श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री (मौनीनगर) संचलित

नॅक पूर्नमुल्यांकन 'बी' ग्रेड प्राप्त

दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री

2016-2017

स्पंदन

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर) युवा महोत्सव

मध्यवर्ती युवा महोत्सव रहिमतपूर मुक नाट्य विजेता चे बक्षिस स्विकारताना

मध्यवर्ती युवा महोत्सव मुक नाट्य विजेत्या संघासमवेत प्र. प्राचार्य व संस्थेचे सचिव

बोरवडे – मतदार जनजागृती पथनाट्य सादर करताना युवाचे कलाकार

मध्यवर्ती युवा महोत्सवामध्ये मुकनाट्य सादरीकरणापूर्वी कलाकार प्रशिक्षकासमवेत

रहिमतपूर येथे विजेत्याचा आनंद साजरा करताना

युवा महोत्सव विद्यार्थी कलाकारांचे वनभोजन

जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव आजरा येथे लोकनृत्य सादरीकरणापूर्वी प्रशिक्षकासमवेत विद्यार्थी कलाकार

जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव आजरा पथनाट्यातील एक क्षण

श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री (मौनीनगर)
संचलित

नॅक 'बी' ग्रेड प्राप्त

दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री

वार्षिक अंक २४ वा

स्पंदन

सन २०१६-१७

संपादक मंडळ

प्रमुख संपादक

प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर

कार्यकारी व विभागीय संपादक

प्रा. डॉ. सादिक देसाई

विभागीय संपादक

प्रा. डॉ. संजय पाटील	मराठी विभाग
प्रा. डॉ. श्रीकृष्ण साळोखे	इंग्रजी विभाग
प्रा. डॉ. शशिकांत सावंत	शास्त्र विभाग

Vision and Mission of our Institution

- **VISION STATEMENT** - Educating the minds of people to seek the knowledge, truth and good citizenship for the betterment of society.

- **MISSION STATEMENT** - To assure, Quality Higher Education to the stakeholders of the institution through the sustained efforts of self and external evaluation.

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर)

मा. श्री. अरूण काकडे,
प्रशासकीय अध्यक्ष
श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

मा. श्री. संजय ससाणे,
प्रशासकीय सदस्य
श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

मा. श्री. प्रदीप मालगावे,
प्रशासकीय सदस्य
श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

अशासकीय प्रशासकीय मंडळ सदस्य (१ मार्च २०१७ पासून)

मा. श्री. विठ्ठलराव खोराटे

मा. श्री. रणजितसिंह पाटील

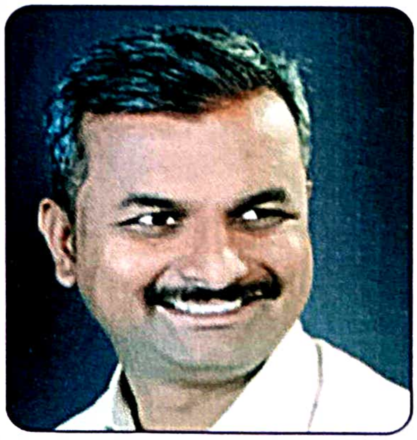

मा. श्री. नाथाजी पाटील

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर)

मा. डॉ. आर. एल. राजगोळकर,
प्राचार्य, श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री

मा. डॉ. एन. डी. पाटील,
प्रभारी प्राचार्य (१ सप्टें. ते ५ ऑक्टो. २०१७)
श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री

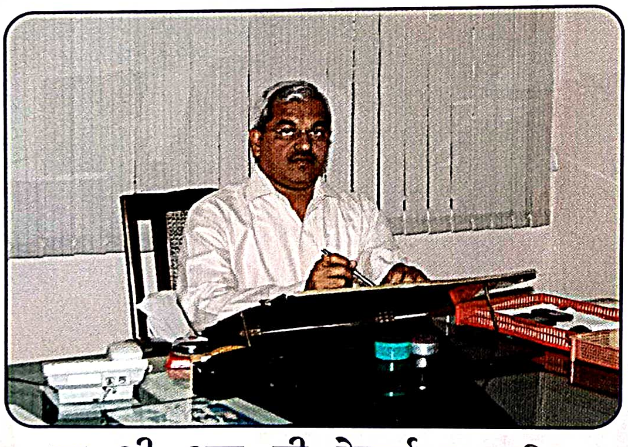

मा. श्री. आर. डी. देसाई, मानद सचिव
श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

मा. श्री. एस. एस. चौगले, सचिव
श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

संपादकीय

प्रा. डॉ. सादिक देसाई
कार्यकारी संपादक

२४ वा वार्षिक अंक 'स्पंदन' आपल्या हाती देताना मला अतिशय आनंद होत आहे. फक्त एका वर्षाकरिता अंकाची जबाबदारी मा. प्राचार्यांनी माझ्याकडे दिली होती पण पुन्हा तिसऱ्या वर्षीही कार्यकारी संपादकाची जबाबदारी देऊन माझ्यावर जो विश्वास दाखविला त्याबद्दल मी धन्य झालो.

गतवर्षाप्रमाणे या वर्षात मनाला चटका लावून देणारी घटना घडली. रौप्य महोत्सवी वर्षाची सांगता झाली, आणि माझे सहकारी डॉ. धनंजय दिघे यांचे अकस्मित निधन झाले. १९९२ पासून ते माझे सहकारी होते. नेहमी ते आमच्या सर्वांच्या सुख-दुःखात सहभागी असायचे. मृत्यू स्विकारतानाही ते आमच्या बरोबरच होते. हीच गोष्ट मनाल फार चटका लावून जाते. आजअखेर एकही दिवस असा जात नाही कि डॉ. दिघेंची आठवण कोणी काढली नाही. सर्वांच्या बरोबर असणारा सुसवांद व विनोदाने एखाद्याची घेतलेली कोपरकळी आजही आठवते. आम्हाला त्यांची उणिव करून जाते. सर्वांच्या बरोबर हसत मुखाने वावरणारी व्यक्ती आमच्यातून निघून गेल्याचे दुःख झाले. सुरवातीपासूनची ही व्यक्ती असल्याने महाविद्यालयाच्या जडण घडणीमध्ये त्यांचा मोलाचा वाटा विसरता येणार नाही.

दूधगंगा- वेदगंगा सहकारी साखर कारखान्याच्या सभासद शेतकरी मुलांना उच्च शिक्षण परिसरातच मिळावे या उदात्त हेतूने महाविद्यालयाची सुरवात १९९० साली झाली. आज असंख्य विद्यार्थी सामाजिक, राजकीय, प्रशासकीय क्षेत्रात दूधसाखरचे नाव उज्वल करीत आहेत. महाविद्यालयाचे अनेक विद्यार्थी देशात तसेच विदेशातही मोठ्या पदावर कार्यरत आहेत.

विद्यार्थ्यांच्या साहित्य लेखनाला वाव मिळावा. या हेतून 'स्पंदन' अंकाचे प्रकाशन होते. 'स्पंदन' साठी विद्यार्थ्यांनी विपुल प्रमाणात साहित्य लेखन केले. मराठी, हिंदी, इंग्रजी भाषेमधील लेख, कविता त्यांची चित्रकला इत्यादी क्षेत्रामध्ये विद्यार्थ्यांनी केलेल्या प्रयत्नाचे कौतुक करावेसे वाटते. सर्वच साहित्य प्रसिद्ध करण्यात मर्यादा आल्या त्या बद्दल मी दिलगीरी व्यक्त करतो.

आमच्या मातृसंस्थेचे प्रशासकीय अध्यक्ष मा. अरूण काकडे, प्रशासकीय सदस्य मा. ससाणे व मालगावे, अशासकीय प्रशासकीय सदस्य मा. विठ्ठलराव खोराटे, मा. रणजितसिंह पाटील, मा. नाथाजी पाटील, कार्यकारी संचालक आर. डी. पाटील, सचिव एस्. एस्. चौगले, मा. सेक्रेटरी श्री. किल्लेदार, सर्व मान्यवर माजी संचालक यांची प्रेरणा व सहकार्य नेहमी आमच्या सोबत असते.

'स्पंदन' प्रकाशनासाठी संस्थेचे प्रोत्साहन, मा. प्राचार्यांचे मार्गदर्शन, संपादक मंडळ, सर्व प्राध्यापक, प्रशासकीय सहकारी, विद्यार्थी-विद्यार्थिनी आणि श्रीपाद ऑफसेटचे मालक श्री. आर. डी. पाटील व त्यांचे सर्व सहकारी यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. त्यामुळेच मी हा अंक आपल्या हाती देत आहे. या सर्वांचे मी मनःपूर्वक आभार मानतो. हा अंक महाविद्यालयाच्या गुणवत्तेत वाढ करेल अशी मी आशा करतो. या अंकातील त्रुटी फक्त माझ्या व चांगल्या गोष्टी आपल्या सर्वांच्या. धन्यवाद!

थोडस मुखपृष्ठाविषयी... देशाचे पंतप्रधान यांनी काळा पैसा बाहेर काढण्यासाठी ५०० व १००० रूपयांच्या नोटा चलनातून बंद केल्या. त्याचा त्रास देशातील सर्वसामान्य नागरिक, शेतकरी, मजूर यांना प्रकर्षाने झाला. परंतु त्याच्यामागचा हेतू लोकांच्या लक्षात आला. व त्याचा स्विकार देशातील जनतेने केला. देशातील भ्रष्टाचार रोखण्यासाठी कॅशलेस चा पर्याय निवडा असे सुचविले व त्यासाठी डिजीटल इंडिया ची घोषणा केली. म्हणून यावर्षी मुखपृष्ठ डिजिटल इंडिया वर आधारित आहे.

मनोगत

डॉ. आर. एल. राजगोळकर
प्राचार्य

दूधसाखर महाविद्यालय ब्रिद्री दूधगंगेच्या काठावर डोंगराच्या पायथ्याशी निसर्गरम्य परिसरात वसलेले महाविद्यालय असून चार तालुक्यातील विद्यार्थ्यांची कला व शास्त्र शाखेकडील शैक्षणिक गरज पुरविणारे शिवाजी विद्यापीठ कक्षेमधील दर्जेदार महाविद्यालय म्हणून ओळखले जाते. आणि हे नुकत्याच झालेलया नॅकमार्फत गुणवत्ता चाचणीमध्ये 'बी' ग्रेड (CGPA 2.64) मिळवून सिद्ध केले आहे. १९९० ला स्थापन झालेल्या महाविद्यालयाने रौप्यमहोत्सवी वर्षात पदार्पण केले आहे. महाविद्यालयाकडे पाहिले जाते आणि हे महाविद्यालयाच्या चालू शैक्षणिक वर्षात झालेल्या विद्यार्थी संख्येच्या वाढीवरून दिसून येते. १०० विद्यार्थी संख्येवरून सुरू झालेले महाविद्यालय आज १४०० विद्यार्थी संख्येवर पोहचलेले आहे. आणि पैकी ६०% पेक्षा जास्त ८०० च्या आसपास विद्यार्थीनींची संख्या असलेली दिसून येते. वाढीव विद्यार्थ्यांची सोय असून अतिरिक्त विनाअनुदान तुकडया व विषय वाढविण्यात आले आहेत. स्टॅट व इकॉनॉमीक्स तृतीय वर्षासाठी मान्यता देण्यात आली आहे.

महाविद्यालयामार्फत विविध उपक्रम राबविले जातात. यु.जी. सी. व लीड कॉलेज अंतर्गत शैक्षणिक, सामाजिक, बौद्धिक, वैयक्तिक गुणवत्ता विकास यासाठी आवश्यक विविध कार्यशाळा आयोजल्या जातात. (१) Role of teachers in Assessment & Accreditation - या कार्यशाळेसाठी डॉ. जगन्नाथ पाटील हजर होते. बलशाली (२) Personality Development. (३) Mental Health and its treatment. (४) युवा संमेलन – इंद्रजित देशमुख – मार्गदर्शक (५) ऑनलाईन परिक्षाच्या तयारीसाठी AMCAT ची परीक्षा घेतली. त्याचबरोबर जवळ जवळ विविध महाविद्यालयामध्ये दर्जा व गुणवत्ता असलेले विद्यार्थी येतात. त्याचप्रमाणे आपली गुणवत्ता विकसित करताना दिसतात. ५ वर्षापुर्वी ६ ते ७ पी.एच.डी. धारक प्राध्यापक होते. ते आज १७ ते १८ च्या आसपास पोहोचलेले आहेत. आणि 10 जण पी.एच.डी. पूर्ण करण्याच्या मार्गावर आहेत. चालू वर्षी Infosys ट्रेनिंगसाठी काही प्राध्यापकाची निवड.

महाविद्यालयाकडे जवळ जवळ ७० कॉम्प्युटर्स असून सर्व कॉम्प्युटर्स सर्व्हरमार्फत जोडले गेलेले आहेत. इंटरनेट सुविधा उपलब्ध करून दिलेली आहे. इनफ्लिबीनेट या युजीसी ने पुरविलेले ई–पुस्तके उपलब्ध असलेली सेवा महाविद्यालयात शिक्षक व विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून दिलेली आहे.

गेल्या ५ वर्षामध्ये ग्रंथालयातील पुस्तकांच्या संख्येत लक्षणीय वाढ झाली आहे. आणि ती २०००० ते २२००० च्या आसपास आहे.

क्रीडा विभागाकडील विद्यार्थ्यांचे यश लक्षणिय असून जिम्नॅशिअम मध्ये विद्यापीठाचा संघ सलग १५ वर्षे विजेता ठरलेला आहे व टीममधील ८ विद्यार्थ्यांचे विद्यापीठ टीममध्ये निवड झाली. कबड्डीमध्ये महाविद्यालयाचा संघ विजेता ठरला आहे. विद्यापीठ संघाचा कर्णधार हा महाविद्यालयाचा कर्णधार आहे. मुलींचा अॅथलेटिक्स चा संघ ४ × ४ रिलेमध्ये विजेता ठरलेला आहे. महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी कुस्ती स्पर्धेत प्राविण्य मिळविले आहे. वरील सर्व विद्यापीठाच्या संघामध्ये विद्यार्थ्यांचा सहभाग मोठ्या प्रमाणात दिसून येतो. तसेच महाविदयालयाचे विद्यार्थी कबड्डी, हॉलीबॉल संघामध्ये आहेत.

सांस्कृतिक विभागाकडील विद्यार्थ्यांची चालू शैक्षणिक वर्षामध्ये जिल्हास्तरीय युवा महोत्सवामध्ये मूकनाट्य, पथनाट्य, समुहगीत, वादविवाद, प्रश्नमंजुषा, लोकनृत्य, भारतीय वाद्यवृंद, लोककला व इंग्रजी, हिंदी, मराठी वकृत्व स्पर्धेत भाग घेतलेला होता. मुकनाट्य प्रकारात जिल्हास्तरीय युवा–महोत्सवामध्ये तिसरा क्रमांक तर मध्यवर्ती युवा महोत्सव मध्ये प्रथम क्रमांक मिळाला याचबरोबर मध्यवर्तीसाठी मातीकाम, रांगोळी, फोटोग्राफी, स्पॉट पेंटिंग इ. एकूण १८ प्रकारात सहभाग घेतला.

शिक्षक दिनामध्ये पूर्ण शैक्षणिक कामकाज विद्यार्थ्यांमार्फत राबविले जाते. सामाजिक, सांस्कृतिक, क्रीडा क्षेत्रातील थोर व्यक्तिंच्या जयंत्या साजऱ्या केल्या जातात. तसेच तसेच एन. एस. एस. विद्यार्थ्यांचा गट सुळंबी, ता. राधानगरी या गावी 'विशेष श्रमसंस्कार' शिबीरामार्फत दाखल होवून समाजसेवा, समाजप्रबोधन याकरिता कार्यरत होता.

महाविद्यालयातील ३३ शिक्षकापैकी २०–२२ शिक्षकांनी २०१६ अखेर पी. एच. डी. पदव्या प्राप्त केल्या आहेत. उर्वरित शिक्षक पी. एच. डी. पदवी पूर्ण करण्याच्या मार्गावर आहेत. युजीसी मार्फत ९ मायनर रिसर्च प्रोजेक्ट महाविद्यालयाकडे कार्यरत आहेत. शिक्षकांनी शैक्षणिक वर्षामध्ये १०० च्या आसपास लेख प्रसिद्ध केलेले आहेत. व पुढील १२ व्या योजनेमध्ये रिसर्च प्रोजेक्टसाठी प्रस्ताव सादर केले आहेत. महाविद्यालयाचे प्राध्यापकांचे एम. पी. एस. सी. व विद्यापीठ परीक्षेतील योगदान मोठे आहे.

महाविद्यालयाकडील सर्व लॅबोरेटरीज ICT सुसज्ज झाल्या असून महाविद्यालयाकडे जवळ जवळ ८, एलसीडी प्रोजेक्टर, 80 कॉम्प्युटर्स, ६ लॅपटॉप इत्यादी साहित्य आहे. पूर्ण इमारत CCTV संरक्षणाखाली सुरक्षित करण्यात आलेली आहे. यु. जी. सी. अनुदानतून महिला वसतीगृह उपलब्ध झाले आहे.

स्पर्धा परीक्षा विभागामार्फत राज्य स्पर्धा व केंद्रशासन स्पर्धा परिक्षेसाठी मार्गदर्शन केले जाते. बऱ्याच विद्यार्थ्यांना यश संपादन केलेले आहे.

या महाविद्यायाची यशस्वी वाटचाल चाललेली असून विद्यापीठ अनुदान आयोग केंद्रसरकार, राज्यसरकार यांचे आर्थिक पाठबळ मोलाचे आहे. भागातील विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गरजा पूर्ण करण्यास महाविद्यालय सक्षम आहे.

महाविद्यालयाच्या वरील सर्व यशामध्ये संस्थेचे शासकीय प्रशासकीय मंडळाचे अध्यक्ष मा. अरूण काकडे, प्रशासकीय सदस्य मा. ससाणे व मालगावे, अशासकीय प्रशासकीय सदस्य मा. विठ्ठलराव खोराटे, मा. रणजितसिंह पाटील, मा. नाथाजी पाटील, कार्यकारी संचालक आर. डी. पाटील, सचिव एस्. एस्. चौगले, सर्व संचालक मंडळ, प्राध्यापक, प्रशासकीय कर्मचारी, भागातील नागरिक, विद्यार्थी यांचा मोठा वाटा आहे.

।। जय हिंद ।।

स्पंदन अंक प्रकाशन व मालकीसंबंधी माहिती

- **प्रकाशन स्थळ** : दूधसाखर महाविद्यालय,
  बिद्री, ता. कागल, जि. कोल्हापूर ४१६ २०८
  फोन : (०२३५) २५४८२२
- **प्रकाशन काल** : वार्षिक
- **प्रकाशक व प्रमुख संपादक मुद्रक** : प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर
- **राष्ट्रीयत्व** : भारतीय
- **पत्ता** : दूधसाखर महाविद्यालय,
  बिद्री, ता. कागल, जि. कोल्हापूर ४१६ २०८
- **कार्यकारी संपादक** : प्रा. डॉ. सादिक देसाई
- **पत्ता** : दूधसाखर महाविद्यालय,
  बिद्री, ता. कागल, जि. कोल्हापूर ४१६ २०८
- **मुखपृष्ठ** : वेदांत ग्राफिक्स, कोल्हापूर
- **संकल्पना** : प्रा. डॉ. सादिक देसाई
- **मुद्रक** : श्रीपाद ऑफसेट, ४६४ ई, शाहुपूरी, कोल्हापूर
- **राष्ट्रीयत्व** : भारतीय
- **पत्ता** : व्हिनस कॉर्नर, शाहुपूरी, कोल्हापूर
  फोन : (०२३१) २६५८४०१

मी प्राचार्य, डॉ. आर. एल. राजगोळकर असे जाहीर करतो की, वर दिलेली माहिती माझ्या समजुतीप्रमाणे खरी आहे.

– प्रकाशक

टीप : या अंकात व्यक्त झालेल्या मताशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

आमचे गुणवंत.. यशवंत..

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर)

कला तृतीय वर्ष

कु. बागवान आफ्रिन
प्रथम

कु. पाटील चांदणी
द्वितीय

कु. सुर्यवंशी अनिता
तृतीय

शास्त्र तृतीय वर्ष

कु. महाडेश्वर पूजा
प्रथम

कु. पाटील राजश्री
द्वितीय

कु. बलुगडे पूजा
तृतीय

कला द्वितीय वर्ष

कु. चौगुले पूजा
प्रथम

कु. वर्णे श्रद्धा
द्वितीय

कु. फराकटे शुभांगी
तृतीय

शास्त्र द्वितीय वर्ष

कु. पाटील पूजा
प्रथम

कु. पाटील तेजा
द्वितीय

कु. बिरंबोळे पूनम
तृतीय

कला प्रथम वर्ष

कु. पाटील रूपाली
प्रथम

कातोरे प्रसाद
द्वितीय

कु. पताडे प्राजक्ता
तृतीय

शास्त्र प्रथम वर्ष

कु. चव्हाण साक्षी
प्रथम

पाटील विशाल
द्वितीय

कु. फराकटे अरूणा
तृतीय

आमचे गुणवंत

विद्यापीठ शिष्यवृत्तीधारक... २०१५-१६

कु. मौंड रूपाली
बी. ए. ३

कु. महाडेश्वर पूजा
बी. एस्सी. ३

कु. पाटील पूजा
बी. एस्सी. २

कु. चव्हाण साक्षी
बी. एस्सी. १

कु. गोसावीबुवा शामली
बी. ए. १

कु. पाटील रूपाली
बी. ए. १

कातोरे प्रसाद
बी. ए. १

कु. पताडे प्राजक्ता
बी. ए. १

कु. पाटील पूजा
बी. ए. १

कु. पताडे प्रियांका
बी. ए. १

वंजारे सुशांत
बी. ए. १

डिसूजा जिम्मी
बी. एस्सी. १
अल्पसंख्याक शिष्यवृत्ती

कु. पाटील निशीगंधा
बी. ए. २
हिंदी शिष्यवृत्ती

आम्हा घरी (सकळ) धन शब्दांचीच रत्ने।
शब्दांचीच शस्त्रे यत्न करूं ।।१।।
शब्दचि आमुच्या जीवाचें जीवन।
शब्दें वाटू धन जनलोकां ।।२।।
तुका म्हणे पहा शब्दचि हा देव।
शब्देचि गौरव पूजा करूं ।।३।।

– संत तुकाराम

मराठी विभाग

डॉ. संजय पाटील

अनुक्रमणिका

■ गद्य विभाग ■

१.	खरं प्रेम	प्रशांत धोंडीराम आरेकर	बी. ए. २
२.	सर्वश्रेष्ठ धर्म मानवता धर्म	कु. प्रियांका सुखदेव शिंगे	बी. एस्सी. १
३.	सलाम मलाला	कु. मेघा धोंडीराम गुरव	बी. एस्सी. ३
४.	अपेक्षा – मानवी मनाचा पैलू	अक्षय शहाजी जिनगर	बी. एस्सी. २
५.	सोप नसतं गं	विकास कांबळे	बी. ए. ३
६.	प्रेम	विजय सदाशिव वाईंगडे	बी. ए. ३
७.	एडस्– युवा पिढी समोरील एक आव्हान	कु. पुनम शशिकांत पाटील	बी. ए. १
८.	आयुष्याचं सायन्स	कु. निलम परीट	बी. एस्सी. १
९.	आगळं वेगळं वनभोजन	कु. पुजा विलास पालकर	बी. एस्सी. २

■ पद्य विभाग ■

१.	मैत्रीण	कु. पुनम विष्णूपंत रेपे	बी. एस्सी. १
२.	कारण– आम्हाला गर्लफ्रेंड नाही	अक्षय पाटील	बी. एस्सी. २
३.	भाव माझ्या मनातला	सौरव गुरव	बी. एस्सी. २
४.	परीक्षेचा बाऊ करू नका	कु. अंकिता आनंदा पाटील	बी. एस्सी. १
५.	अभ्यासक्रम...जरा जास्तच आहे	अनिकेत जितकर	बी. एस्सी. २
६.	वादळ	विनायक शंकर कुंभार	बी. एस्सी. ३
७.	सारचं Zing Zang होतं	अभिषेक पाटील	बी. एस्सी. २
८.	साधना	प्रफुल्ल तानाजी पाटील	बी. एस्सी. ३
९.	भाकरी	कु. प्रतिभा धोंडीराम गौड	बी. एस्सी. १
१०.	हृदय	कु. अमृता धोंडीराम भोसले	बी. एस्सी. १
११.	विचार	आनंदा भगवान कुंभार	बी. ए. २
१२.	मैत्री	कु. पुनम सतिश पाटील	बी. ए. २
१३.	बापाचं मन...	विनायक वसंत आळवेकर	बी. ए. २
१४.	तुजवीण सख्या रे	कु. शुभांगी संभाजी फरकटे	बी. ए. ३
१५.	प्रेमाविषयी	रणजित दिनकर गायकवाड	बी. ए. ३

१६.	स्वप्नं	कु. शितल तानाजी भारमल	बी. ए. ३
१७.	आई-वडिल	कु. तृप्ती पांडूरंग खाडे	बी. ए. २
१८.	अशीही असते मैत्री	कु. अंकिता अनिल देवर्डेकर	बी. ए. ३
१९.	एक होती वेडी	सुरज दत्तात्रय गोधडे	बी. एस्सी. ३
२०.	पाखरू होऊन जाते मन	प्रदीप चौगले	बी. ए. १
२१.	मुलाचे प्रिय आईस काव्यरूप पत्र	अक्षय धोंडीराम गुरव	बी. एस्सी. ३
२२.	सांग ना.....	ऋषीकेश देशमुख	बी. एस्सी. १
२३.	मैत्री	सुरज राजाराम पाटील	बी. एस्सी. ३
२४.	संधी	रोहित बाळासाहेब लाडगावकर	बी. एस्सी. ३
२५.	कथा	कु. अपर्णा सिद्राम कांबळे	बी. एस्सी. १
२६.	माणूस होताना	कु. पुनम निवृत्ती कुंभार	बी. एस्सी. १
२७.	कर्म	कु. तृप्ती तानाजी पाटील	बी. एस्सी. १
२८.	आई	कृष्णात मधूकर कांबळे	बी. ए. ३
२९.	समान	कु. शर्मिली रामचंद्र चौगले	बी. ए. २
३०.	स्त्रीची महती	कु. स्वप्नाली बलुगडे	बी. ए. २
३१.	यशाचा मूलमंत्र	कु. निलम निवृत्ती चव्हाण	बी. ए. २

■ इतर ■

१.	विनोद	कु. पूजा रघूनाथ पाटील	बी. एस्सी. ३
२.	थोडासा विचार करून पहा	कु. दिपाली पांडूरंग पाटील	बी. एस्सी. १
३.	सुखी जीवनासाठी	कु. अमृता धोंडीराम शिंदे	बी. ए. २

खरं प्रेम

– प्रशांत आरेक
बी. ए. :

आज शिकारीचा सातवा दिवस होता. संध्याकाळी टॉर्च, धनुष्यबाण घेवून मी जंगलाकडे वाटचाल करू लागलो. माझे पाय परत त्या आदिवासी गावाजवळील झुडपांच्या कडेला उभ्या हरणाला पाहून स्थिरावले. त्या हरणावर मी धनुष्यबाणाने नेम धरला, पण मी जसे त्याच्या डोळ्यात पाहिले त्याच क्षणी माझ्या हातातला धनुष्यबाण निखळला गेला.....

गेले सहा दिवस माझ्या बाबतीत हेच घडत होत. रोज सायंकाळी मी शिकारीला निघत होतो. रोज ते हरण त्या ठिकाणी उभ असायचं. रोज त्या हरणावर लक्ष केंद्रीत करायचो व त्याच्या डोळ्यातला करूण भाव पाहून माझ्या हातातला धनुष्यबाण निखळायचा. हे माझ्या बाबतीत का घडतय? या विचाराने मी अस्वस्थ झालो होतो. म्हणून मी त्या आदिवासी गावातील एका ओळखीच्या व्यक्तिस थांबवून माझ्या बाबतीत घडत असलेल सांगितलं. हे हरिण रोज तिथं का ये व मी त्याला माझ लक्ष्य का बनवू शकत नाही असं विचारल असता त्यान सांगितल की हे हरी रोज वाजत असलेला ढोल ऐकण्यासाठी त्या वेळ त्या ठिकाणी येत. त्याच्या या उत्तराने माझं समाधा होऊ शकलं नाही. कारण वाऱ्याच्या एक लहानश्या झुळकीन उडणाऱ्या पानाच्या आवाजाल घाबरून पळून जाणार हरीण ढोल ऐकायला येत त्या गृहस्थाच उत्तर मला अर्थपूर्ण वाटल नाह हरणासारख्या भित्र्या प्राण्यात इतक धाडस येण क शक्य आहे? त्याच्या डोळ्यात तो करूण भाव क असतो? की तो पाहताच माझ्या हातातल धनुष्यबाण निखळायचा.

अशा भांबावलेल्या स्थितीत मला पाहता तो गृहस्थ म्हणला, ''खरं सांगू का?'' हे हरी आम्ही वाजवत असलेला ढोल पाहण्यासाठीच ये त्याच्यातील हे साहस व त्याच्या डोळ्यातील कारूण्याच कारण एकच आहे. या ढोलावरील कातड आहे. त्याच्या जीवनसाथीचं!

***

सर्वश्रेष्ठ धर्म मानवता धर्म......

– शिंगे प्रियांका
बी. एस्सी. १

माणूस जन्माला येताना आपल्या कपाळावर कोणत्याही धर्माचे लेबल लावून येत नाही. जन्माला येणाऱ्या कोणत्याही बालकाला माहित नसते की, मी अमुक एक धर्माचा आहे. मी एक अमुक पंथाचा आहे. परंतु त्या बालकाला जन्मल्यावर हळूहळू काही दिवसांनी त्याचे नातेवाईक शिकवतात. की आपला हा धर्म आहे. आपण या पंथाचे आहोत. तू त्या धर्मातल्या मुलांबरोबर खेळू नकोस. तो कनिष्ठ धर्माचा आहे. आपण वरिष्ठ धर्माचे आहोत. अशा अनेक प्रकारे धर्माविषयीच्या गैरसमजुती त्या मुलाला जन्मताच त्याच्या मनावर बिंबवल्या जातात. जसे तुम्ही विचार करता, तसे तुम्ही बनता. मग ते मुल जसजसे मोठे होईल तसतसे धर्म-अधर्माच्या गोष्टी करायला लागते आणि इथेच खरा मानवता धर्म लोप पावतो.

आपणा सर्वांना हे माहित नाही की, मानवात ''माणूस'' ही एकच जात आहे आणि 'मानवता' हा एकच धर्म आहे. माणसाला घडविणारा परमपिता-परमात्मा एक आहे. मग माणसाची जात किंवा धर्म वेगळा कसा असू शकेल? प्रत्येक माणसात एकाच रंगाचे रक्त वाहत आहे. आणि एकाच परमात्याचा अंश (आत्मा) नांदतो आहे मग असे धर्मभेद कशासाठी? अशा या धर्मभेदाच्या नावाखाली माणूसच माणसाचा वैरी बनला आहे. माणसा-माणसातील प्रेम लोप पावत चालले आहे. साने गुरूजी सांगतात-

''खरा तो एकची धर्म.

जगाला प्रेम अर्पावे...''

माणसाने - माणसावर प्रेम करणे म्हणजेच मानवता धर्म होय.

थोडासा विचार करूया कि इतर पशु-पक्ष्यात, जीवजंतूत असे जाती-धर्मावरून कधी तंटे होतात का? मग माणसा-माणसातच का? कारण माणूस डोळे असून आंधळ्याच सोंग घेतो. विवेक असुन अविवेकी होतो. त्यातून केवळ त्याला स्वतःचा स्वार्थ साधायचा असतो, ''झोपेत असणाऱ्याला उठविणं सोप आहे, पण झोपेचं सोंग घेणाऱ्याला उठविणं थोड कठिण आहे.''

मानवता मानवात नसता,

समजा तो मानव नाही।

तो नर जाणा पशू निशाचार

कर्तव्या जागृत नाही।

ईश्वराने माणसाला इतर योनीपेक्षा विवेक नावाची गोष्ट दिलेली आहे तो जागृत केला पाहिजे. विवेकाच्या जोरावर, माणूस आपल्या जन्माचे सार्थक करेल पण होतं उलटच. माणूस विवेकाचा उपयोग करतच नाही. मानवजातीवर प्रेम करायचे सोडून द्वेष-घृणा करू लागला मग कशी मानवता टिकून राहिल ?

एखाद्या माणसाने जर आपणास संकटकाळी निस्वार्थपणे मदत केली तर लगेच आपण म्हणतो की, त्यान आज खराखुरा मानवता धर्म पाळला. अशा या मानवता धर्माचं पालन सर्वच मानवप्राण्याकडून व्हावं. माणुसकी टिकून रहावी. मानवाला या मानवता धर्माविषयी समज द्यावी लागते. आपणास 'हे विश्वची माझे घर' म्हणजेच जगात विश्व -बंधुत्व निर्माण करायचे आहे.

''मानवाला मानव प्रिय असावा,

एकमेकांचा आधार बनावा.''

माणसाने स्वार्थी विचार सोडून दयावा. निस्वार्थीपणे वागण्याचा प्रयत्न करावा. माणसा-माणसात प्रेमाची गंगा वाहत ठेवावी. परंतू एवढे सांगूनही माणूस आपली चतुराई सोडण्यास तयार होत नाही. या चतुर माणसाला वेळोवेळी त्यांच्या या भ्रमातून जाग करायला हवं.

आता तरी हो जागा,

नाही तर पुढे आहे दगा।

तू आतातरी जागा हो. हे मायारूपी पांघरू[ण] काढून टाक आणि आपल्या मानव धर्माचे पाल[न] करून तुला मिळालेल्या हिऱ्यासारख्या जन्मा[चे] सार्थक कर.

***

समान

खपाटी गेलेल्या पोटाला
अन्न वाटते परब्रह्मसमान
तहानलेल्या जीवाला
पाणी वाटते अमृतासमान.
गुदमरलेल्या माणसाला
हवा वाटते संजीवनीसमान
बेघरांना झोपडीही वाटते
राजमहालासमान.
व्याधीने त्रस्त झालेल्याला
डॉक्टर वाटतो देवदुतासमान
मात्र भरभरून प्रेम मिळणाऱ्या अभाग्याला
प्रेमही वाटते कस्पटासमान.

– चौगले शर्मिली

बी. ए. २

सलाम मलाला (नोबेल पारितोषिक विजेती)

- कु. मेघा धोंडिराम गुरव
बी. एस्सी. ३

ज्या वयात खेळ जिवापाड प्रिय असतो, 'मी नाही ज्जा।' म्हणत शाळला बुट्टी मारायची असते किंवा शाळेभोवती तळे साचून सुट्टी मिळावी असं वाटत.....त्या वयात मला शिकायचचं. शाळेत जायचंच....मला कुणी रोखू शकणार नाही....आणि मला कुणाची भिती नाही. असं तिनं ठासून सांगितलं. अख्ख्या मानवजातीसाठी आपल्या सारख्या अनेक मुलींच्या माणुसकीची. शिक्षणाच्या हक्काची प्रस्थापना करण्यासाठी तिनं आवाज बुलंद केला. त्यासाठीचा धोका पत्करला. त्यासाठीची किंमत चुकविण्याची तयारी ठेवली. त्यामुळं या मुल्यांवर विश्वास ठेवणाऱ्या सर्वांसाठीच ती आदराचा आणि प्रेमाचा विषय ठरते. २०१४ च्या नोबेल शांतता पुरस्कारासाठी तिची निवड करण्यात आली. ती अवघ्या सतरा वर्षाची असून हा सन्मान प्राप्त करणारी ती आजवरची सर्वांत कमी वयाची व्यक्ती आहे.

'मलाला युसुफझई' हे त्या बंडखोर मुलीचं नाव. मलाला कोणत्या जातीची आहे. कोणत्या धर्माची आहे. तिचं वय काय आणि तिचा देश कोणता? हे प्रश्न तिच्या निर्धारासमोर गळून पडतात. तिनं ज्या हक्कासाठी लढा दिला. त्यापुढं हे सारे प्रश्न गळून पडतात. मलालाच साहस हे चौकट मोंडणार आहे. मलालाचं गाव मिगोरा. हे एक हिरवळ पांघरलेल्या डोंगरा, पहाडात वसलेलं छोटसं शहर आहे. आधुनिकतेचा गंध या शहराला नाही. मोठे रस्ते, मोठ्या इमारती इथं नाहीत. इथली जनता साधी भोळी आहे. शिक्षणाचा प्रसार कमी आहे. कट्टरवाद्यांचे शब्द म्हणजे दगडावरची काळी रेष असते. जिथं मुलीची साधी कुजबुजही कानी पडत नाही. तिथं मलाला नावाची ही चिमणी पोर खड्या आवाजात आणि रोखठोक शब्दांत बोलली, 'क्या बात करते हो मिया?' म्हणत खरचं ही आपल्याच परिसरातील मुलगी आहे का, याची खात्री तेथील लोक करू लागले. केवढं तिचं धाडस! कमाल आहे.'

सकाळी ११.४५ ची वेळ. नेहमी सारखाच आजचाही दिवस शाळा सुटली आणि मुलीचा किलबिलाट स्कूलबसनं घरी निघाला. बस आता शरिफाबाद आणि गुल कदाहरच्या दरम्यान होती. नागमोडी वळण, अवतीभोवती हिरवीगार वनराई अन ऑक्टोबरचा महिना, खिडकीतून आत येणारी गार हवा आणखीच उत्साह वाढवत होती.

---आणि अचानक काय झालं कुणास ठाऊक. करकचून ब्रेक दाबले गेले. तसं गाणंही थांबल. मुली एकमेकीवर आदळल्या. ''क्या हुआ. क्या हुआ....?'' एकच गलका, कुणी बाहेर डोकावून बघायला लागल्या. कुणाला वाटलं. नेहमीप्रमाणं मेंढ्याचा कळप आडवा आला असावा. पण तसं नव्हतं. काही कळायच्या आत चेहऱ्याभोवती कापड बांधलेला लांब दाढीधारी बसमध्ये घुसला. त्याच्या हातात रायफल होती.

''तुमच्यापैकी मलाला कोण आहे? सांगा नाहीतर... मी तुम्हा सर्वांना गोळ्या घालून ठार मारीन।''

तो विचारीत होता....

''मलाला कोण आहे सांगा, लवकर सांगा. ती अल्लाच्या सैनिकाविरूद्ध, तालीबानीविरूद्ध अपप्रचार करते. तिला याची शिक्षा मिळायलाच पाहिजे....'' तो जोरात ओरडला. त्याच्या डोळ्यात आग उसळत होती.

सर्व मुली भेदरल्या. त्यांच्या हृदयांचे ठोके वाढले. त्या मलालाकडं वळून बघू लागल्या. निर्भय स्वभावाची मलाला शांतपणे म्हणाली. ''मी आहे मलाला!''

क्षणाचाही विलंब न लावता त्यांन गोळ्या झाडल्या. एक गोळी मलालाच्या मानेला लागून डोक्यात घुसली. मलाला खाली कोसळली. तिच्या दोन मैत्रिणीनाही गोळ्या लागल्या. इतर मुली असहायपणे बघत राहिल्या.

जखमी मलाला आणि तिच्या मैत्रिणीना त्वरीत उपचारासाठी हलविण्यात आलं. पाकिस्तानातील लोक आधीच ओळखत होते. पण या घटनेमुळं सारं जग तिला ओळखायला लागलं.

आपल्या देशात आणि आपल्या महाराष्ट्रातील सावित्रीबाईंनी मागील शतकात असंच साहस करून शिक्षणाच्या परिवर्तनाचा पाया रोवला होता. या परिवर्तनाच्या चळवळीशी मलालाचं दृश्य-अदृश्य असं नात आहे. ही कथा एकट्या मलालाची नाही. या कथे मागे तिचे वडील झियाउद्दीन यांची कथा दडली आहे. अशा या शैक्षणिक क्रांती घडविणाऱ्या मलालाला माझा सलाम!

***

यशाचे मूलमंत्र

फुलांना पाकळ्यांची साथ आहे
शेतकऱ्यांला पाण्याची गरज आहे
रक्षाबंधनाचा भावाला बहिणीची गरज आहे

पतंगाला दोऱ्याची साथ झाडांना जमिनीची साथ
तसेच रक्षाबंधनाला बहिणीला भावाच्या राखी
साथ

डोळ्यांत नको आसू ओठावर हवे हसू
म्हणूनच म्हणते तुला आई नको ग रूसू

झाड आल्याशिवाय फूल येत नाही
प्रयत्न केल्याशिवाय यश मिळत नाही

– निलम चव्हा

बी. ए.

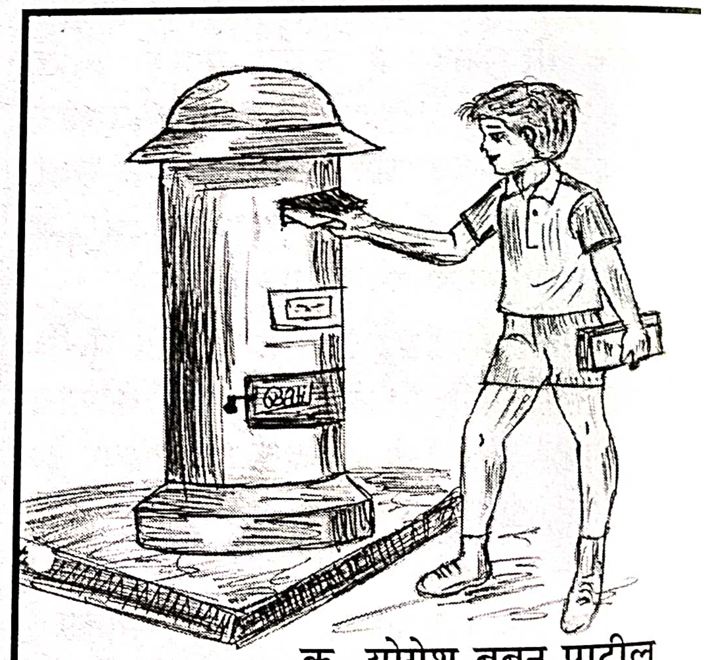

कु. योगेश बबन पाटील
बी. ए. २

"अपेक्षा" मानवी मनाचा पैलू

- अक्षय जिनगर
बी. एस्सी. २

मनाच्या खोल दरीतून अपेक्षांचा खूप मोठा झरा वाहत असतो. निर्मळ पाण्याच्या स्त्रोतातून ते उंच पडणाऱ्या धबधब्यापर्यंत अपेक्षेचा उंच प्रवाह हा आपल्या जीवनात सतत येत असतो. कधी काळी हा प्रवाह अथांग समुद्राएवढा ही असतो. तर कधी काळी छोटयाश्या डबक्याइतकाही, पण या अपेक्षांचा प्रवाह आपल्या मनात कायमस्वरूपी वाहत असतोच. व्यक्तीच्या स्वभावानुरूप अपेक्षेचा कल हा नेहमी ठरत असतो. त्याचे स्वरूप ठरत जात असते. मर्यादांचे बंधन अपेक्षेला कधीच नसते.

समजातील वेगवेगळ्या स्तरावरील विभिन्न लोकांच्या अपेक्षा असतात. कोणाच्या अपेक्षांचे विश्व छोटं असतं तर कोणाच्या अगदी मोठ विश्व असतं. पण अपेक्षेला कधीच मोह किंवा लोभ, हव्यास असे कदापीही म्हणता येणार नाही. कारण अपेक्षा ही आपण दुसऱ्याकडून अगदी खूप मोठ्या प्रमाणात ठेवत असतो. पण आपल्याकडून दुसऱ्यांना अपेक्षा जास्त स्वरूपाची असते. अपेक्षेंच हे जाळ दिवसंदिवस वाढत जात असतं. याचे स्वरूप मर्यादित ठेवताच येत नाही. बदलत्या आधुनिकरणाच्या जगात अपेक्षा या खूप विभिन्न पद्धतीच्या असू शकतात. मानसाच्या राहणीमानानुसार अपेक्षेचे क्षेत्र किंवा साचा ठरत जात असतो. समोरील व्यक्तिकडून आपण सर्वसाधारणपेण चांगल्या गोष्टची अपेक्षा करत असतो. एखाद्या वाईट कृतीची अपेक्षा ही आपण कधीच ठेवत नसतो. तसे झालेच तर आपण तुझ्याकडून असे अपेक्षित नव्हते. असे लगेच म्हणतो.

मानवाच्या जीवनात अपेक्षांचा डोंगर खूप मोठा आहे. आणि याच अपेक्षांचा कल बदलत असतो आणि तो साक्षेपित केला जातो. पण कधी कधी याच वाढत्या अपेक्षांमुळे जीवन नैराश्यजनक आणि कंटाळवाणे होऊन जाते. याच वाढत्या अपेक्षांमुळे कधी कधी अपेक्षाभंगाचा ही धोका संभवत असतो. जास्त अपेक्षामुळे मनातील ताण तणाव वाढत जातो. एखाद्या व्यक्तिकडून ठरावीक स्वरूपाची मर्यादित अपेक्षा ठेवणे हा मनुष्याचा स्वभावच आहे. पण तो मर्यादेपेक्षा जास्त झाला, तरी मानसिक संतुलन बिघडण्याचा धोका असतो, एखाद्या गोष्टीची अपेक्षा आपण सहजरित्या ठेवत असतो. पण ती गोष्ट स्वतःहून आपल्याला भेटणे कठीण असते. त्यासाठी स्वतःच्या मनाची मानसिक आणि शारिरीक श्रम करण्याची पूर्वतयारी असावी लागते. स्वतःकडून खूप अपेक्षांची मागणी आपण न ठेवता सभोवतालच्या कोणत्याही आवडत्या गोष्टीची अपेक्षा ठेवत असतो. अपेक्षा ठेवणे आणि स्वप्न पाहून ते सत्यात उतरवणे या

दोन्ही गोष्टीमध्ये खूप साधर्म्य आहे. स्वप्न पाहून आपण त्यांच्या पूर्ततीसाठी झटत असतो. पण अपेक्षांच्या बाबतीत वास्तविक पाहता आपण कष्ट ठेवण्याची तयारी ही दर्शवित नसतो. कष्ट न करता ती गोष्ट आपल्याला हवी असते. ती एक प्रकारची अपेक्षाच असते. जी आपण स्वतःकडून बाळगत असतो. मानशास्त्रानुसार पहावयास गेले तर प्रत्येक व्यक्तिचा सर्वसाधारणपणे हा स्वभावच असतो कि कोणत्याही गोष्टीची अपेक्षा ठेवणे.

आपल्या सहवासातील ओळखीच्या व्यक्तिकडून अनेक प्रकारच्या संभावित अपेक्षा बाळगत असतो. अगदी बालपणातील लहान बाळाकडून ते वयोवृद्ध व्यक्तीपर्यंत अपेक्षा बाळगत असतो. समाज, आपल्या घरातील व्यक्ती, नातेवाईक, आपले मित्र मैत्रीणी आपल्या कडून कोणती तरी अपेक्षा नक्कीच ठेवत असतात आणि त्या अपेक्षा पूर्ततेसाठी आपण आपले जीवन सर्वसाधारणपणे जगत असतो. अशी मोजकीच माणसे पहावयास भेटत असतील की ती कोणत्याही अपेक्षेशिवाय जीवन जगत असतील. त्यांनी स्वतःला पूर्णपणे सिद्ध केलेले असते आणि त्यांनी आपल्या आयुष्यात त्यागाची भूमिका घेतलेली असते. दुसऱ्यांच्या भावनेचा आदर किंवा त्यांच्या इच्छापूर्तीसाठी अपेक्षांचा डोंगर पेललेला असतो. आपला एखादा मित्र आपल्याकडून उत्तम अतुट मैत्रीची अपेक्षा ठेवत असतो. समाजातील लोक आपल्याकडून एका उत्कृष्ट व्यक्तिमत्वाची, प्रभावशाली, समाजशील आणि विचारशील नागरीकांची अपेक्षा ठवेत असतो. ते विशिष्ट वयोगटानुसार त्यांची रचना ठरलेली असते. मानवाप्रमाणे पशु-पक्ष्यांना ही कोणत्या ना कोणत्या अपेक्षा असतातच. पण त्या स्वतःहून कधीच व्यक्त केल्या जात नाहीत. त्यांची पूर्तता स्वतःकडून झालेली असते. एखाद्या प्रसंगी अपेक्षा पूर्ण होण्याची संभाव्यता ही नसते तरीही त्यांची अपेक्षा आपण मनात बाळगलेली असते. नको त्या गोष्टीची अपेक्षा कोणताही व्यक्ती ठेवत असतो पण जेव्हा ते आपल्या मनाप्रमाणे होत नाही. तेव्हा उदासिनता खूप भासते. आपल्या सर्वात जवळच्या व्यक्तीने अपेक्षाभंग केला तर त्याचा त्रास स्वतःला खूप होतो.

जगाच्या पाठीवर असंख्य आशावादी आणि अपेक्षावादी लोक आपल्याला भेटतील. या अपेक्षेच्या जीवनात माणूस खूप गुंतून गेला आहे. अपेक्षेशिवाय जगणे कठिण आहे. जीवन सुसह्य पद्धतीने जगण्यासाठी अपेक्षा भविष्यकाळात आपण सहसा ठेवत असतो. याच अपेक्षेतून माणूस हा कृतिशील आणि विचारशील होत आला आहे.

म्हणूनच अपेक्षेशिवाय जीवनाचा आनंद घेणे व्यर्थ ठरेल. पण अतिप्रमाणात ही अपेक्षा या नसाव्यात. प्रत्येक व्यक्तिच्या स्वभावशील विचारानुसार अपेक्षांचा नकाशा कसा विस्तारीत जातो हे मांडण्याचा थोडासा प्रयत्न केला आहे. वाचकांच्या विचारांच्या पातळीनुसार, अपेक्षेनुसार कदाचित विस्कळीत असेल, पण विचारांच्या प्रेरणेतून हा लेखनाचा प्रयत्न केला आहे.

***

सोप नसतं ग

- विकास कांबळे
बी. ए. भाग ३

तुला माझी किंमत नसेल पण आशा नसतानाही लढणं सोप नसत गं!

तुझ्यासाठी फक्त एक विनोद असेल पण एकतर्फी प्रेमं करणं सोप नसतं ग!

तासनंतास तुझ्या एका नजरेची वाट पाहणं. एक झलक मिळाली तर जस देव पावणं, चूकून हसलीस तर वेडच होवून जाणं. मग रात्र काय आणि दिवस काय झोपेंच काम फक्त जागत राहणं, मग मला खुळ ठरवून सारा दोष त्याच्यावर ढकलून स्वतःची समजूत घालणं सोप नसतं ग!

काळजी करणाऱ्यांशी खोटं बोलणं, मित्रांची नजर चुकवून सतत एकच प्रयत्न हा वेडेपणा लपवणं, पण या डोळ्यांना रोखणं सोप नसतं ग!

सन्मान, इज्जत, अब्रू, अहंकार हे शब्द हो शब्दच ना? कोणाच्या पायाशी अपर्ण करणं आता हास्य होईल ओठावर स्वार की लागेल डोळ्यांची धार हे ठरवण्याचा हक्क कोणाला देणं सोप नसतं ग!

तुझा तिरस्कार करण्याचा प्रयत्न करणं, रोज स्वतःलाच ठणकावून सांगणं, वेड्यासारखं स्वतःच काहीतरी ठरवून घेण, रोज सकाळी एक दृढ निश्चय करणं, व झोपण्याआधी पुन्हा त्या मोबाईलमध्ये तुझ्याच मेसेजची वाट पाहणं सोप नसतं ग!

डोंगराएवढ स्मित हास्य ओठावर झेलणं, मैफिलीच्या गर्दीत, लोकांच्या गराड्यात एकटं राहणं, एकांतात स्वतःची सोबतही नकोशी वाटणं, मनाच्या नयनांना स्वतःच दगडाने ठेचणं, अश्रू संपेपर्यंत रडणं आणि अश्रूही सोडूल गेले म्हणून पुन्हा जीवन तोडणं सोप नसतं ग!

तुला माझी किंमत नसेल पण आशा नसतानाही लढणं सोप नसत गं!

***

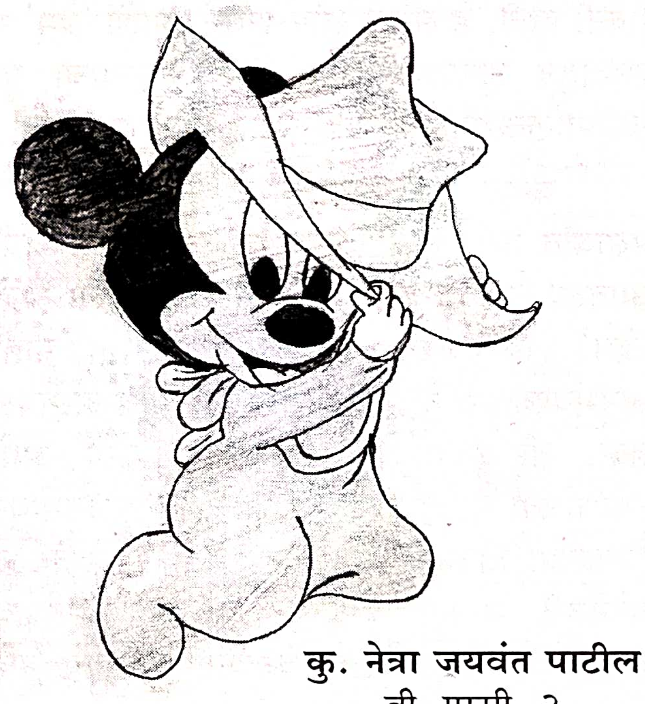

कु. नेत्रा जयवंत पाटील
बी. एस्सी. २

प्रेम

– विजय वाईंगडे
बी. ए. भाग ३

काही काही शब्दांना आपण आपल्याएवढे करून टाकतो त्या शब्दांची उंची छाटून टाकतो आणि खोली हरवून टाकतो. प्रेमासारख्या भावमधूर शब्दाचं आम्ही हेच करून टाकलं आहे. प्रथम जिचे हृदयात तरंग उमटतात. ती हळवी, नि :शब्दता, शब्दात व्यक्त करण्याचा वेडा प्रयास म्हणजे 'प्रेम' हा शब्द! पण या शब्दाचे आम्ही पार पायपुसणे करून टाकले आहे. निस्वार्थीपणाचा अनामिक गंध त्या भावनेला होता. पण ती भावना विरून गेली आणि केवळ टरफलासारखा शब्द उरला. त्यात त्या करूणाकार हृदयाची प्रार्थना होती. कामनाशून्य भक्ती होती. हे सगळे लोप पावले आणि 'प्रेम' या शब्दातून झुळझुळणाऱ्या निर्मळ झऱ्याचा पार नगरपालिकेचा किडकिडीत नळ करून टाकला.

कपडे फक्त असावेत आणि आत माणसेच नसावीत तसा फक्त केवळ शब्द उपस्थित आहे. आतला त्या शब्दाचा आत्माच हरवून गेला आहे. 'प्रेम' ही व्यक्त करण्याची गोष्ट नाही, अनुभवण्याची गोष्ट आहे. तो स्थायीभाव असायला हवा. ती स्वाभाविक उसळणारी उर्मी आहे. स्वार्थाच्या वराती निघाल्या आणि तरल प्रेमभावना विकलांग होऊन या जगाच्या कलाबूत जत्रेत दूर कोठेतरी जाऊन बसली. प्रेम हे अमक्यावर करण्याची आणि तमक्यावर करण्याची गोष्ट नाही मुळी! जो प्रेम करतो तो प्रेमच करत असतो, बस्स!! तो काही जाणत नाही. प्रेमासाठी अटी नसतात. शपथांचे उंबरठे नसतात. आपल्यावर प्रेम केलं तरंच आपण त्याच्यावर प्रेम करावं. असा इथला रिवाज नसतो. जाती धर्माचे तुरूंग नसतात. वचनाची कागदपत्रे नसतात. प्रेम करणाऱ्याला प्रेम करण्यासाठीही कुणाची गरज नसते. खरं त स्वतःवर प्रेम करण्यापासूनच तर जगावर प्रेम करण्याची सुरूवात होते. ज्याचं स्वतःवर कधी प्रेम नाही. तो जगावर प्रेम कसं करणार? नदी स्वतःच तहानलेली असली तर ती इतरांची तहान कशी भागवणार? स्वतः वर प्रेम करणे म्हणजे स्वतःला सुंदर करणं. स्वतःला सुंदर करणं म्हणजे केवळ सुंद दिसणं नाही. अंतर्मन ज्यांच सुंदर तो आपोआप सुंदर दिसू लागतो. दररोज आपण वर्तमानपत्रे वाचत असतो. त्यामध्ये लिहिलेलं असत– कुणीतरी म्हणे प्रेयसीचा खून केला, प्रियकराने प्रेयसीला जाळून टाकले. प्रेयसीला विष पाजले. या बातम्या म्हणजे शब्द आपापली जागा सोडून किती खाली उतरले आहेत याचा पुरावा आहे. कुणी असे वाईट कारस्थान करू शकते? प्रियकराच्या हातात तलवार? प्रेयसीच्या हातात विषाची बाटली? अशा क्रोधी, विकारी मंडळीना प्रियकर, प्रेयसी म्हणणे म्हणजे एखाद्या वाईट माणसाला संत म्हणण्यासारखे आहे. केवळ शरीराच्या गरजेपुरते हपापलेले दोन प्राणी, प्रियकर – प्रेयसी असू शकत नाहीत. पण

आपण अधिक प्रगत प्राणी झालो आहेत. प्राणी रॉकेल घेऊन एकमेकांना जाळतही नाहीत आणि जबरदस्तीने बलात्कारही करत नाहीत.

अशा हिंसक रूपात प्रेम कधी रूजूच शकत नाही. निखाऱ्यात गुलाबाच्या कळ्या कधी फूलूच शकणार नाहीत. तलवार ज्याच्या हातात, विष ज्याच्या हातात तो 'प्रेम' काय जाणणार? प्रेम हे एकदाच फुलतं आणि मग बस्स फुलतच राहतं.

आज लक्षावधी घरात केवळ कागदोपत्री घटस्फोट न घेतलेली अनेक घटस्फोटीत कुटूंब संसार नावाचा जुलूम सहन करीत आहेत. सुखी दिसण्याचे काही मुखवटे त्यांनी चेहऱ्यावर लावण्यासाठी विकत घेतलेले आहेत. सुखी असण्यापेक्षा सुखी दिसणे महत्वाचे! केवळ आनंदी आहोत, असे लोकांना कसे वाटत राहिल याची काळजी घेत ''प्रेमा'' शिवाय अनेक माणसे जीवनाचा गाडा कसाबसा ढकलत आहेत. प्रत्येक घरात जर प्रेम उपस्थित झालं तर आपणच निर्माण केलेल्या हजारो समस्या संपून जातील. केवळ स्वार्थीपणामुळे निर्माण झालेल्या अनेक कटकटी विरून जातील. प्रेमाचा दिवा जर हृदयात अंकुरला तर बाहेर शोधत असलेलं सुख आपल्याला घरात दडल होतं याचा शोध लागेल. एकमेकाला कोण किती आवडतो याचा प्रत्यय येईल. ताटातल्या झुणका- भाकरीच्या चवीत अमृताचा साक्षात्कार होईल. प्रेमात दडलेल्या भक्तीमुळे समर्पणाची जूण चढाओढच लागेल. तेथे स्वार्थाचा, स्वार्थी भावनांचा लवलेश उरणार नाही. घरातील सगळ्या घटकांमध्ये सुसंवाद निर्माण होईल. मग मानसिक अशांतीला कायमचा निरोप दिला जाईल.

हृदयात सर्व जागा प्रेमानं व्यापली की मग द्वेष, मत्सर, राग, तिरस्कार याला हृदयात थाराच मिळणार नाही. याक्षणीच खरे आपण आपले प्रियकर होऊ! प्रियकराच्या डोळ्यांना सर्वत्र सौदर्यच दिसतं! कारण भोवतीचे सौदर्य हेच त्याची दृष्टि होऊन जाते.

आपलीही एखादी पाकळी फुलण्यासाठी एखादी कळी आतूर असेल तिची हूरहूर जाणून घ्या.

पण कदाचित हे 'स्वप्न' असेल.

पण सत्यात प्रवेश करण्याची पहिली पायरी स्वप्नातूनच प्रगटत असते. याला इतिहास साक्षीदार आहे.

***

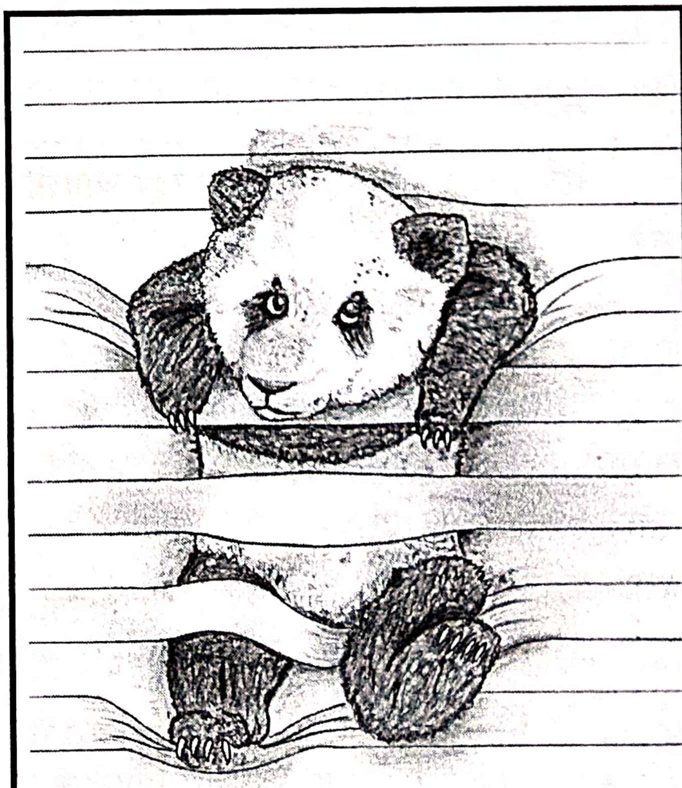

कु. विनायक विष्णू लोहार
बी. एससी. ३

एड्स - युवापिढी समोरील एक आव्हान

- पाटील पूनम
बी. ए. भाग १

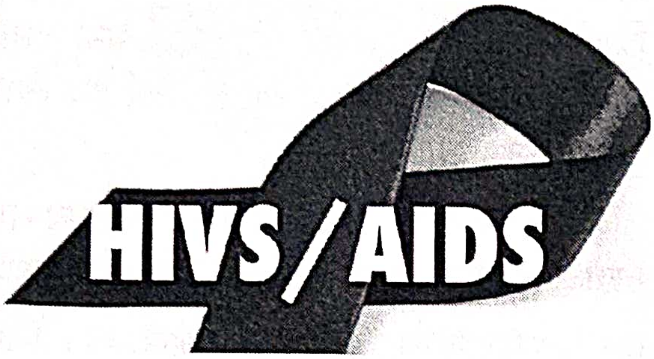

या लेखाच्या सुरवातीचा 'एड्स' हा शब्द वाचल्यानंतर थोडसं वेगळ वाटल असेल. माझ्याही मनात एड्सविषयी लिहावं असं आल, तेव्हा माझ्या मनात लिहू की नको अशी साशंकता होती. पण मी लिहिण्याचं ठरवलं आणि लिहिण्यास सुरूवात केली.

अज्ञान वाईट असतं.

अज्ञानाच्या बाबतीत एक गोष्ट खूप चांगली आहे.

ते नक्की दूर करता येतं.

एड्सविषयी प्रचंड अज्ञान आपल्या सर्वांच्या मनामध्ये आहे. ते अज्ञान दूर करण्याच्या दृष्टिने केलेला हा माझा छोटासा प्रयत्न आहे.

एड्स हे नाव AIDS या शब्दाच्या एकत्रित उच्चारावरून पडलें आहे. त्याचे पूर्णरूप Acquired Immuno Deficiency Syndrom असे असून त्याचा मराठीतील अर्थ 'रोगप्रतिकार शक्तीच्या कमतरतेमुळे बाहेरून प्राप्त झालेल्या विविध रोगांच्या लक्षणांचा समूह' असा होतो. हा आजार एक प्रकारच्या विषाणूंपासून होतो. या विषाणूला HIV (Human Immuno-deficiency Virus) असे म्हणतात. HIV विषाणूचा शरीरात प्रवेश झाला की लागण झाली असे म्हणतात. अशा व्यक्तींना एच. आय. व्ही. पॉझिटिव्ह असे म्हणतात. जेव्हा प्रत्यक्ष लक्षणे दिसू लागतात. तेव्हा प्रत्यक्ष आजार झाला असे म्हणतात. लागण झाल्यापासून आजार होईपर्यंत ५ ते ८ वर्षांचा कालवधी जाऊ शकतो.

एड्स हा रोग कधी होऊ शकतो याविषयीची माहिती घेऊ. HIV ने दुषित रक्त दुसऱ्या व्यक्तिस दिल्यास, HIV ने दुषित रक्त लागलेल्या सुयांनी इंजेक्शन टोचले गेल्यास. विषाणू अंगात असलेल्या व्यक्तिशी लैंगिक संबंध आल्यास. त्याबरोबरच गरोदर मातेकडून तिच्या बालकास एड्सची लागण होऊ शकते. पण हे प्रमाण अत्यंत कमी आहे. मातेकडून तिच्या बालकाला एड्स होण्याचे प्रमाण २० ते २५% इतकेच आहे. म्हणजे तिच्या चारपैकी एका अपत्यास एड्स होऊ शकतो. पण वेळीच जर HIV टेस्ट करून औषधे सुरू केली तर बालकास एड्सपासून वाचवता येऊ शकते.

तसेच एक गोष्ट मला नव्याने समजली ती

अशी की, हिंदू संस्कृतीत मुलीचे गोंदण काढावे असा पालकांचा हट्ट असतो. त्यावेळी जर एड्सबाधीत व्यक्तिला गोंदण काढताना वापरलेली सुयी निरोगी व्यक्तिस गोंदण काढताना वापरल्यास एड्सची लागण होऊ शकते. त्याचबरोबर लहाणपणी कान टोचले जातत. त्यावेळी जर HIV बाधीत व्यक्तिचे कान टोचलेली सुई निर्जंतुक न करताच दुसऱ्या निरोगी व्यक्तीस वापरली तर निरोगी व्यक्तिस एड्स ची बाधा होऊ शकते. अनेकांशी लैंगिक संबंध असणाऱ्या व्यक्तीला अनेकांपैकी एकाला जर HIV ची बाधा झाली असेल तर HIV ची लागण होऊ शकते. अनेकांशी लैंगिक संबंध असणाऱ्या व्यक्तीशी लैंगिक संबंध आल्यास अनेकांपैकी एकाला जर एड्स झाला असेल तर HIV ची लागण होऊ शकते. तसेच एड्स झालेल्या व्यक्तिशी लैंगिक संबंध आल्यास व्यक्तिला एड्सची लागण होऊ शकते.

STI हा शब्द तुम्ही ऐकला आहे का? ऐकला असेल तर तो स्पर्धापरीक्षांच्या संदर्भात असेल, पण परवा मला या शब्दाचे वेगळेच पूर्णरूप समजले ते असे - Sexual Transmitted Infection ''व्यक्ती व्यक्तीमधील लैंगिक संबंधाद्वत्तेर होणाऱ्या जंतुसंसर्गामुळे सांसर्गिक रोग होतात त्यांना लैंगिक आजार किंवा गुप्तरोग म्हणता येंईल.'' अशा व्यक्तिंच्या शरीरात जिवाणू शिरण्याची शक्यता जास्त असते.

'वेश्या' या समाजातील अविभाज्य भाग आहेत. आज समाजात वेश्यांना हिनतेची वागणूक दिली जाते. पण माझ्या मतानुसार जर समाजात वेश्या नसत्या तर लैंगिक भूक भागविण्यासाठी अन्य मार्ग शोधले असते व बलात्काराचे - अत्याचाराचे प्रमाणही वाढले असते. हे सर्व टाळण्यासाठी वेश्या अंत्यंत महत्वपूर्ण घटक आहेत असे माझे मत आहे. वेश्यामुळे एड्सचा प्रसार होतो हे जरी खरे असले तरी निरोध न वापरता शरीरसंबंध ठेवले जातात. इथेच आपण चुकतो.

हा विषय समजून घेताना हे ही लक्षात घेतले पाहिजे की, रक्ताचा रक्ताशी संपर्क आल्यास एड्सची लागण होते. तसेच गरोदर मातेकडून तिच्या बालकास एड्सची लागण होवू शकते. याशिवाय अन्य कोणत्याही कारणांनी एड्सची लागण होत नाही. तसेच हस्तांदोलन करणे, एका ताटात जेवणे यासांरख्या गोष्टीमुळे एड्स पसरत नाही. हेही आपण लक्षात घेतले पाहिजे.

डासामुळे एड्सचा प्रसार होत नाही. ही गोष्ट विशेष सांगावीशी वाटते. कारण डासांच्या तोंडाने ओढून घेतलेल्या रक्तातील एड्सचे विषाणू डासांच्या शरीरात जगत नसल्याने त्यातून पुन्हा संसर्ग होत नाही. तसेच मला असे वाटते की, लग्नाअगोदर प्रत्येक मुला-मुलीने HIV टेस्ट करण्याची मागणी करायला हवी. हिरवे बाजार सारख्या आदर्श गावात टेस्ट केल्याशिवाय लग्न केली जात नाहीत.

या लेखात मी एड्सचे नेमके स्वरूप व

त्याची शरीरात प्रवेश केल्यानंतरची कार्यप्रणाली यांचा कोणताही उल्लेख केलेला नाही. कारण मला या लेखातून फक्त ''आपण प्रत्येकाने एड्सपासून स्वतःला वाचविण्यासाठी दक्षता घ्यायला हवी.'' हेच सांगायचे होते. आपण एड्स झालेल्या व्यक्तिला घृणास्पद वागणूक देतो ते ही चुकीचे आहे. 'जिल्हा एड्स प्रतिबंधक व नियंत्रण पथक' या समाजसेवी संस्थेच्या

''समाजसेवा ब्रीद आमुचे
स्वार्थसुखाची आस नसे,
समाजकारणी देह वाहवा
एकमात्र हा ध्यास असे''

असे मानून २०३० पर्यंत एड्सचा अंक शुन्यावर यावा यासाठी वरील संस्था प्रयत्न करीत आहेत. त्यांच्या कार्यास आपला सर्वांचा हात लागणे आवश्यक आहे. जर आपण प्रत्येकाने ''मी एड्सची शिकार न होण्यासाठी खबरदारी घेईन'' फक्त एवढे ठरवले तर त्या पथकाला आपले प्रचंड योगदान लाभेल.

प्रथमतः मी. प्रा. देसाई सर, प्रा. एस. डी. पाटील सर व प्रा. डी. एन. पाटील सर यांनी मला 'युवा संवेदना' या एकदिवसीय कार्यशाळेला पाठवले त्याबद्दल त्यांचे आभार मानते. तसेच माझ्याबरोबर कार्यशाळेला येणाऱ्या माझ्या पाच दिदी व चार दादांचेही आभार मानते. तसेच माझ्या बाबांनी मला तू या विषयावर लिही असे सुचविले 'संवेदना दूत' च्या संपूर्ण टीममुळेच मला या विषयावर भरपूर माहिती मिळाली. तसेच प्रा. एन. एम. पाटील सरांनी या वेगळ्या विषयावर संपूर्ण माहिती दिली होती. मला त्यांचे ही मार्गदर्शन कौतुकास्पद वाटते.....

***

विनोद ☺☺☺

एका वर्गात इंग्रजीचे शिक्षक मुलांना इंग्रजी शब्दांच स्पेलिंग शिकवत होते. त्यांचे स्वतःचे इंग्रजी जेमतेम होत. लॉज (Lodge) चा उच्चार ते लोडगे असा करत होते. तर जज्ज (Judge) चा उच्चार ते जुडगे असा करत होते.

त्याचवेळी एक पालक त्या वर्गात आपल्या मुलाची चौकशी करण्यासाठी म्हणून आले. त्यांना फळ्यावर लिहिलेले ते शब्द दिसले ते आले तेव्हा नेचर (Nature) हा शब्द चालला होता. हे शिक्षक त्याचा उच्चार नंटुरे असा करत होते. ते काही त्या पालकांना पाहवलं नाही ते म्हणाले, 'सर आमच्या मुलांना असं इंग्रजी शिकवाल तर त्याचं फुटुरे (Future) बिघडून जाईल.'

– कु. पूजा पाटील

बी. एस्सी. ३

आयुष्याचं सायन्स....

- निलम परीट
बी. एस्सी. भाग १

आयुष्य म्हंटलं तर खूप काही आहे आणि नाही म्हंटल तर सर्वच नाही. ते तर फक्त असतं. आपल्यामुळेच रमणीय, सुंदर, सुसस्कृत आणि विशाल बनवण्याचे कार्य आपलेच असते. अगदीच सायन्सेच्या भाषेत सांगायचे झाले तरी ती एक म्हणजे Reaction, Formula, Speed, Velocity आणि जगावं कसं याची Biology आहे. याचा अर्थ असा की दोन Reactant (चांगल्या गोष्टी/ विचार) एकत्र आला की Product हा well balanced मिळतोच मिळतो. त्याचप्रमाणे आपल्या मनात, विचारात सकारात्मक (Positive) विचार एकत्र आले की आयुष्यच त्या इंधनावर चालते. असं म्हणतात जगातील प्रत्येक प्रॉब्लेमला या Mathematical जीवनात Solution हे असतेच. फक्त गरज आहे ती शोधण्याची व त्या शोधण्याला Physical Speed आणि Uniform velocity देण्याची .

सायन्स शाखेत शिकताना हे मुलभूत विषय 'आयुष्य' कसं असते व ते कोणत्या पद्धतीन जगाव हे शिकवतात. हे फक्त कळणाऱ्याना कळत. पण आम्ही तर फक्त मागं लागलोय त्या परीक्षांच्या प्रत्येकाचे घोडे (बुद्धी) तेच खाद्य, खुराक खात आहेत ते वेगळेपणाने! ही फक्त लागलेय रेस, या रेसमध्ये कोणीतरी जिंकणार तर कोणी तरी हारणार. कारण, हाच हार-जीत हा देखील निसर्गाचाच नियम आहे. पण या शर्यतीत आपण आपल्या जगण्याचा, आपल्या विषयातील गंमतीचा, त्यातील आनंदाचा उपभोग घेत नाही. हा पुढचा प्रश्न.

मुख्यतः १० वी नंतर महाविद्यालयात आल्यावर आम्हा सगळ्यामध्ये एक Dastric Change होतो. तो होतोच मग तो स्वभावाचा, विचारांचा अथवा व्यक्तिमत्वाचा देखील. शाळेतील ती शिस्त आपण तेथेच नष्ट करतो व मोकाट सुटतो एखाद्या जनावरासारखे.

आपल्यापैकी बरेच जण या स्पर्धेच्या मागे लागलेले असतात. खरचं स्पर्धेशिवाय आपल्यातील उणीवा आपल्याला दिसत नाहीत हे तितकेच खरे आहे. पण ती स्पर्धा तुलनात्मक असू नये. बहुदा काहीजण जगण्यातल्या चूकीच्या प्रकाराचा, स्वभावाचा, संगतीचा, आचरटपणाचा आव आणून enjoy करत असतात. खरं तर हा enjoy करावा, तो करावा, मित्र-मैत्रिणीच्या योग्य व आशावादी, नव्या विचारातून प्रत्येक concept मधील कडीला उघडून सायन्सचा खरा आनंद घेण्यातून. कारण सायन्स म्हणजे जीवनाच रहस्य!

याचप्रमाणे आयुष्य हे देखील एक रहस्यच आहे. या आयुष्यात अनेक अडथळे, कधी अनेक अर्न, नागमोडी वळणे तर कधी घाटदेखील, पण याध्येच चालताना कळी पासून फूल उमलण्या-पर्यंतच्या स्थितीची गोड Biochemistry ही आहे. या मार्गावर चालताना Positively हा पाया असेल तर ती इमारत तितक्याच Speed ने एक चांगला Product मिळवून देईल.

जर आज पाहील तर आम्ही तरूण -तरूणी एका नव्या What's app, Fb, net-internet, Hike च्या स्वर्ग+ नरकात वावरत आहे. आमच्यामध्ये उन्नतपणा फार आहे. आम्हाला आमच्या आयुष्याची Reaction, Speed फास्ट सुपरफास्ट वाढवून लगेचच Within a minute चांगला Product हवा आहे. हा घाईचा विचार आला फक्त मोबाईलमुळे. कारण Within a minute आपण डाऊनलोड करतो. संदेश पाठवतो online सर्व काही करतो.

खरचं यामुळे एखाद्याचे वाया गेलेले आयुष्य अथवा संपलेले आयुष्य online-download करून मिळाले असते तर फार बरे झाले असते. त्यामुळेच तोटेच झाले नसते. आम्ही आमचा सेन्स घालवून बसलोय का? आयुष्याबद्दल चांगला विचार ऐकण्याची, एखादी वाईट गोष्ट रोखण्याची, आयुष्यातील कधी जखम देऊन जाणारा चटका सहन करण्याची, त्यातून मार्ग काढून पुन्हा आयुष्याची चव चाखण्याची गंमत आम्ही या जाळ्यात अडकल्याने घालवतो.

या गोष्टी आम्हाला त्या यंत्राने दिल्या असल्या तर आजचे युवक मानसिकरित्या positive व नवा दृष्टिकोन घेऊन नव्यानेच जन्मले असते.

खरं म्हणजे या Theory परीक्षेचे आम्ही इतके टेश्नन घेतो की, आयुष्याच्या नव्या लढाईत खऱ्या अर्थाने Fail होतो. तो पेपर म्हणजे आयुष्य समजतो यावरून एक विचार आठवतो. तो म्हणजे थोर शास्त्रज्ञ एडिसन यांचा,

He says that,
Today is my paper
But is don't care
Because one sheet of my paper cannot decide my future

हा विचार करून पेपरचे महत्व केलेच नाही पाहिजे तर त्यातनू योग्य दृष्टिकोन मिळवला पाहिजे जसा की, knowledge is such power which gives us how to achieve excellence with success. ज्ञान म्हणजे आयुष्य वेगळेपणाने जगण्याची एक कलाच आहे. एक वेळ, मला न समजल्यामुळे कमी गुण मिळाले तर depress होऊन स्वतःचे नुकसान करण्यापेक्षा विषयातील पाया समजून आवड निर्माण करणे हेच चांगले.

थोडक्यात काय तर शांत, समजूतदार, उद्योगशील तितकेच गंमतीदार व संयमी राहून या भारताला एक सौजन्यशील, बलाढ्य- तरूण-तरूणीचे संपन्न राष्ट्र बनवून आयुष्याचे खरे सायन्स समजून घेऊ.

***

हृदय

हृदय असतं म्हणून ते
भलत्या सलत्याला द्यायचं नसतं।
पाहताक्षणी देण्यात तर
कधीच शहाणपण नसतं!
कडेकडेने जाणाऱ्या वाटसरूने
पाण्यात कधी डोकावायचं नसतं।
किनाऱ्यावरील वाळू सुंदर दिसली म्हणून
मासोळीनं वरती यायचं नसतं!
अविचारी मासोळी भुलली तर
तडफडण्याशिवाय वाटयाला काहीच नसतं!

– कु. अमृता भोसले
बी. एस्सी. १

आगळं वेगळं वनभोजन

– पूजा पालकर
बी. एस्सी. भाग २

दिनांक : २२ फेब्रुवारी २०१७

स्थळ : अवचीतवाडीचा तलाव.

त्या रात्री मला माझ्या मैत्रिणीचा फोन आला. वाटलं सहज केला असेल, मी तिला विचारलं, ''उदया तास होणार आहेत का?'' त्यावर तिनं दिलेले उत्तर ऐकुण मला नवलच वाटले तिने मला उदया गणित विषयाच्या विद्यार्थ्यांची वनभोजन असल्याची बातमी सांगितली. आधी कॉलेजमध्ये याची थोडी कुणकुण होतीच म्हणा. पण इतक्या लवकर आणि लगेच तयारी होईल याची कल्पना नव्हती. बरं कसं का होईना; वन भोजन ठरलं एकदाचं! दुसऱ्या दिवशी गडबडीने आवरून. डबा तयार करून घेतला. डबा म्हणजे तरी काय? दोन चपाती आणि भाजी. बाकी सार जेवणं आम्ही तिथं तयार करणार होतो. गोड म्हणून व्हेज बिर्याणी, पनीर आणि बासुंदी होती.

सकाळी १०.३० ला सगळेजण मुरगुडमध्ये जमलो. तेथून एक गाडी करून आम्ही पुढे जाणार होतो. पण संख्या बघून दोन गाड्या ठरल्या. प्रत्येकजण आपली सीट पकडण्यासाठी पटपट गाडीत चढून बसलीत बाकी सर्व मुले आपआपल्या गाडीवरून येणार होती. आणि आम्ही मुली गाडीतून. शेवटी निघाल्या एकदाच्या गाड्या.....! पण काय झाल माहितेय! आमची एक गाडी पुढे अन् दुसरी मागे. आम्ही दुसऱ्याच ठिकाणी आणि बाकीची तिसऱ्याच ठिकाणी. आम्ही गाडीतून खाली उतरलो. बघतो तर काय? सगळीकडे तळपणारं ऊन दिसत होतं. कुठही सावली नव्हती. ते ड्रायव्हर सांगत होते की इथचं तलाव आहे. आमच्यासोबत गाडीवरून आलेली ३ –४ मुलं आणि ते ड्रायव्हर होतं. पुढे चालत गेल्यावर निळंशार, थंड पाणी असणारे विशाल आणि सुंदर असं तळे पाहिले. या उन्हात काहितरी सुखद मिळाल्याचा आनंद झाला. खूप वेळ वाट पाहिल्यावरही आमच्या बाई आणि ती दुसरी गाडीही आली नाही. मग मात्र थोडस् तणाव यायला लागला. बाईंना फोन केल्यावर कळलं की ते कुठल्यातरी दुसऱ्याच जागेवर गेलेत. मग त्यांनी तिकडून या तलावाकडे यायचे ठरवलं. पण आम्हाला मात्र हे थोडचं मंजूर नव्हतं. कारण तिथलं कडकडीत ऊन बघून कुणालाही तिथं तासभरसुद्धा बसवणार नाही. आम्ही मात्र तिथं दिवसभर थांबणार

होतो. कस काय होतय कुणास ठाऊक? असं म्हणून आम्ही सोडून दिलं. तोपर्यंत आम्ही पोरी त्या तलावाच्या पाण्यात मनसोक्त मस्ती करत होतो. बाई आल्या. उरलेल्या मुलीही आल्या. मग मात्र सगळ्यांची तारांबळ उडाली. कुठ भांडी आण, कुठ बाजार, अन्य जेवणाचं सामान, शेगडी असं बरचं सामान आणायच चालू होतं. पण जेवण करायच कुठं? हा मोठा प्रश्न अजून होताच की! मुलांना सोबत घेवून बाईंनी १-२ जागा ठरवलेल्या. पण तिथं जेवायला बसायचा प्रश्न होता. तरीही तडजोड करून एक जागा ठरली. सामान पोहोचेपर्यंत आम्ही सात- आठ मुली डोंगर फिरायला म्हणून बाहेर पडलो. थोड्या अंतरावर जाऊन मी आणि माझ्या दोन मैत्रिणी तिथचं पाण्यात फोटो काढत थांबलो पण या बाकीच्या पोरी पुढे फिरत गेल्या. पुढे कुठेतरी त्यानी मंदिर पाहिले व तिथ जागाही खूप होती म्हणे. म्हणून तेथून परत त्यांनी बाईंना फोन केला व तिकडे यायला सांगितलं. मग काय--- पुन्हा ते सगळं सामान घेऊन सगळी परत पाठीमागे आलीत. इतक्यात कोणीतरी म्हणाल की, ते खूप लांब व चढावर आहे म्हणे. पुन्हा प्रत्येकाने भांडी, इतर सामान जिथल्या तिथं ठेवलं व तिथेच एका झाडाच्या सावलीत जेवणाची सुरूवात केली. पण आतापर्यंत पोटात भूकेनं कावळे ओरडत होते. मुलांनी आणलेल्या केळ्यावर प्रत्येकजण आधाशासारखा तुटून पडत होता. मग मात्र थोडी मदत म्हणनू कुठ काय चीर, कुठं काय निवड अ करून त्या आचाऱ्यासमोर सगळं ठेवून तिथून प काढला. ते पुन्हा पाण्यात जाण्यासाठी. पाण्य गेल्यावर एकमेकांना भिजवल्याशिवाय राहतो आम्ही!

एकमेकांना भिजवत, खूप चिडवत, खोड काढत मुख्य म्हणजे फोटो काढत मज्जा केल जेवण तयार झाल्यावर सगळीजण पाण्यातून बा आलीत. कडक उन्हानं कपडेही पटकन सुकली जेवायला बसताना मात्र जेवण कमी आणि टिंग टवाळी जास्त केली. सगळ्या सोबत गप्पा गो करत, खूप सारी बासुंदी पीत आमचा जेवणाच कार्यक्रम संपला. मग मात्र परतीचा प्रवास सु झाला. आतापर्यंत दिवसही मावळतीला लागल होता. पण तरीही जाता जाता म्हणून आम्ही पाण्या परत गेलोच. पण यावेळी बाईंनीही थोडासा भा घेतला व गंमत केली म्हणा. त्यांच्यासोबत फो काढून आम्ही घरी परत जाण्यासाठी गाडीत बसलो ते उतरलेल्या चेहऱ्यानं कारण आम्हाला अजू थोडी मज्जा करायची होती ना! ब बाय...बाय...अलविदा! तलाव...! असं म्हणू आम्ही तेथून निघालो.

***

मैत्रीण

एक तरी मैत्रीण अशी हवी
जरी न बघता पुढे गेलो तरी
मागून आवाज देणारी.
आपल्यासाठी हसणारी
वेळ आलीच तर अश्रूही पुसणारी
स्वतःच्या घासातला घास
आठवणीने काढून ठेवणारी
वेळप्रसंगी आपल्या वेड्या मित्राची
समजूत काढणारी,
वाकडं पाऊल पडताना मात्र
मुस्काटात मारणारी,
यशाच्या शिखरावर
आपली पाठ थोपटणारी,
सगळ्यांच्या गलक्यात
आपणास सैरभैर शोधणारी,
आपल्या आठवणीने
आपण नसताना व्याकुळ होणारी,
खरचं ! अशी एक तरी जीवा भावाची
'मैत्रीण' हवी जी आपणास मित्र म्हणणारी.

– पुनम रेपे
बी. एस्सी. १

भाव माझ्या मनातला

प्रेम करून बघ
तू प्रेम करून बघ.
दिसेल तुला सारे
डोळ्यांत आसवांचे किनारे
प्रीतीच्या तालात सुरांचे वारे.
आनंदी ह्या जीवनात
तू फक्त एकदाच वळून बघ
प्रेम करून बघ
तू प्रेम करून बघ.
तुझाच विचार असतो रोज माझ्या मनी
तुलाच तर पाहून म्हणत असतो मी गाणी,
तुझं चालणं, तुझं बोलणं असतं माझ्या ध्यानी
तुच तर आहेस ग माझ्या स्वप्नातील राणी.
असल्या माझ्या मनाचा
विचार तर करून बघ
प्रेम करून बघ
तू प्रेम करून बघ.

– सौरव गुरव
बी. एस्सी.३

कारण आम्हाला गर्लफ्रेंड नाही

कारण...आम्हाला गर्ल्फ्रेंड नाही.
गर्ल्फ्रेंड नसल्याचा अभिमान
अहो ऐकलं का?
आम्हाला गर्ल्फ्रेंड नाही....!
आमच्या बाईकच्या मागच्या सीटवर धूळ नेहमीच असते.
बसुन बसुन त्यावर एखादा सरडा ...तर कधी
एखादी माशीच बसते.
आणि बाईक पुसण्याचे आम्ही कधीच श्रम घेत नाही.
कारण, आम्हाला गर्ल्फ्रेंड नाही...!
सिनेमा बघायला आम्ही गँग मध्ये जातो
मस्त एक बास्केट पोपकॉर्न तास भर खातो
आणि उडिद का बाल चा चिक्कट वडा
कधीच घ्यावासा वाटत नाही
कारण, आम्हाला गर्ल्फ्रेंड नाही...!.
वीकएंडला आऊटींग करतो, फक्त
मित्रांबरोबरच घालवतो
काही नाही तर मस्त झोपा काढतो
आणि रात्री बे रात्री कधीच कोणाला SMS करत नाही.
कारण...आम्हाला गर्ल्फ्रेंड नाही.
आमचे मोबाईल बिल फार जास्त येत नाही,
दिवस भरात २-४ कॉल होतात,जे फक्त घरी किंवा मित्रांना असतात,
आणि आमचा फोन कधीच जास्त एंगेज येत नाही.
कारण...आम्हाला गर्ल्फ्रेंड नाही.

– अक्षय पाटी

बी. एस्सी.

आई वडिल

विसरा तुम्ही सर्व गोष्टी पण
आई वडिलांना विसरू नका.
ज्यांनी तुम्हाला वात्सल्य दिले
अशा आईला विसरू नका,
ज्यांनी तुम्हाला धैर्य दिले
अशा वडिलांना विसरू नका.
ज्यांनी तुम्हाला घडविले,
अशा माता-पित्यांना विसरू नका
विसरू नका त्या पुंडलिकाला
ज्याने आई-वडिलांची सेवा केली.
आदर्श घ्या त्या श्रावणबाळाचा
ज्याने आई-वडिलांसाठी प्राण दिले.
अशा आई-वडिलांना दुःख न देता
प्रेमाने त्यांचा सांभाळ करा.
भविष्यात मिळेल तुम्हाला सर्व काही
पण नाही मिळणार पुन्हा आई-वडिलांची पुण्याई.

– तृप्ती खा

बी. ए.

परीक्षेचा बाऊ करू नका

परीक्षेचा बाऊ करू नका,
दिसतंय त्या पलीकडे उगाच पाहू नका!
परीक्षा आहे तुमच्यासाठी, तुम्ही परीक्षेसाठी नाही,
परीक्षेविना जिंकू शकता तुम्ही दिशा दाही!
प्रयत्न आहे तुमच्या हाती, मार्क मिळणं नाही,
रडत कढत बसलात तर मिळेल शर्टाची बाही!
त्याला किती जास्ती मार्क, याला अर्थ नाही,
पालकांची समजूतदार फुंकर किमया करे काही!
प्रयत्नांचे डोंगर मोठे नि मोठे स्वप्न पाही,
वाढवा डोंगर, वाढवा स्वप्न दुसरा पर्याय नाही!
सरधोपट मार्ग स्विकारणं आता आवश्यक नाही,
सरळ मागी चाललात तर काहीच अवघड नाही.
नवे विचार, नव्या संधी यांचा मार्ग रोखू नका!
परीक्षेचा बाऊ तुम्ही त्या पलीकडे करू नका.

– अंकिता पाटील
बी. एस्सी. १

मैत्री

मैत्रीण माझी नाजुक फुलासारखी
वाऱ्याबरोबत डोलणाऱ्या इवलाश्या रोपट्यासारखी.

हसण तिच खळखळणाऱ्या झऱ्यासारखं
मनही तिच त्यातील निर्मळ पाण्यासारखं.

आहे ती अशीच अश्रुसोबत हसणारी
मनातील वादळांना मनातच थोपवणारी.

भासते कधी आकाशातील चांदणीसारखी
तर कधी सागराबरोबर खेळणाऱ्या लाटेसारखी.

तुझ्या मैत्रीच्या छायेत मला क्षणभर विसावू दे
हरलो जरी मी, आपली मैत्री मात्र सदैव जिंकू दे.

– पुनम पाटील
बी. ए २

अभ्यासक्रम जरा जास्तच आहे...

अभ्यासक्रम जरा जास्तच आहे
दरवर्षी वाटतो....
घटक पाहून पास होण्याचा
प्रश्न मनात दाटतो.....

तरी व्याखानं चालू राहतात
तरी डोक्यात काही घुसत नाही....
चित्र-विचित्र आकृती शिवाय
फळ्यावरचं काहीच दिसत नाही...

तितक्यात कुठून तरी कार्यक्रमाची
तारीख जवळ येते
सहामाही परीक्षेमधले काही दिवस
नकळत चोरून नेते----

नंतर जादा तास घेऊन
भराभरा शिकवत राहतात...
प्रश्न उदाहरणे देवून
सांगून अभ्यासक्रम लवकर संपवू पाहतात....

पुन्हा हात चालू लागतात....
मन, चालत नाही....
सरांशिवाय वर्गामध्ये
कोणीच बोलत नाही...

व्याख्यानें संपून प्रयोगवही पूर्ण करण्याचा
सुरू होतो पुन्हा खेळ
गृहपाठ पूर्ण करण्यामध्ये
फार फार जातो वेळ....

चक्क डोळ्यासमोर अभ्यासक्रम
चुटकी सरशी संपून जातो
वर्षभर लिहून दिलेले वाचून सुद्धा
प्रश्नपत्रिका का बर.. सो...सो...जाते???

– अनिकेत जितक

बी. एस्सी.

वादळ

वादळापूर्वीची शांतता
कधी अनुभवलीच नव्हती,
कारण ती भयाण शांतता
माझ मन चिरत होती.
वादळाचं ते क्रुर रूप
सारे काही सांगत होत,
हे सार संपवण्यासाठीच आहे
इतकच फक्त कळत होत.
आयुष्यात घराच्या रूपान
चांगल करून दाखवलं होतं,
पण या वादळानं ते सुद्धा
सारं उधळून लावलं होतं.
वादळ-वादळ काय असतं
हे त्यावेळी कळलं,
कारण पेटण्यापूर्वीच
संसाराच सारं काही जळलं होतं.
वाटलं होतं आयुष्यात
सुखाची सुरवात झाली,
पण तीच वादळापूर्वीची शांतता
माझा काळ घेऊन गेली.

- विनायक कुंभार

बी. एस्सी. ३

सारचं Zing Zang होतं

ती आली Online की
माझा पीसी Hang होतो.
मनात कससंच होवून
सारचं Zing Zang होतं.
कितीही Alt + Ctrl+ Delete केले
तरीही Task Manager येत नाही.
हैराण होतो Restart करून
Restart चं नावच घेत नाही.
Hard Disc चा वगे वाढतो
कसले कसले आवाज काढतो,
eject सारखा Writer होतो
Pen Drive पण reject होतो.
काय सांगू तुम्हाला
सारी System fail होते,
virus घुसतो अचानक
त्याची आपली रेलचेल होते.
अहो, मी Hang च होतोय ना
काय फरक पडतो.... ?
तिच्यामुळेच तर माझ्या
PC चा हृदय धडधडतो....!

- अभिषेक पाटील

बी. एस्सी. २

साधना

हव ते सगळ मिळत नसतं
नको ते सगळ टळत नसतं,
अवचित अनपेक्षित काही गवसतं
हेच तर जीवनाच गुपीत असतं.
हसता हसता अश्रू ओघळतात
रडता रडता स्मित उजळतं,
हरता हरता यश गवसतं
जिंकता जिंकता अपयश येतं.
फक्त प्रयत्न असून चालत नसतं
प्रयत्नांच्या साथीला नशीब ही लागतं,
इतक्यातही यश निश्चित नसते
हीच खरी चैतन्य साधना असते.

– प्रफुल्ल पाटील

बी. एस्सी. ३

भाकरी

हातामध्ये पदवी होती.
डोळ्यासमोर भाकरी होती.
नाही मिळाली नोकरी तरी
परंपरागत चाकरी होती.
बाप म्हणाला पोरगा माझा
शिकुन मोठा सायेब हुईल,
त्याच्या भकास डोळ्यातही
माझ्या नोकरीची चमक होती.
शाळेत पहिला नंबर होता
मात्र वशिला माझा नव्हता,
पण टेबलाखालून देणाऱ्याचा
हात फारच लांब होता.
माझ्या दुबळ्या हातामध्ये
फक्त नावालाच पदवी होती,
नोकरीची स्वप्न संपली होती
आता डोळ्यासमोर फक्त भाकरी होती.

– प्रतिभा धोंडीराम गों

बी. एस्सी.

विचार

विचार म्हणजे मनुष्याची ताकद आहे
विचार जर नसता तर मनुष्याच्या जीवनात
मनुष्याच काय झाल असत म्हणून
विचार खूप महत्वाचा एक आपला दुवाच जणू.

माणूस विचाराने श्रीमंत असतो
पैशाने माणूस श्रीमंत नसतो
प्रत्येक मनुष्य हा विचार करतो असे नाही
जे महान विद्वान व्यक्ती बनली आहेत
त्याचे कारण त्यांच्याकडे विचार खूप होते.

ज्या व्यक्तिकडे विचारांचा खजिना आहे
ती व्यक्ती कोणतीही समस्या किंवा संकट असू दे
ती समस्या विचारपूर्वक सोडवते
व त्या संकटाना विचारपूर्वक सामोरे जाते.
आपल्याला विचार जेव्हा चांगले हवे असतात

तेव्हा आपण जास्तीत जास्त चांगल्या विचारवंताची पुस्तके, आत्मकथा, कादंबऱ्या, कथा, चरित्रे वाचली पाहिजेत. मानवाच्या मनात विचारांचा खूप खजिना साठतो तो खजिना इतरांना उघडून खजिन्यातील इतरांना विचार सांगावेत.
विचारामुळे मनुष्याला समाजामध्ये सन्मानाने राहता येते. विचारामुळे मनुष्य घडू शकतो. मनुष्याने चांगले विचार घ्यावेत जे वाईट विचार आहेत ते घेवू नयेत नाहीतर वाईट विचाराने मनुष्याचा नाश होवू शकतो.

म्हणून विचार हे दोन प्रकारचे असतात एक चांगला विचार मनुष्याला घडवितो. दुसरा विचार म्हणजे वाईट विचार मनुष्याला बिघडवतो. त्यापैकी आपण कोणते विचार घ्यावेत हे ठरवायचे वाईट विचार घ्यावेत की चांगले विचार घ्यावेत.

आपण जर चांगले वाचले, चांगले ऐकले, चांगले वागलो तर आपल्या जीवनाचे चांगलेच होणार आहे. जर आपण वाईट -वाचले, वाईट ऐकले, वाईट वागलो तर आपले जीवन हे वाईटच प्रवृत्तीचे होईल. गुन्हेगार प्रवृत्तीचे जीवन होईल.

विचार खूप महत्वाचे आहेत विचारामुळे चारित्र्य घडते. विचारामुळे आपली बौद्धिक क्षमता वाढत व चिंतनही करण्यात वाढ होते. विचारामुळे मनुष्याच्या जीवनाला एक विशिष्ट असा आकार मिळतो.

मनुष्याने विचार केला पहिजे
विचापूर्वक गोष्टी कराव्या लागतात
आपले जीवन सार्थकी लागावे म्हणून
सर्वच गोष्टी विचार पूर्वक कराव्यात
म्हणून मला सतत प्रश्न पडतो
विचार नसते तर मनुष्याचे काय झाले असते?

– आनंदा कुंभार
बी. ए. २

बापाचं मन.....

घरामधला कर्ता बाप
जेव्हा बाहेरून येतो तेव्हा
पाळलेली मांजर सुद्धा
आनंदाने जाते शहारून
मॅव मॅव करत बिचारी
फिरते साऱ्या घराला
पण ते प्रेम कळत नाही
पोटच्या त्या पोराला.

मालकाला बघून कुत्रा
झेपावून घेतो ओढ
साखळी आहे मानेला
कमी होत नाही वेड
शेपटाचा गोंडा घोळून
घूटमटळते ते दाराला
पण ती ओढ कळत नाही
पोटच्या त्या पोराला.

बांधा वरचा बैलसुद्धा
हाक ऐकून परत वळतो
रागाची हाक असूनही
गप गुमान रानात पळतो
आपुलकीचा राग सुद्धा
कळतो मुक्या ढोराला
पण तो राग कळत नाही
पोटच्या त्या पोराला.

जीव लावला जनावराला
लेकरावानी वागत आली
पोटची लेकर मात्र कशी
परक्या वानी जगत आली
बाप लेकाचा सुर कधीच
जुळला नाही सुराला
जीव लावणं कळलं नाही
पोटच्या त्या पोराला.

बाप असतो बाहेरून
नारळाच्या व फणसाच्या फळावाणी
बाहेरून कठोर भासे,
आतमध्ये गोड गरे आणि गोड पाणी
पावसाचं महत्व सुद्धा
कळेना झालय मोराला
तसाच बाप कळत नाही
जीवंतपणी पोराला....!.

– विनायक आळवेक
बी. ए.

तुजवीण सख्या रे....

पावसाची गुज
पाखरांची कुजबूज
का ऐकू येत नाही
सावलीची अलगुज.
रिता आहे वारा
गंध वेडा तो नाही.
खुर तेच तरीही
रास रंगली नाही.
आस तुझी,
ध्यास तुझा,
भेटशील ना रे....
स्वप्न राहील अपुरे
तुजवीण सख्या रे.....
तुजवीण सख्या रे.....
तुजवीण सख्या रे.....!.

– शुभांगी फराकटे
बी. ए. ३

प्रेमाविषयी

नात्याला नावं दिली की
नात्यावर बंधने येतात
निनावी जर नात असेल तर त्यात
ह्रदयाची स्पंदने येतात.
कल्पनांचे स्पंदन
भावनांची भाषा आहे
जागेपणीचे स्वप्न
आयुष्यातील आशा आहे.
सात जन्माचे ऋणानुंबंधनाचे नाते
जरी अलिकडेच आहे
काय, किती आणि कसं सागू
हे प्रेमाचे नात
शब्दापलिकडचे आहे.
म्हणून आकर्षण म्हणजे प्रेम नव्हे
प्रेम हे अग्निफुलाची बाग आहे.
प्रेम म्हणजे काळजाला लागलेली आग आहे.

– रणजीत गायकवाड
बी. ए. ३

स्वप्नं

पेरलेल्या धान्यात दिसतं जगाला अन्न स्वतःच
कधी कळणार कुणाला मन शेतकरी राजाचं.

तो प्रत्येक 'बी' मध्ये एक-एक स्वप्न पेरतो
त्याच स्वप्नांना खतपाणी घालून पिक उभारतो.

स्वप्न मागल्या वर्षाचं, बँकेच कर्ज फेडण्याचं
स्वप्न पोराच्या शिक्षणाचं, पोरीच्या लग्नाचं.

बापाच्या औषधपाण्याचं, बायकोला, स्त्रीधन घेण्यांच
आणि कष्टापासून 'शेतकरी राजा' होण्याचं.

वाढणाऱ्या पिकासोबत त्याची आशासुद्धा वाढते.
यंदा नुकसान भरून निघेल, मनोमनी वाटते,

पेरलेली स्वप्नं कधी कधी जोमाने वाढतात
तर कधी स्वप्नांना गारपिटीने तडे जातात.

कधी तेच स्वप्नं दुष्काळात करपुन जातं
कधी तेच स्वप्नं अतिवृष्टिने वाहून जातं.

विखुरलेली स्वप्न शेतकरी हातात गोळा करतो
हाताशपणे तो 'निराशेच्या गर्वेत' जात राहतो.

एकच सांगण मित्रा बुडण्याआधी शिक पोहायला
तुच कर्ता पुरूष आहेस कुटूंबाला सावरायला.

मराठी माती साक्ष देते संघर्षांची, कष्टाची
कसा विसरलास शिकवण आईसारख्या मातीची.

पाहिलेलं एखादं स्वप्नं तुटून गेलं म्हणून
जगाने का कधी स्वप्न बघणं दिलं सोडून?
कारण, 'प्रयत्नांती स्वप्नपुर्ती' आहे आपल्या हाता
कुटूंबाला घेऊन जा तू आपल्या शेतात.

– शितल भारम
बी. ए.

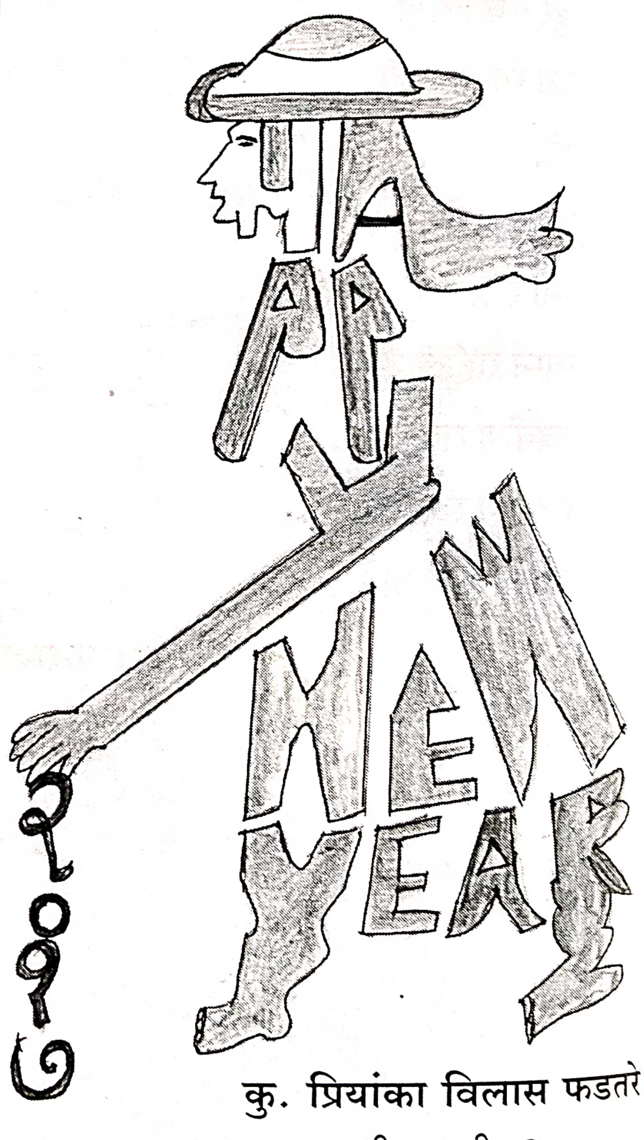

कु. प्रियांका विलास फडतरे
बी. एस्सी. २

स्त्रीची महती

मुलगा जरी वंशाचा दिवा असला तरी
मुलगी ही त्या दिव्याची वात असते.

रडली- हसली-बोलली तरी
अन्याय सहन करून बनते शेवटी एक दोरी
स्त्री जन्माची शिदोरी
कंठ दाटला तरी सुख दते सर्वापरी
आयुष्य काढताना होतात यातना जीवावरी
स्त्री ची ही कहानी
नाही कोणतीही आणीबाणी
स्त्रीचे कौतुक करताना मला फार आनंद होई
माता दूर्गा, सावित्री स्त्री अनेक रूपातून जाई.
कधी सावित्री, कधी लक्ष्मी ती
पत्नी माता, कन्या ती
स्त्री ची ही महती दोन्हीं घरे उजळती.

– स्वप्नाली बलुगडे
बी. ए. २

सुखी जीवनासाठी

सेवा करा – आईवडिलांची
विचार करा – शेजाऱ्यांचा
आदर करा – वडीलधाऱ्यांचा
सुधारणा करा – स्वतःमध्ये
विश्वास ठेवा – देवावर
कदर करा – जीवनाची
मैत्री करा – प्रामाणिकांशी
धीर धरा – संकटकाळी
बचाव करा – असत्यापासून....

कधीही आळस करू नका.
कोणाशीही वाईट बोलू नका
कमीत कमी आश्वासने द्या
व्यक्तिमत्व घडविताना
तुमच्या उत्पन्नानुसारचं राहणीमान ठेवा
कारण निष्कलंक चारित्र्य सर्वश्रेष्ठ आहे.
हाच सुखी जीवनाच मूलमंत्र आहे.

– अमृता धोंडीराम शिंदे
बी. ए. २

अशीही असते मैत्री

लाडकी विद्यार्थीनी आहे.....सरांची
माझ्या माथी धूळ त्यांच्या चरणांची.

खूप जिव्हाळा आहे तुमच्या मनी
दिसतोय मला तो क्षणो-क्षणी.

हे देवा कधी विचार नव्हता केला
एवढे प्रेमळ गुरूजी भेटतील मला.

एक नवी पहाट माझ्या आयुष्यात आली
यात कळत-नकळत आपली मैत्री झाली.

आपल्या मैत्रीचा धागा असाच राहू द्या ना
सुख दुःखच्या गोष्टी थोड्या समजून घ्याना.

जसा शिंपल्यातून निघतो एक सुंदर मोती
अशीच आयुष्यभर जपणार आपल्या मैत्रीची नाती.

- अंकिता देवर्डेकर

बी. ए. २

एक होती वेडी

बोलक्या डोळ्यांची, नाजूक हसणारी
स्वतःच्या दुनियेत बेधुंद राहणारी
एक होती वेडी....
परीसारखी दिसणारी अन् परीसारखीच राहणारी
एक होती वेडी....
गोड बोलणारी
अनं अचानक गप्प बसणारी
एक होती वेडी....
दुखले मनाला म्हणून डोळे पाणावणारी
अन लगेच डोळे पुसून स्वतःला समजावणारी
एक होती वेडी....
थोडीशी रागावणारी
अनं रागाला फक्त नाकावरचं ठेवणारी
एक होती वेडी....
नातं जपणारी
अनं भावनाची काळजी घेणारी
एक होती वेडी....
एकटेपणात साथ देणारी
अनं स्वतः मात्र एकटी राहणारी
एक होती वेडी....

- सुरज गो

बी. एस

पाखरू होऊन जाते मन..

पाखरू होऊन जाते मन
उडत, हसत, गुणगुणत
तळ्याकाठी, पाण्यावरती
तरंगावर भाबडे बसते फिरत.
पाखरू होऊन जाते मन
भरकटत, अडखळत, पडत
वाटेवरती तिची वाट पाहत
एकटेच बसले उन्हात जळत.
पाखरू होऊन जाते मन
लाजत, भिजत, विरघळत
तिच्या हळव्या प्रेमळ स्पर्शात
भान हरवते नकळत.
पाखरू होऊन जाते मन
स्वप्नात, भासात, आकाशात
क्षणात ती नसते, फिरूनी दिसते
दंगून पार जाते श्वासात.
पाखरू होऊन जाते मन
वनात, उन्हात, रानात,
हलके, फुलके क्षण भेटीचे
कोरूनी ठेवते हृदयात.
पाखरू होऊन जाते मन
पाखरू होऊन जाते मन

– प्रदीप चौगले
बी. ए. १

सांग ना.....

आज तुझी खूप आठवण येते सांग ना काय करू..?
तूजवळ नाहीस म्हणून रडत बसू...
की तुझ्या आठवणीत झुरत बसू...
आज तुझ्याशी बोलावसं वाटतय सांग ना काय करू...?
शब्दांना मनात कोंडून ठेवू
की, तू समजून स्वतःशीच गप्पा मारू
आज तुला बघावसं वाटतयं सांग ना काय करू...?
डोळे बंद करून अंधारात राहू
की, आरशासमोर उभारून आरशात तुला पाहू.....
आज तुला भेटावसं वाटतय सांग ना काय करू...?
तू पुन्हा भेटनार नाहीस अस समजू
की, आपली पहिली भेट मनात साठवू....
आज तुला स्पर्श करावसं वाटतय सांग ना काय करू...?
तुझा पहिला स्पर्श आठवू
की, तु माझी नाहीस हे स्वतःला जाणवून देवू
प्रेम आहे माझे तुझ्यावर खूप..
पण, तू माझी नाहीस....
आज मला तुला विसरायचं...तूच सांग मी काय करू.....?
तुझी आठवण मनात घेऊन आयुष्यभर रडत राहू..
की, तुला विसरायला आठवणीसोबत स्वतःलाच संपवून टाकू...
सांग ना मी काय करू....?

– ऋषीकेश देशमुख
बी. एस्सी. १

मुलाचे प्रिय आईस काव्यरूपी पत्र

प्रिय आईस ,
पत्ता : देवाचे घर
तुझा हात हवा होता
सदा माझ्या डोक्यावर
थोपटून मला झोपवायला
अचानक जाग आल्यावर.
मी अजून सुद्धा दचकून
जागा होतो मधीच
तुझी काळजी रात्रभर
सतावत राहते उगीच.
तू का इतक्या लवकर
सोडून गेलीस गाव माझं
आई विना पोर असं
घेतात लोक नाव माझं.
पोरकेपणाची माझ्या भोवती
का ठेवून गेलीच जाळ
का खरचं इतकी कच्ची होती,
तुझ्या माझ्यातली नाळ.
तिथं कुणी आहे तुझ्याशी
बोलायला भरपूर
उगाच रडत राहू नकोस
दाबून स्वतःचा ऊर.
बघ आई आता मी
रडत नाही पडलो तरी
मला ठावूक आहे तू
गेली आहेस देवाघरी.
भूक लागली तरी
बिलकूल मी रडत नाही
कारण मी हसल्याशिवाय
तुला चैन पडत नाही.
पण रोज रात्र झाली की
तुझ्या आठवणीचा थवा येतो
अंथरूणात लपून, पुसून डोळे
मी गप्प झोपी जातो.
मी आता थकलोय
तुला ढगांमध्ये पाहून
ये ना आता भेटायला
नजर तिथली चुकवून.
जमलं जर का सुट्टी घ्यायला
तर ये निघून अशीच
पोट भरतं ग रोज
पण मायेची भूक अजून तशीच...
मायेची भूक अजून तशीच.....
मायेची भूक अजून तशीच.....

– अक्षय गुरव
बी. एस्सी. ३

मैत्री

मैत्री म्हणजे काय असतं
रक्तात नसून त्यापेक्षा मोठ नात असतं.
मैत्री असते मैत्रीसारखी
संकटकाळी मदत करणारी
सुख-दुखः समयी साथ देणारी
काही गुपिते मनात जपणारी.
मैत्री असते मैत्रीसारखी
चांगल्या गोष्टीची स्तुती करणारी
चुकीची जाणीव करून देणारी
हाकेला साद घालणारी.
मैत्री असते मैत्रीसारखी
दोन वेगळ्या मनाची गुंफण असते
मनाने मनाला दिलेली प्रेमाची आठवण असते
न तुटणारी रेशमाची गाठ असते.
मैत्री असते मैत्रीणीसारखी
सूर्यापेक्षा प्रकाशमान असते
चंद्रापेक्षा शीतल असते
सागरापेक्षा अथांग असते
मैत्री म्हणजे, मायेने जवळ घेणारी
जखमांवर फुंकर घालणारी
वेळोवेळी दिलासा देणारी आणि मैत्री
निःस्वार्थी नात्याची मूर्ती असते.

– सूरज पाटील
बी. एस्सी. ३

संधी

जेवढ्या तेवढ्या जगण्याला
जगणं म्हणता येत नाही
निघून गेलेल्या वेळेला
आपलं म्हणता येत नाही.
स्वप्न पाहून कधी
वास्तव बदलत नाही
कष्ट केल्याशिवाय
नवनिर्मिती होत नाही.
संधी फक्त एकदाच
सारखी येत नाही
जीवन फक्त एकदाच
परत मिळत नाही.
असतील संध्या अनेक
हातची संधी सोडू नका.
वेळ निघून गेल्यावर
पश्चाताप करत बसू नका

– रोहीत लाडगांवकर
बी. एस्सी. ३

थोडासा विचार करून पहा

हुशारी मिळवताना शहाणपण विसरलो,
समजत नाही की मी घडलो की बिघडलो.
तंत्रज्ञानामागे धावताना आत्मज्ञान विसरलो,
पैसा हीच शक्ती समजून ईश्वरशक्ती विसरलो.
सुखासाठी साधने वापरताना साधना विसरलो,
सुख शोधताना जीवनाचा बोध विसरलो.
भौतिक वस्तूच्या सुखात नैतिकता विसरलो,
धन जमा करताना समाधान विसरलो.
तंत्रज्ञान शोधताना ते वापरण्याचे भान विसरलो,
परीक्षार्थी शिक्षणात हाताचे कौशल्य विसरलो.
टी. व्ही. आल्यापासून बोलण विसरलो,
जाहिरातीच्या माऱ्यामुळे चांगल निवडणं विसरलो.
गाडी आल्यापासून चालणं विसरलो,
भ्रमणध्वनी आल्यापासून भेटीगाठी विसरलो.
कॅलक्युलेटर आल्यापासून बेरीज विसरलो,
संगणकाच्या वापराने विचार करणं विसरलो.
संकरीत खाल्यामुळे पदार्थाची चव विसरलो,
फास्टफूडच्या जमान्यात तृप्तीचे ढेकर विसरलो.
ए. सी. मध्ये बसून झाडाचा गारवा विसरलो,
परफ्युमचा वापरामुळे फुलांचा सुंगध विसरलो.
चातुर्य मिळवताना चरित्र विसरलो,
जगाच्या भूगोलात गावचा इतिहास विसरलो.
बटबटीत प्रदर्शनात सौदर्याचे दर्शन विसरलो,
रिमिक्सच्या गोंगाटात सुगम संगीत विसरलो.
मृगजळामागे धावताना कर्तव्यातला आ
विसरलो,
स्वतःमध्ये मग्न राहून दुसऱ्याचा विचार विसरलो.
सतत धावताना क्षणभर थांबणं विसरलो,
जागेपणी सुख मिळवताना सुखानं झोपनं विसरलो.

– दिपाली पाटी
बी. एस्सी.

कु. पुजा अजित पाटील
बी. ए. २

हार्दिक अभिनंदन

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर)

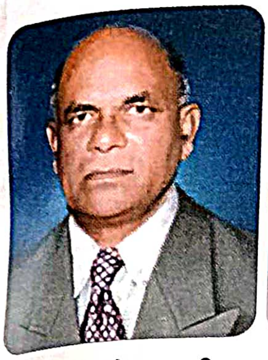

प्रा. जानवे ए. डी.
समाजशास्त्र विषयात
वाय. सी. एम. यू.
विद्यापीठाची एम. फील.

श्री. वारके एन. एस.
इंग्रजी विषयात
शिवाजी विद्यापीठाची
एम. फील.

प्रा. एन. एम. पाटील
संपूर्ण गाव ठिबक सिंचन
केलेबद्दल

डॉ. साळोखे एस. ए.
करवीर नगर वाचन मंदिर
उपकार्याध्यक्ष पदी निवड

प्रा. चोपटे आर. बी.
कोल्हापूर जिल्हा प्राध्यापक
पतसंस्थेवर बिनविरोध निवड

आमचा मान..आमचा अभिमान..

कु. जाधव दिपाली
शिवाजी विद्यापीठ
आंतर विभागीय
४०० मी. अडथळा शर्यत

राणे वैभव
शिवाजी विद्यापीठ
आंतर विभागीय
लांब/ तिहेरी
उडी- प्रथम

यादव वैभव
अखिल भारतीय
आंतर विद्यापीठ
कुस्ती साठी निवड

पाटील उदयराज
शिवाजी विद्यापीठ
आंतर विभागीय
कुस्ती साठी निवड

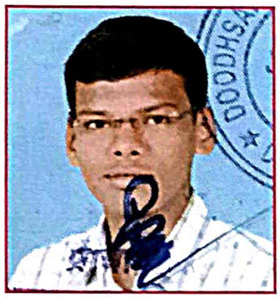

रणवरे आकाश
महाराष्ट्र राज्य
आंतर विभागीय
व्हॉलीबॉल स्पर्धेसाठी
निवड

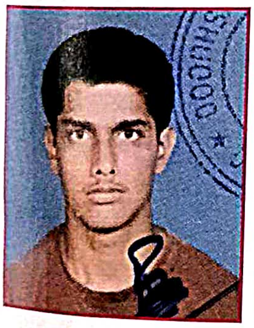

पाटील सागर
महाराष्ट्र राज्य
आंतर विभागीय
व्हॉलीबॉल स्पर्धेसाठी
निवड

खोत निखिल
शिवाजी विद्यापीठ
आंतर विभागीय
४ × ४०० रिले
उपविजेता

चौगुले किरण
शिवाजी विद्यापीठ
आंतर विभागीय
४ × ४०० रिले
उपविजेता

पाटील रोहित
शिवाजी विद्यापीठ
आंतर विभागीय
४ × ४०० रिले
उपविजेता

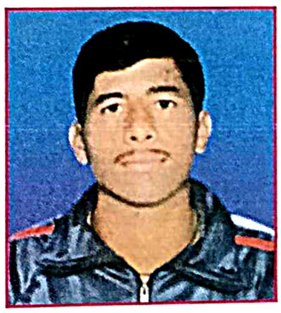

खोत अरूण
शिवाजी विद्यापीठ
आंतर विभागीय
४ × ४०० रिले
उपविजेता

॥ भावपूर्ण श्रद्धांजली ॥

अशी पाखरे येती...
आणिक
स्मृती ठेऊनी जाती.....

बुद्धवासी डॉ. धनंजय दिघे

माँ से मंदिर कहीं न उँचा,
ज्ञानियोंने पहचाना।
माँ के पैरोतले स्वर्ग है,
अनुभावियोंने जाना।।

'कोणार्क'
– रामेश्वर दयाल दुबे

हिंदी विभाग

प्रा. डॉ. देसाई सादिक

अनुक्रमणिका

■ गद्य विभाग ■

१.	उपन्यास सम्राट–प्रेमचंद	– कु. निशिगंधा पाटील	बी. ए. ३
२.	हिंदी के सर्वश्रेष्ठ कवि महात्मा तुलसीदास	– कु. सोनाली भिमराव पाटील	बी. ए. ३
३.	राष्ट्रभाषा हिंदी का महत्व	– कु. अंकिता मारूत भारमल	बी. ए. ३
४.	लडकी माता–पिता के लिए वरदान	– कु. पूजा अर्जुन कुंभार	बी. एस्सी. १
५.	मेरे सपनो की रानी	– अनिल दत्तात्रय पाटील	बी. ए. ३
६.	कबीर का जिवन परिचय	– कु. ज्योती प्रकार परीट	बी. ए. ३

■ पद्य विभाग ■

१.	वक्त	– कु. सारिका आनंदा देसाई	बी. एस्सी. १
२.	जिंदगी एक सफर	– दिग्विजय उदय भोसले	बी. एस्सी. ३
३.	शेर	– उदय धोंडिराम गुरव	बी. एस्सी. १
४.	सपनोंका राजकुमार	– कु. प्रियांका विलास फडतारे	बी. एस्सी. २
५.	जिंदगी का कॉम्प्युटर	– कु. पूनम संजय कपले	बी. ए. ३
६.	मेरा बचपन	– कु. रोहिणी विजय भाट	बी. ए. २
७.	जिंदगी	– शंतनु कुलकर्णी	बी. ए. २
८.	कौन किसके लिए	– कु. स्वाती कांबळे	बी. ए. ३

उपन्यास सम्राट - प्रेमचंद

- कु. निशिगंधा पाटील
(बी. ए. ३)

हिंदी भाषा हमारे देश की 'राष्ट्रभाषा' है। इसलिए हमारे देश में हिंदी साहित्य का इतिहास भी बडा अनुग है। हिंदी साहित्य को समृद्ध बनाने में साहित्यकारोंका योगदान रहा है। उनमें तुलसीदास, सुरदास, भूषण, विद्यापती, जयशंकर प्रसाद जयंती मीराबाई रहीम इन प्राचीन साहित्यकारों से लेकर प्रेमचंद, महादेवी वर्मा, डॉ. शंकर शेष, सुमित्रानंदन पंत, हरिवंशराय बच्चन, सुदर्शन यशपाल, मन्नू भंडारी, मोहन राकेश आदि साहित्यकारो का योगदान महत्वपूर्ण माना जाता है। इन सभी साहित्यकारों में मुंशी प्रेमचंदजीका हिंदी साहित्य जगत में 'उपन्यास सम्राट' के नाम से पहचाना जाता है।

प्रेमचंद जी का जन्म ३१ जुलाई १८८० को बनारस के पास लहमी नामक गाँव में हुआ । उनका असली नाम धनपतराम था। बचपन से वे कुशाग्र बुद्धी थे। विषम परिस्थितीयों का सामना करते हुए उन्होने बी. ए. तक की उच्च शिक्षा प्राप्त की। उनके साहित्य में अंग्रेजी, अरबी, फारसी, उर्दू आदि भाषाओ के शब्द भी प्रचुर मात्रा में पाए आते है।

प्रारंभ में वे नवाबराय के ना से अपना साहित्य लिखने लगे उस वक्त उनके मन पर राष्ट्रवाद का पगडा था। उनकी यह किताब सोजेवतन अंग्रेज सरकारने जप्त कर ली थी। गांधीजी के कहने पर उन्होने अपनी सरकारी नोकडी छोड दी। उन्होने समाजमें घटित होनेवाली घटनओ को करीब से देखा था। उनका अधिकांश साहित्य तत्कालीन भारत की सामाजिक, राष्ट्रीय राजनैतिक समस्यायों पर आधारित है।

प्रेमचंद्र का प्रारंभिक उपन्यास है,'प्रेमा'। विधवा जीवन की ज्वलंत समस्या। यशवंत देश से उठाने में सक्षम यह कथा विधवा विवाह की पक्षघर उसमें नायक सहंसा हि समाज सुधार की बीडा उठाकर प्रेमा के साथ विवाह करने का वचनभंग कर देता है। 'गोदान' उपन्यास ने तो उन्हे आसमान पर बिठा दिया। इसी उपन्यास ने उनकी साहित्य को चार-चाँद लगा दिए। उसी प्रकार गबन, कर्मभूमी, रंगभूमी, सेवासदन प्रेमाश्रमय, निर्मला आदि उनके उपन्यास भी मशहूर है।

उनका वैवाहिक जीवन भी अच्छा था। उन्होने एक विधवा से शादी कर ली थी। उनकी पत्नी का नाम 'शिवरानी' था। उनके साहित्य लिखने में उनका भी हाथ है। शिवरानीदेवी ने उन्हे घर के झमेलों से दूर रखा था। इसलिए ही वे अपना पुरा समय निश्चित होकर साहित्य को दे सके।

प्रेमचदंजी ने अपने बारे में लिखा है- 'मेरा जीवन एक सपाट समतल मैदान है, जिसमें कहीं कही गढी तो है पर टिलो पर्वती, घने जंगलो, गहरी घाटियों और खडहरो का स्थान नही है। जो सज्जन पहाडो की सैर के शौकिन है, उन्हे तो यहाँ निराश ही होगी।'

उपन्यास सम्राट के गौरव से विभूषित विश्व के महान कथा-शिल्पी प्रेमचंदजी की मृत्यू अक्टूंबर, १९२६ को हुई। मगर आज भी वे पुरे विश्व में अपने साहित्य द्वारा अरम है।

हिंदी के सर्वश्रेष्ठ कवि महात्मा तुलसीदास

- कु. सोनाली पाटील
बी. ए. ३

जीवन वृत्त :

हिंदी साहित्य गगन के परम प्रकाशमय नक्षत्रो -सुर और तुलसी का जीवन वृत्त अभी तक अन्धकारमय है। कारण, अपने इष्टदेव के सम्मुख निजी व्यक्तित्व का प्रतिफलन इन्हे इष्ट नही था। गोस्वामी तुलीसदास के जीवन वृत्त के सम्बन्ध म अन्तः साक्ष्य और बाह्यसाक्ष्य दोनो मिलती है। अन्तः साक्ष्य में तुलसीदास के अपने ग्रंथ आते है, और बाह्य साक्ष्य के अन्तर्गत गोस्वामी गोकुलनाथ द्वारा लिखित दो सौ बावन वैष्णवो की वार्ता, नाभादास का भक्तमाल, बाबा वेणीमाधव दास कृत भक्तमाल की टीका प्रमुख है। गोसाई चरित्र और तुलसी चरित्र की प्रामाणिकता संदिग्ध है। तुलसीदास के जीवन परिचय के लिए हमें बाह्यसाक्ष्यो की अपेक्षा अन्तः साक्ष्य पर अधिक निर्भर करना पडेगा। कवि -शिरोमणि गोस्वामी तुलसीदास का समस्त जीवन -वृत्त मतभेदां से भरा पडा है।

जन्मतिथी - तुलसीदास के जन्म सवंत् के विषय में विद्वानो मे पर्याप्त मतभेद है। तुलसीदास के शिष्य बाबा वेणीमाधवदास कृत 'मूल गोसाई चरित्र' के अनुसार तुलसी की जन्म तिथी सं १५५४ की श्रावण शुक्ल सप्तमी है। परंन्तु यह ज्योतिष गणनो अनुसार उसकी आयु १२६ वर्ष की बैठती है। यह आयु एक सदाचारी महात्मा के लिए असंम्भव तो नही. जनश्रुि के अनुसार पं. रामगुलाम द्विवेदी ने तुलसीदास का जन्म सवंत १५८९ माना है। सर जॉर्ज ग्रियर्सन ने भी इसे स्विकार किया है। और आधुनिक शोधो के आधार पर डॉ. माता प्रसादा गुप्त भी इसी निष्कर्ष पर पहँचे है।

जन्म स्थान - ठाकूर शिवचरणसिंह सेंगल और रामगुलाम द्विवेदी ने तुलसीदास का जन्म-स्थान राजापूर को मान है। राजापूर से एक सन भी मिली है। जिससे उक्त कथन की पुष्टि होती है।

गोसाई चरित और तुलसी में भी राजापूर को तुलसी का जन्म स्थान बताया गया है। खैर, उक्त ग्रंथो की तो प्रामाणिकता ही संदिग्ध है। पं. गौरीशंकर द्विवेदी तथा रामनरेश त्रिपाठी से सारों को जन्म स्थान बातया है। तुलसी ने भी सूकर क्षेत्र का उल्लेख किया है, जो की कदाचित सोरो ही है। अस्तु! सोंरो को तुलसीदास का जन्म स्थान मानने वालों केपास काफी पुष्ट प्रमाण है।

माता-पिता -जनश्रुति के अनुसार इसके पिता का नाम आत्माराम था, और वे पत्योजा को दुबे थे। आचार्य शुक्ल तथा अन्य लोग भीइन्हे सरयूपारीण ब्राह्मम मानते है। मिश्रबंधूओं ने इन्हें कान्य कुब्ज माना है। इतना तो निर्विवाद है कि ये ब्राह्मण कुल में उत्पन्न हुए थे। तुलसी की माता का

नाम हुलसी था। श्री चंद्रबली पांडे ने हुलसी को तुलसी की माता मानकर पन्ती माना है, जो की एकदम निराधार है। तुलसी की माता का नाम हुलसी था।-

रामहि प्रिय पर्वाने तुलसी सी,

तुलसीदास हित हिथ हुलसी थी।

इसी प्रकार रहीम की उक्ते-

"गोंद लिए हुलसी फिरे, तुलसी सो सुत होय।"

इनके वैवाहिक जीवन के सम्बध में भी मतभेद है। उन्होनें विनयपत्रिका में लिखा है, 'ब्याह न बरेखी, जाति-पाति न चहत हौ' जनश्रुति के अनुसार इनका विवाह दीनबन्धु पाठक की पुत्री रत्नावली से हुआ था, उनके तारक नामका एक पुत्र भी हुआ था जिसकी मृत्यू हो गई थी। जिसने उनकी जीवन सरिता का रूख एकदम बदल दिया था। तुलसी चरित्र के अनुसार उनके तीन विवाह हुए थे। तिसरा विवाह कंचनपुर के लच्छमन उपाध्याय की पुत्री बुद्धिमती से हुआ था। इस विवाह में तुलसीदास के पिता ने ६००० रूपये लिय थे। विनय-पत्रिका तथा कविताली में इस बात का उल्लेख उन्होने उनके स्थलों पर किया है।

बारे ते ललात बिललात द्वार-द्वार दिन ।

जनता हो, चारि फल, चारि ही जनक को।। "

गुरू-उसी अवस्था में इनके दीक्षा गुरू बाबा नरहरिदास की इन पर दयादृष्टि हुई। शेष सनातन के पास काशी मे निरन्तर १६-१७ वर्ष रहकर वेद, पुराण, उपनिषद, रामाण, तथा भागवत आदि का गंभ्मीर अध्ययन किया। उन्होनें अनेक तीर्थस्थानो की यात्रा की और अंन्त में कीश रहने लगे। इन सारी उक्तियों का तात्पर्य यही है, की तुलसीदासस असाधारण, शक्तिशाली, कवि लोकनायक और महात्मा थे।

रचनाएँ - तुलसीदास के नाम पर कोई अब तक तीन दर्जन से उपर पुस्तके प्राप्त हो चुकी है।

१) दोहावली - इसमें नीति, भक्ति, नाम, महात्मा, और राम -महिमा विषयक ५७३ दोहे है।

२) कवितावली : में कवित्व, सवैया, छप्पय, आदि छन्दों को संग्रह है, जिसमें छन्द रामायणी कथा के कांडो के अनुसार संग्रह कर दिये गये है।

३) गीतावली : में राम-कथो का सात कांडो में विभाजीत कर दिया गया है । इसमें ३२८ पद है।

४) कृष्ण गीतावली में कृष्ण महिमा की कथा है। इसकी रचना अनेक राग-रागनियों की पद्धती पर हुई है, इसमे कुल ६१ पद है।

५) विनय पत्रिका में अनेक देवी-देवताओ की स्तुती है, और राम के प्रति किए गये विनय के पदो का संग्रह है।

६) रामचरित मानस : इनका सर्वश्रेष्ठ ग्रंथ है। इसमे रामकथा सातं कांडो मे विभक्त है । इसकी रचना काल सं. १६३१ माना जाता है।

७) रामलला, नहछू- सम्भवतः यह ग्रंथ राम के जनेऊ के अवसर को ध्यान में रखकर लिखा गया है। उसमे कुल २० छन्द है।

८) वैराग्य संदीपिना – छोटी सी पुस्तक है, जिसमें संत महिमा, संत स्वभाव और शांन्ति का वर्णन दोहा- चौपाइयो मे किया गया है।

९) बरवै रामायण में ६९ छन्दो मे रामकथा का वर्णन है। इन बडी प्रति के केवल आठ–दस बरवे इसमें (छोटी बरवै रामायण में) संग्रहीत है।

१०) पार्वती मंगल : १६४ छन्दों में शिव और पार्वती के विवाह का वर्णन है, किंन्तु मिश्रबंन्धू इसे प्रामाणिक नही समझते।

११) जानकी मंगल मे २१६ छन्दों में राम के विवाह का वर्णन है।

१२) रामाज्ञा – प्रश्न में सात सर्ग है, और प्रत्येक सप्तक मे सात–सात दोहे है, यह सगुन विचारने के लिए लिखा गया है।

भारतीय दर्शन और संस्कृति भिन्न–भिन्न विरोधी तत्त्वों के सुंन्दर समन्वय में हल ढुंढते है। तुलसी भारतीय संस्कृति के एक ज्वलंन्त प्रतिक है, वे कलिकार के वाल्मिकी है, मुगल – शासन काल के सबसे बडे व्यक्ति है, और कदाचित महात्मा बुद्ध के पश्चात् भारत के सबसे बडे लोकनायक है। तुलसी ने जिस समाज को देखा था, वह बडा ही अजीब सा था। तुलसी के ग्रंथो से इस बात का स्पष्ट आभास मिल जाता है। कि उस समय का समाज किसी ऊँचे आदर्श पर नही चल रहा था। उच्च स्तर के लोग विलासिता में चूर थे, और निचले स्तर के लोग अशिक्षित थे। पंडिता और जामियों का समाज से काई सरोकार ही नही था। जाति–पाति की प्रथा अधिकाधिक कठोर होती जा रही थी। इस प्रकार वैरागी या सन्यासी हो जाना साधाण सी बात थी। इन्ही अधकचरों के द्वारा, वेद, पुराण, शास्त्र, धर्म, साधु–सन्तों तथा पुरातन भारतीय संस्कृति के आदर्शो और मर्यादाओ की कडी निन्दा की जा रही थी।

''रामचरित्रमानस शुरू से आखिर तक समन्वय काव्य है। इस समन्वय कार्य में उन्हे अतीव सफलता मिली। कारण एक समन्वयवादी लोकनायक में समझोते की जो प्रवृत्ती होती है। वह उनमें थी। आचार्य द्विवेदी के शब्दो में, 'समन्वय का मतलब है, कुछ झुकना और कुछ दुंसरो को झुकने के लिए बाध्य करना।' तुलसीदास को ऐसा करना पडा है। ऐसा करने कि जिस असामान्य क्षमता की जरूरत थी, वह उनमें थी। ''उनमें समन्वय करने का अपार धैर्य था, और साथ–साथ उन्होने भारतीय समाज की नाना संस्कृतियो, साधनाओ, आचार विचारो और पद्धतियों को खुली आँख से देखा था।'' वे स्वयं समाज के नाना स्तरो में रह चुके थे। उच्च ब्राह्मण कुल में उनका जन्म हुआ। दारिद्रता के कारण उन्हे दूर –दूर भटकना पडा। एक और जहाँ इन्हे काशी के दिग्गज विद्वावानो के संम्पर्क में आना पडा वहाँ उन्हे कटू निन्दा सुननी पडी और ना

विरोधो का सामना करना पडा, वहाँ उन्हे आशातीत आदर और सम्मान भी मिला। उन्होने नाना पुराण और निगमागस का अध्ययन किया था, और साथ-साथ लोकप्रिय साहित्य का गहना अध्ययन किया था। भारत के नाना -धर्म, दर्शन, समाज और साहित्यगत विरोधो और असंगतियो को देखकर उनकी समन्वयात्मक बुद्धि की सहिष्णुता और स्याद्वाद की विमल भावनाओं का उदय हुआ । यह उनकी एक मनोवैज्ञानिक सुझ-बुझ थी, और उसका सदुपयोग करते हुए अपने युग की नाडी को टटोला।

इस प्रकार उन्होनें अपने युग के सभी विरोधी तत्वो का परिहार एवं समाज के विकृत रूप का परिषकर करते हुए धर्म, दर्शन, साहित्य, और समाज में समन्वय की भावना को मूर्त रूप दिया तथा सच्चे लोक धर्म की प्रतिष्ठा करे प्रशस्त लोग-नेतृत्व का दायित्व पूरा किया है। इस सबका श्रेय उनकी सारग्राहिणी समन्वयात्मिका बुद्धी को है। अब हम उनके भिन्न-भिन्न क्षेत्रो मे किये गए समन्वय की विवेचना करेंगे।

***

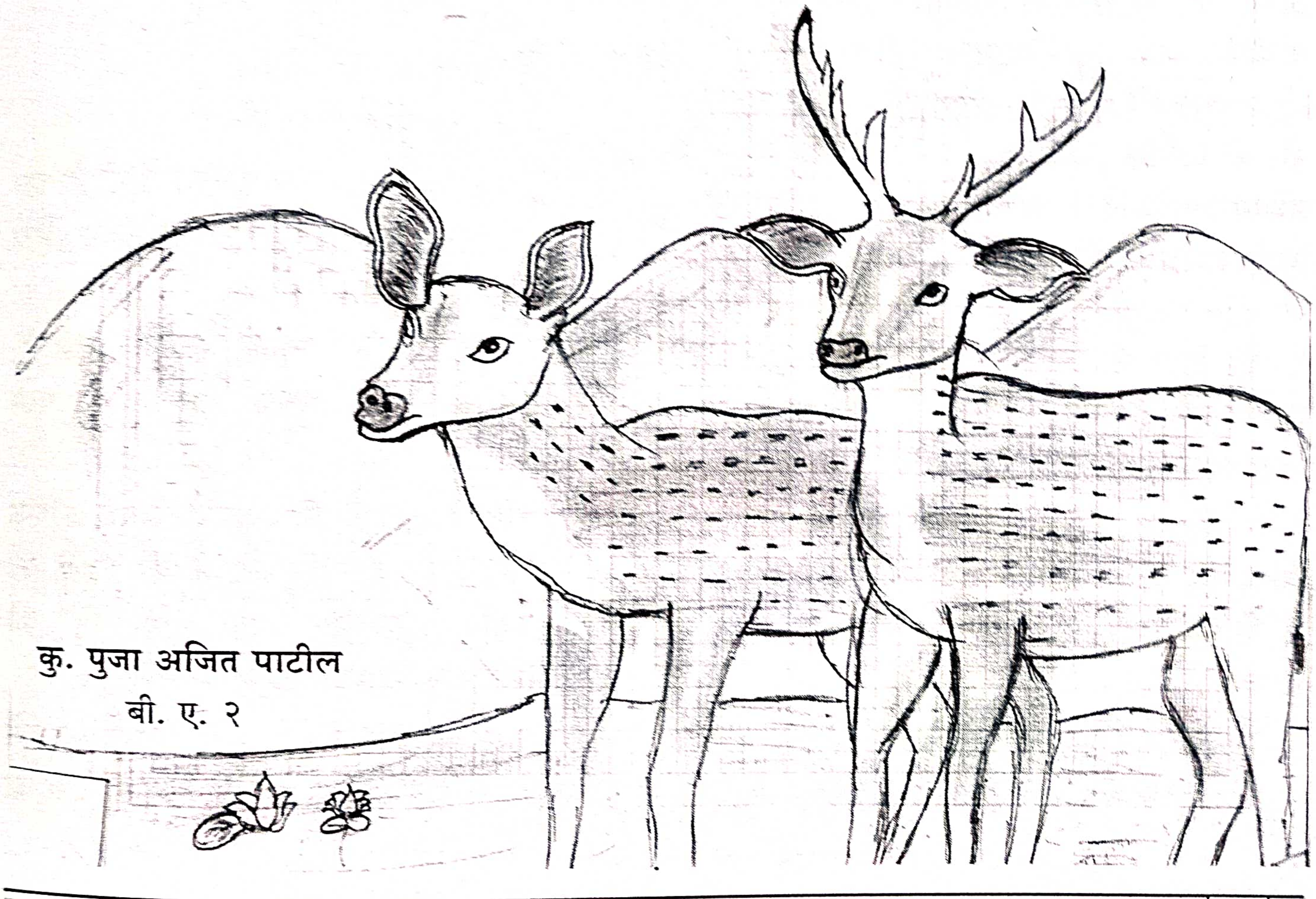

कु. पुजा अजित पाटील
बी. ए. २

राष्ट्रभाषा हिंदी का महत्व

– कु. अंकिता मारूती भारमल
बी. ए. ३

देश की आत्मा मतलब देश का संविधान इसमें हिंदी को राष्ट्रभाषा का स्थत्तन दिया गया। क्योंकि इस भाषा मे ऐसी शक्ती है, जो देश की आत्मा को वाणी दे सकती है। राष्ट्र की एकता को सुत्रों में बाँधकर प्रगति के शिखर पर और अटल स्थानपर पहूँचा सकती है। भारत जैसे खंडप्राय देश के बहुसंख्यांक लोगो की मातृभाषा होने के साथ–साथ, हिंदी देश के व्यापक क्षेत्र में बोली और अच्छी तरह से पहचानी जाती है। राष्ट्रपिता महात्मा गांधीजीनें कहा था, ''राष्ट्रभाषा वही हो सकती है, जो मानवजाती के लिए सहज, सुलभ और सुगम हो। जो धार्मिक , आर्थिक और राजनितिक क्षेत्र में मध्यमभाषा बनने की शक्ती रखती हो।'' इन सभी आवश्यकताओं की पूर्ति सिर्फ एकमात्र हिंदी मिठास जो काम करती है, वह तीर और तलवार भी नही करती। हिंदी की इस बहुउपयोगिता को ध्यान में रखकर इसे देश की सभी भाषाओं का ताज बना दिया गया।

मतलब, उसे राष्ट्रभाषा के पद पर प्रतिष्ठित किया गया है, कि संघ की सरकारी भाषा देवनागरी में लिखी हिंदी ही होगी। इसिलिए तो सभी भारतवासियों ने ये दिल से कहा,

''जान है हमें दुनिया से प्यारी,
जान के लिए तोड दे किसी की यारी,
अब ये भी क्या बातान पडेगा यारो,
जान है हिंदी राष्ट्रभाषा हमारी।''

देश की अस्मिता और संस्कृति जताने के महत्वपूर्ण कार्य की पूर्ति सिर्फ हिंदी ही कर सकती है। आँगन में डोलनेवाली तुलसी की तरह हमारी हिंदी भी पवित्र है। जो बडी आसानी से किसी भी तरह के इन्सान के मन में अपनी शब्दों की जादू से शक्ति उत्पन्न करती है।

इसिलिए तो कहाँ जाता है की,

''एक राष्ट्रभाषा हिंदी हो,
एक हृदय हो भारत जननी''

इसका हर एक वाक्य हम सब हिंदी है, इस देश व्यापी भावना को पुष्टि देता है। इसिलिए इंदिरा गांधीजी ने कहा था,

''हिंदी देश की एकता की ऐसी कडी है, जिसे मजबूत कराना प्रत्येक भारतीय का परम कर्तव्य है।''

हिंदी हमारे देश की एकता में सबसे अधिक प्रभावी सिद्ध हुई है। इसिलिए उसकी महती को उचित स्थान पर प्रतिष्ठित करना चाहिए। हिंदी को तन –मन धन से अंगीकृत करना चाहिए।

याने हमे जैसी क्रिया करेंगे वैसाही फल हमें प्राप्त होगा। इसिलिए हमे अपने देश की प्रति जो

परम कर्तव्य है उसकी पुर्ति पूरे होशो आवाज मे करनी चाहिए। और तभी डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलामजी के सपनो का बलशाली भारत पूर्णतः स्वयं पूर्ण याने सुजलाम् सुफलाम् होगा और हम सब गर्व से कहेंगे,

''सिरपर हिमालय का छत्र है,
चरणों मे सागर एकत्र है,
संस्कृति का जहाँ श्रेष्ठ मंत्र है,
सुख शांति वहाँ सर्वत्र है,
देश नही ऐसा अन्यत्र है।''

***

लक्ष्मण आबा चौगुले
बी. एस्सी. २

लडकी माता-पिता के लिए वरदान

– कु. पूजा अर्जुन कुंभार
बी. एससी. १

''नारी तुम केवल श्रद्धा हो,
विश्वास रजत रज–पग तल में
पीयुष स्त्रोत सी बहा करो,
जीवन के सुंदर समतल में।।''

आज के समाज में लोग यह भूल गए है कि इस समाज में नारी की क्या विशेषता है। लडके के पैदा होने पर कर्ज लेकर भी उत्सव मनाया जाता है परंतु लडकी के पैदा होने पर शोक मनाया जाता है। परंतु ऐसा क्यो? जिस लडके को अच्छी तरह से पाल पोसकर, सुख–सुविधाएँ देकर बडा किया जाता है, वही लडका आगे जाकर अपने बुढे माँ–बाप को ठोकर मार देता है। परंतु जिस लडकी को पूर्वजन्म का पाप माना जाता है वही आगे जाकर माँ बाप का साथ देती है और बुढापे मे उनको सँभालती है। जब भी कोई महिला गर्भवती होती है तो उसके ससुरालवाले उससे यही कहते है, 'लडकी नही लडका होना चाहिए।' भारतीय संस्कृती में नारी को कितना उच्च पद प्राप्त हुआ था। परंतु आज नारी को एक अबला का दर्जा दिया जाता है। नारी वास्तव में श्रद्धा की मूर्ती है। मानव जीवन के समतल में बहने वाली अमृत सलिल है, त्याग की भावना से ओत प्रोत है, करूणा की देवी है, इसिलिए ही तो नारी प्रकृती का अदभूत वरदान है। अगर हमारे इतिहास पर दृष्टि डालो तो ज्ञात होता है कि कोई भी धार्मिक कृत्य लडकी के बिना अधूरा माना जाता है। वर्तमान समय में लडकी अपनी कुशल भागीदारी निभाने में सक्षम है । इंदिरा गांधी, सरोजिनी नायडी, किरण बेदी, कल्पना चावला, बछेंद्री पाल, पी. टी. उषा, सानिया मिर्झा, आदि कुछ ऐसे नाम है जो यह सिद्ध कर देती है, कि अब नारी ने अपनी शक्ती को पहचान लिया है। अब नारी गौरव से यह कह सकती है कि,

''आज भरा है मुझमें रे
बल का पारावार नहीं,
मुझको अबला कहने का अब
कवि को भी अधिकार नही।''

परंतु आज भी समाज में कुछ ऐसे लोग है, जो अभी भी बेटी के पैदा होने पर शोक में डुब जाते है, और कई बार उस अजन्मे कन्या की हत्या करते देती है, जिसे हम कन्या भ्रुण हत्या कहते है। उस अजन्मे कन्या की पुकार हम नही सुनते। वो नन्ही

कली कहती है कि,

''ईश्वर ने मुझे यह देश दिया
जहाँ देवी पूजा घर घर
प्रकृति ने मुझे माँ की कोख दी
परंतु इस संसार ने दी मुझे कब्र।
आज मुझ जैसी अनेक कन्याएँ
कहती है चिख चिखकर
चाहे ना पूजो मुझे देवी सा,
पर देख तो लेने दो मुझे जोकर''

ऐसे माँ-बाप क्यो नही समझते है, कि लडकी एक नहीं दो- दो घर का नाम रोशन किया करती है। वह लडके से ज्यादा जिम्मेदार होती है। उसके सारे सपने परीवार से जुडे जाते है । हम मॉ-बाप को यह पता होना चाहिए कि लडकी के रूप में परमात्मा ने उसे उनको अच्छे कर्मो का फल दिया है। अगर हम इस बात से सब लोंगो को अवगत कराना और इस भेदभाव को नष्ट करना होगा। हमें स्पष्ट करना होगा कि लडकी माता पिता के लिए वरदान है।

***

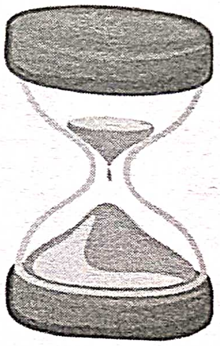

वक्त

– कु. सारिका आनंदा देसाई
बी. एस्सी. १

मे कितने ऐसे लोगों से हर रोज मिलती हूँ, जो अब कलाई पे घडी नही पहनते। हाथ मे फोन रहता है, जिसमे वक्त चलता रहता है। जिससे वक्त घटता भी रहता है।

कलाई पे एक घडी की जरूरत अब टाईम देखने के लिए हरगिज नही है। हा शौक और शौरत का हिसाब अलग है। कितनी अजिब बात है ना?

अम जब चाहे घडी को बंद कर अलमारी में हिफाजत से रख सकते है, मगर वक्त उसको ना बदं किया जा सकता है, और नही सजाय जा सकता है।

घडी के सुईयो पर हमारा इक्तियार है
मगर समय पर नही,
वक्त का रूख मोडकर हम उसे पल मे
तकदिर कर सकते है।

उसमें कुछ यादों को सजाकर उसमे खुशबू भर सकते है।

फिर जब-जब उस मेहक से वास्ता हो तो गुजरे वक्त को भी सलाम किया जा सकता है।

वक्त को संभालकर रखना भी एक कला है।

***

मेरे सपनो की रानी

– अनिल दत्तात्रय पाटील
बी. ए. भाग ३

दोस्तो आज मे आपको अपनी जिंदगी के बारे में कुछ बताना चाहता हूँ। क्योंकि मैंने सुना है, कि गम बाँटने से कम होता है। और अगर हो सके तो कभी मेरी बताई हुई राह पर मत चलना, क्योकि इस राह पर मुश्किले बहोत सारी है।

आज तक तो मेरी जिंगदी हँसते खेलते बिती है। परंतु कुछ ही महिने पहले एक प्यारी सी लडकी ने मेरी हँसती, खेलती जिंदगी में कदम रखा है। आज तक तो मैं प्यार के मामले में बिलकुल अनपड था। परंतु धीरे-धीरे जब हमारी मुलाकाते बढने लगी तब उस लडकीने हमें प्यार की भाषा सीखा दी । और प्यार करना सिखाया तो भी ऐसा की मैने अपनी पुरी जिंदगी उसके हवाले करने का फैसला कर दिया। और हम दोनो की जिंदगी अब हमारी हो गई वो लडकी वैसे तो बहोत प्यारी है, पर थोडी सी पागल है।

एक दिन ऐसा हुआ की हमने अपनी सपनोकी रानी के बारे में बताया। हमें तो खुद ये मालुम नही था की वो कोन है, और कैसी है, हमने कभी उसे देखा तो नही था परंतु मेहसुस जरूर किया था। और फिर हमने अपनी पागल को कहा कि अगर आप हमें हमारी सपानों की रानी की तरह प्यार दोगी तो हम अपनी सारी जिंदगी आपके हवाले कर देंगे। परंतु हमे क्या मालूम था कि हमारी इस छोटी सी भूल का अंजाम हमें बहोत महूँगा पडेगा।

वो लडकी हमे इतना प्यार करती थी कि हमारी सपनो की रानी के बारे में सुनकर रोने लगी और मुझसे कहा कि आपको मुझसे ऐसा क्या लगा की आप मुझसे भी ज्यादा उस लडकी को प्यार करते हो ? और आपको अगर मुझसे भी ज्यादा प्यार करती है तो फिर आपकी जिंदगी आपको और आपकी सपनों की रानी को मुबारक । और अगर आप उसी को अपना सबकुछ देना चाहते हो तो आपको हमारी तरफ से पुरी आजादी है, क्योंकि मैं कौन होती हूँ आपके उपर अधिकार जतानेवाली, हम आपको कभी इतना भी कहेंगे की मेरा क्या कसूर था।

मेरा कसूर अगर था तो सिर्फ उतनाही कि मैं आपकी सपनों की रानी की तरह उसे प्यार देना चाहता था और उसका कसूर ये था कि वो हमसे बेहद प्यार करती थी। इसलिए उसने हमारी सपनो की रानी को एक जीतीजागती तरवीर बनाकर हमसे इतना नाराज हो गई की उसने हमारे प्यार भरे रिश्ते

को आप और मैं जैसे शब्दो से अपमानित किया। हम उसे इतना प्यार करते थे की अगर कोई वजह से कभी वो एक पल के लिये भी हमसे दूर जाने की बात करती थी तब हमे ऐसा लगता था की सारी दुनिया ने हमसे नाता तोड लिया है। अब मैं सोचता हूँ की मेरा क्या होगा? मुझे तो उसीने ही प्यार करना सिखाया था और उसीने ही भूला दिया। वो देखने में तो इतनी सुंदर है की कभी-कभी मेरा मन सोचता है की,

रमजान की दीनों मे छत पर न निकला करो,
लोग चाँद समज के रोजा तोड देंगे।

अब तो हम भगवान से यही प्रार्थना करेंगे की हे भगवान कभी इस दुनिया में दो दिल को एक मत करना, और अगर करना ही है तो फिर कभी जुदा मत करना।

***

जिंदगी

मिली थी जिंन्दगी
किसी के 'काम' आने के लिए........
पर वक्त बित रहा है,
कागज के टुकडे कमाने के लिए...
क्या करोंगे इतना पैसा कमा कर..?
ना कफन में 'जेब' है ना कब्रम मे 'अलमारी'.......
और ये मौत के फरिश्ते तो
'रिश्वत' भी नही लेते.......

– शंतनू कुलकर्णी
बी. ए. २

कु. स्वाती तानाजी पाटील
बी. ए. १

कबीर का जिवन परिचय

-कु. ज्योती प्रकाश परीट
बी. ए. ३

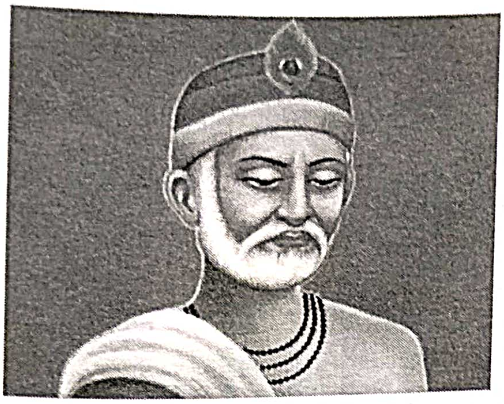

मध्य युगीन अन्य भक्त और संत कवियों के समान कबीर का जीवनवृत्त अधंकार है। उनके जन्म, मृत्यू वास - सान, वंश और याहातक उनके नाम में कोई निश्चित जानकारी नही मिलती। अंतः साक्ष और बहि : साक्ष के आधार पर उनके जिवन वृत्त को खजिना पडता है। इतना निश्चित है, वो सिकंदर लोदी के समकालिन है। कबीर ने संत नामदेव का उद्देश वडा श्रद्धा से किया है। और संत पीपा आदरपूर्वक कबीर का उल्लेख करते है। इसका अर्थ यह हुआ नामदेव और पीपा के बीच कालखंड है। अर्थात संत नामदेव के बाद कबीर और संत पीपा से पहले कबीरका कालखंड आता है। इस आधार पर कबीर का जन्म सवंत १४५५ माना जाता है। उनकी मृत्यू १५७५ में मघहर में हुई।

कबीर के गुरू नाम रामानंद था, उनके अंतः साक्ष में कहा गया है। कबीर उदार, निर्भीक, स्वतंत्रता प्रेमी स्वाभिमान, सत्यवादी, अंहिंसा-सत्य और प्रेम के समर्थक जाति-पातिय और बाहबंडर के विरोधी तथा क्रांतीकारी भानवासे अति-प्रति थे। वे मस्त मोला लापरवा के ए फंकड फकीर थे। उनमें विद्रोही की भावना कूट-कूट कर भरी थी उनमें अखंड आत्मविश्वास था। हिंक और मुस्कान के रोपने भी उन्हे विकसित किया है।

कहा जाता है कि एक विधवा ब्राह्मणीने लोक, राजवंश अपने नवजात शिशु को कशी के हाहरतार तालाबपर निकट फेंक दिया था। कबीर पक्ष अन्य विचार व्यक्त करते है -

१) अमवस्या की रात थी। आकाश मेघोंसे भरा था। विद्युत कैवद रही थी, तभी लहर ताहा में कमल प्रकट हुआ । वह ज्योती में पखित्रित हुआ, वह ब्रह्म स्वरूप ज्योती ही कबीर है। इनकी एकमात्र रचना प्रामाणिक मानी जाती है। बीजका कबीर अनपड थे, परंतु उनके शिक्षोंको आज कबीर के उपदेशों की संचलन है। बीजक के तीन भाग करते है-साखी, शपत, समिध। कबीर अशिक्षित थे, उनके शिक्षोन उनके विचारोंको पुस्तक रूप में प्रस्तुत किया है।

***

पहुंच जाते है अपनी मंजिलो पर हौसलेवाले,
जो बुजदिल है, मुकद्दर से शिकायत करते रहते है।

– उदय गुरव
बी. एस्सी. १

जिंदगी एक सफर

जो आज आप कर सकते है।
उसको कल के लिए मत रखिए।
जो आप खुर कर सकते है।
उसके लिए दुसरों को कष्ट कत दिजीए।
अपनी रकम को भी खर्च मत दिजिए।
आपको जरूरत न हो तो कोई चीज न खरीदे।
भले ही वह सस्ती हो।
भुख, प्यास और ठंड से अभिमान बडा है।
बहुत काम गवाने के बावजुद
हमे शायद की अफसोस होता है।
वह कष्ट दायक नही होता।
कुछ बुरा हुआ ही नही
तब भी इतना दुख क्यो होता है।
इमेशा बात की सुलभता से लिजिए
जीवन सफल होता है
निष्ठता से और लगन से अच्छा कर्म किजिए
इससे अपने माता पिता का सिर गर्व से ऊँचा होता है।

– दिग्विजय भोसले

बी. एस्सी. ३

कौन किसके लिए

फुल होता है,
दुसरो को खुशबू देने के लिए।
जिंदगी होती है,
दुनिया के रंग देखने के लिए।
यादें होती है,
जिंदगी को सहारा देने के लिए।
मूर्ति होती है,
श्रद्धा– भाव रखने के लिए।
रास्ता होता है,
मंजिल पाने के लिए।
हम जैसे विद्यार्थी होते है,
दुधसाखर महाविद्यालय बिद्री,
कॉलेज की शान बढाने के लिए।

– कु. स्वाती कांबळे

बी. ए.३

राजे, फक्त तुम्हीच...

कु. पुनम निवृत्ती पाटील
बी. एस्सी. २

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर) वार्षिक गुणगौरव समारंभ

मा. श्री. जनक टेकाळेसो माजी क्रीडा उपसंचालक यांचे मार्गदर्शन

वार्षिक पारितोषिक वितरणम समारंभातील प्रसंग

शेला-पागोटे सादर करताना

खाद्य महोत्सवाचा आस्वाद घेत असताना मा. प्राचार्यासमवेत प्राध्यापकवर्ग

विविध गुणदर्शन कार्यक्रम

गीत गायन करताना युवा महोत्सवचे विद्यार्थी कलाकार

सांस्कृतिक कार्यक्रमामध्ये लोकनृत्य सादर करताना युवा महोत्सवचे कलाकार

सांस्कृतिक कार्यक्रमामध्ये डॉ. दिघे यांना श्रद्धांजली वाहताना

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर) वार्षिक विविध उपक्रम

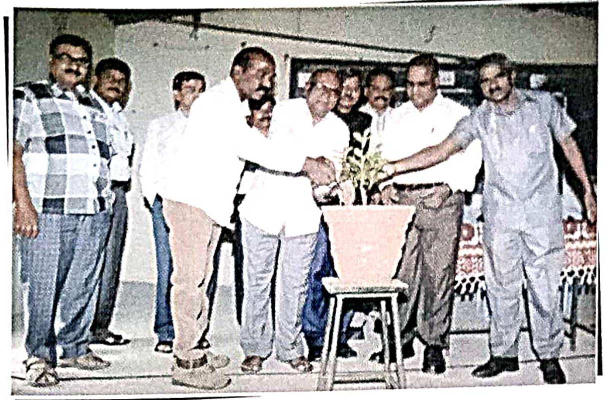

स्वागत समारंभाच्या

युवा संमेलन मार्गदर्शन : इंद्रजीत देशमुख

वित्तीय शिक्षण कार्यक्रमात मार्गदर्शन करताना काकडे सर

युवा संमेलन मार्गदर्शन : निनाद काळे व पल्लवी जोशी

एक दिवशीय कार्यशाळा– मानसिक आरोग्य आणि उपचार

एक दिवसीय कार्यशाळा डॉ. जगन्नाथ पाटील मार्गदर्शक

यु. पी. एस. सी. कार्यशाळेमध्ये मार्गदर्शन करताना डॉ. नरेशचंद्र काठाळे

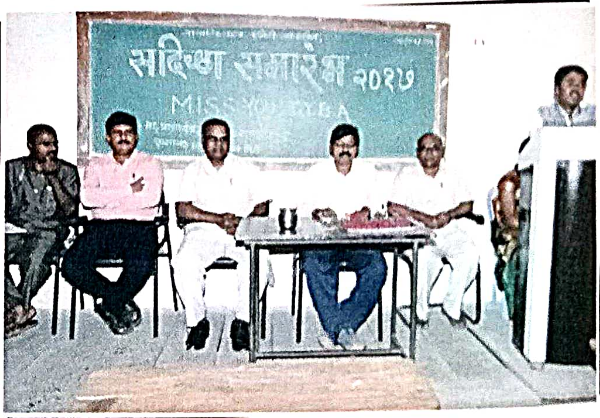

सदिच्छा समारंभ

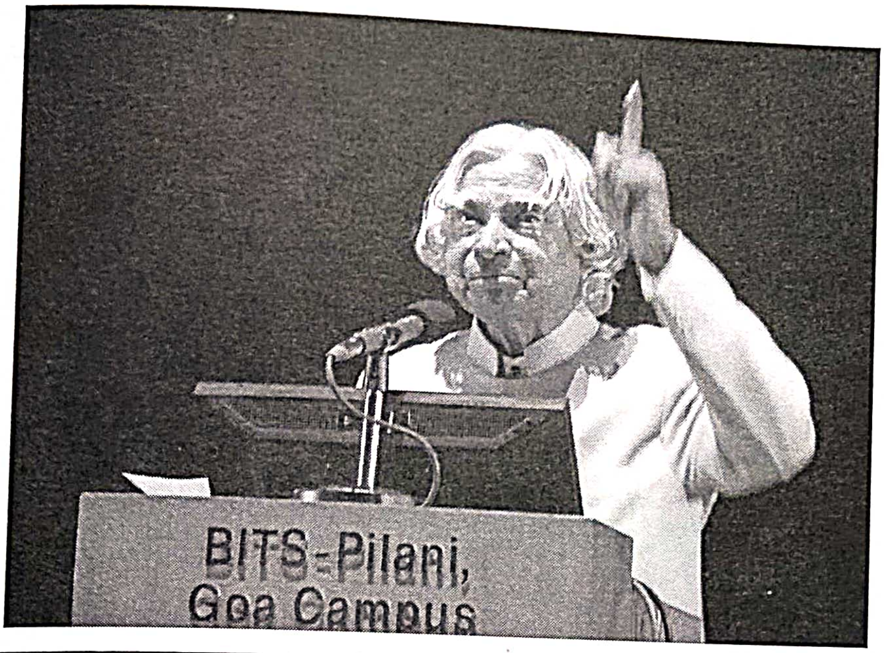

You cannot change your future,

but, you can change your habits,

and surely your habits will change your future.

- Dr. A. P. J. Abdul Kalam

English Section

Prof. Shrikrishna Salokhe

INDEX

PROSE SECTION

1)	The importance of Physics to man and the society	Lohar Vinayak V.	B. Sc. III
2)	Importance of Internet	Miss Priyanka P Patil	B. Sc. III
3)	Where there is a will there is a Way	Tanavade Shital B	B. Sc. III
4)	Importance of English Language in Our life	Jimmy Kristol D'soyza	B. Sc. II
5)	Indian Farmer	Pooja D. Chougule	B. A. III
6)	Dream	Pooam S. Patil	B. A. I

POETRY SECTION

1)	What means life		
2)	My Promise	Miss Sayali R. Swant	B. A. III
3)	Life	Sarang Madhuri M	B. A. III
4)	Life	Miss.Komal Satpute	B. A. III
5)	College Days	Sadhukar S. Musale	B. A. III
6)	My Friends	Patil Vishal	B. Sc. II
7)	Value of Time	Miss. Priyanka C Devadkar	B. Sc. I

MISCELLANEOUS

1)	Cricket	Nandkumar V. Patil	B. Sc. II
2)	Happy Club	Sonagekar Amit B	B. A. II
3)	Always Do Remember	Miss. Patil Asmita	B. A. III
4)	Modern Generations ABCD	Miss. Walvekar Sarita S.	B. A. III

The Importance of Physics to Man and the society

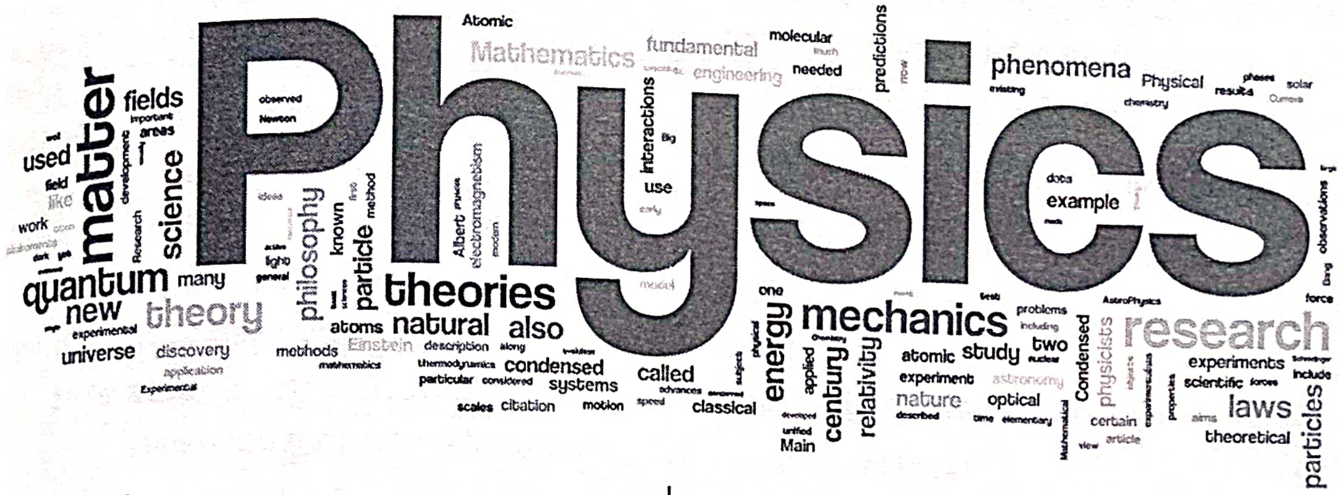

Introduction :

Physics; the study of matter, energy and their interactions; is an international enterprise which plays a key role in the future progress of mankind. The support of physics education and research in the modern world is an important because physics is an exciting intellectual adventure that inspires young people and expands the frontiers of our knowledge about nature. Physics is the most basic of the physical sciences from chemistry and Geology through to Biology and Cosmology. We understand science in terms of the concepts developed in physics. Not only this, but many of the tools on which the advances of science and technology depend are direct product of physics. The interests and concerns of physicists have always formed the basis of future technology.

In the branch of medicine we use X rays, radioisotope and nuclear magntic resonance imaging. In addition, laser, electron microscopes, synchrotron radiation and electronics all deped on advances made in physics.

The following are the various importance of Physics to man and the society.

Physics Improves Health :

In the medical technology, Positron Emission Tomography (PET) lets neurologists to see how energy flows inside the brain and to see where problems could be occurring.

Physics connects the world :

The telecommunications industry, including the development of the internet, has been benefited from physics research in telecommuni-cations from radio waves to fiber optic cable.

Physics Improves Technology :

The computing industry depends on physics research in semiconductiors and magnetism in order to build processor and disk ever smaller and denser.

Physics Drives Progress :

Physics research benefits the transportation industry in everything from what materials to build cars of to how to build efficient engines to navigating using the global positioning system.

Physics Clear the Air :

Physics is used in enivronmental science to both for detecting problems and to build systems that are better for the environment with technologies such as solar power and plasma physics.

Physics Fills the Home :

Many consumer goods developed from physics research CDs are possible because of refinements in laser technology. Many household gadgets have microprocessors such as microwaves and phones.

Physics Designs the future :

Research in Material physics has led to many innovations in the substances from which producsts are made. Now a days, the first common material is Teflon and the other, substances are now used to make many items from sports equipments to earthquake-resistant buildings.

Physics Lunches New Business:

The defense department started the Global Positioning system (GPS) which uses 24 satellites GPs is possible because of the atomic clock. Now a Days, in many things, GPS technolgy has been used from being in road map in cars to perceiving shifts in tectonic plates.

Physics is the most Fundamental of the sciences :

It is concerned with the most basic building blocks of all things from ants to antennas, from quarks to quasars. The study of phyiscs means trying to find out what the universe is made of and how these things move and interact with each other. So, in one sense, all the other sciences are built on the knowledge

gained through the study of phyiscs.

Physics is Beautiful :

Physicists love simplicity. They have been constantly striving to find the most fundamental ideas that can be used to describe even the most complex of phenomena. For example, Newton found that only a very small number of concepts could be used to describe just about all of the mechanical world from steam engines to the motion of the planets Not only is this beautiful, but also it is downright amazing!

Physics Teaches you to Thinks :

This might seem like a strange statement. The study of all subjects teach you to think. Only because physics deals with the most basic concepts, the application of such techniques as 'Separation of Variables' and 'The Scientific Methods' are never more clear than they are in the study of physics. Once mastered you will find that these methods can be applied to all subjects, including the business world and just coping with everday life.

Physics Gives you a New Appreciation of the world around you;

You can look a rainbow and say, 'Wow, pretty colors!' or you can marvel at the amazing interactions between photons and electrons that come together in that particular way when light from the sun strikes spherical water droplets in the sky and that you preceive as a multicolored are suspended in the air. Now that's awe!

Physics is fun :

Lastly, studing physics gives you an opportunity of playing with a lot of really cool toys!

In Addiction : Many ploneers in molecular biology are trained as physicists e.g. Francis Crick, one of the two inventions of DNA.

A large number of astronomers are also trained as physicist.

Without Physics, cars wouldn't have being developed to take us to our various destinations. TV's and Light would not have been invented. We would not have known about space, Computer Games, How water boils, Model financial Market, Shape futuristic buildings and structures.

Summary & Conclusion :

Physics is a creative subject :

The concepts of Physics don't

come easily. Someone has to come up with a theory to begin with. This is just as much a creative process as composing music. But where Physics and Science in general differ from the Arts is that no one will accept your theory unless you have some way of testing its validity. Experimental physicsts sometimes have to be enormously creative in comming up with methods of testing theories and measuring things in the world around them. For example, how can you tell that there is a planet orbiting a star that is so far away that it appears as nothing more than a spec of light in even the most powerful telescopes ?

In summary, for all these reasons, physics is an essential part of the educational system and of an advanced society. We, therefore, urge all governments to seek advice from physicists and other scientists on the matters of science policy, and to become supportive of the science of Physics.

- Lohar Vinayak Vishnu

B. Sc. III

***

Life

Life changes in every second
We never know what will happen
We smile
We cry
We win
We lose
It turns around so quickly
That's why life is a subtly puzzle
Strong wind or friendly breeze
Hard rain and little drizzles
Burning rays of sun or cool moonlight
Add so much wonder to our Life
We come
We go
We arrive
And we depart from the world
In this little space we live
Amidst Birth and Death

- Miss- Madhuri Sarang

B. A. III

Importance of Internet

Science and technology have totally changed our lives. We have invented different kinds of Machines and technology to make our life easy. The invention of Computers is the result of mans need for a machine. Which can do Calculations at a tremendous Speed. It was used for the first time by U. S. Army. Now a days, Businessmen and Students get enormous benefits because of Internet. Companies can reach to border community with a little cost. Computer network track inventories and consumers demands resulting in an increased profit. Remote, video can connect and internet phones allow companies to conduct live chat sessions with Clients arround the world. Data bases are available for public as well as private uses. For students, internet is the biggest blessing. This is a very useful tool for scientists and for those who are perusing higher education. Otherwise it may some day turn into a dreadful curse.

- Miss- Prajakta Patil

B. Sc. III

Life

A rich man says
Life is funny
The poor man says
Life is money
A teacher says
Life is to be thought
A cricketr says
Life is batting
An actor says
Life is an acting
A small child says
Life is cry
But I say,
It's nothing but a try !

Miss-Komal Satpute

B. A. III

Importance of English Language in our Life

English plays an important role in our everyday life. There is a great utility of English in modern world. So the use of English should be continued along with Hindi and other regional languages. English serves as a link-language in the country.

The importance of English in education and student's life cannot be denied. English remains a major medium of instruction in schools, colleges etc...There are large number of books that are written in English language. If English is abolished today, it will affect the whole education system in India.

The communication of India with other countries takes place in English language. Students who want to go abroad for education as well as for job will have to learn. English fluently. If students' command over English is poor, then they may force difficulty in adjusting with the alien environment.

Finally, let me ask you a simple question? Would each one of you like to have a job, not just a job but a good career ahead? If the answer is yes, why not make yourselves employable at the highest and the best spheres of work by mastering the English language ?

- Jimmy Kristol Disovza

B. Sc. II

कु. तृप्ती तानाजी पाटील

बी. एस्सी. २

Indian Farmer

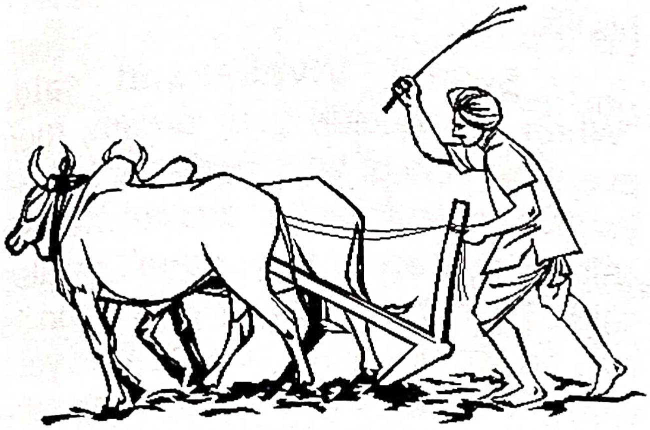

India is an agricultural country. Agriculture is the backone of Indian economy. The farmer and agriculture have a very close bond between them. But our farmers face many problems. While doing farming. Unpredictable nature, exploitation by traders and money lenders, chemical farming, hybrid seeds, bank loan, unemployment etc. are the major problems faced by farmers.

Many years ago, farmers used to farm by the way of natural farming. As a result, through this, they get fresh and healthy food. But, now a days, they use the way of chemical farming, use of hybrid seeds and chemical fertilizers, as a result, the quality of food become bad and unhealthy. Through this type of farming we get more profit but we lost our quality of soil. By using more chemicals the solil become poisonous and also the products of farm become poisonous. So chemical farming is really very harmful farming.

Now a days, farmers do the farming in wrong way, by giving more water to the farm because of extra water, the soil becomes useless. Soil lost its power of production.

So, today, it is very important to take care of our farms and soil. If we do chemical farming continuously then definitely we will finish life of our farms.

So, it is necessary to avoid chemical fertilizers, to do proper watering to give natural fertilizers to soils. Soil is our mother. So it is our responsibility to take care of our mother i.e. soil.

Miss- Chougule Pooja Dhanaji

B. A. III

Dream

Dream is the most important part of everyone's life. There are different kinds of dreams of different people. Someone wants to become Class - I officer and someone only satisfies on Class- IV or Class III level. It is depended upon thinking capacity of that person. Some people see dream in sleeping and some people forgot his sleep only because of dreams. Dr. A. P. J. Kalam said,

"Dream is not

What you see in sleep

Dream is tiny

Which does not let you sleep"

This sentence is very important. Which you learn true meaning of your dreams.

There are five things that are very important for reaching towards dream. They are-

1) Fixation of dream
2) Confidence
3) Preparation of hard working
4) Perseverance
5) Positiveness for seeing towards unsuccess.

If a man has these five qualities, everything will be possible in his life.

Swami Vivekanand said, "When you decide your dream, then every particle of your body encourage you for achieving your dream" He also said, 'There are many dream'. He also said, 'There are many difficulties on its way but do not leave continuity in your work." When we remember the message given by Vivekanand and do work then definitely and we become successful.

According to Shiv Khera,

"Successful people do not do different things, they do the things differently."

Remember that sentence and work hard. Then nobody can stop you to become successful. Always remember that, "True honor can be purchased by worthy action alone : No sweat, no sweat. No rose without thorns" Wish you all the best for achieving your dreams!.....

Miss- Patil Poonam Shashikant.

B. A. I

B Sc - Cricket

Play Ground	-	Doodhsakhar Mahavidyalaya Bidri (Mounigagar)
Toss		-Admission
Umpire	-	Shivaji University, Kolhapur
Batsmen	-	Students
Commentator	-	Mark Sheet
Expert Comments	-	Room- mates
Score	-	Examiner
Sixer	-	Distinction
Four	-	First Class
Bouncer	-	Question from optional topic
Yorker	-	Compulsory Question
Clean Bold	-	Fail
Run Out	-	39/100
L. B. W.	-	Less than 45%
Wide	-	Out of Syllabus
Byes	-	Grace marks

- Nandakumar Patil

B.Sc. II

'Happy Club'

Learn to enjoy every minute of your life. Be happy now, Don't wait for something from outsides of yourself to make you happy in the future. Think now really precious is the time you have to spend, whether it's at work or with your family. Every minute should be enjoyd and savored.

- Sonagekar Amit Balawant

B.A. II

Always Do Remember

Shakespeare did not pass
M.A. in English
But, now no one pass
M.A. in English
Without reading Shakespeare's books
So, success is what,
You make it.....................

A honeybee must tap two million
Flowers to make one pound of honey
So, the sweetest reward comes from
Hardest Struggle -----------

Every Home, Every Heart,
Every Feeling, Every Moment of happiness
Is incomplete without women
Only women can complete this world !

The best medicine for human being is
Love and Care
If they do not work
Increase the Dose.

The happiness of your life depends upon the quality of your thoughts
But, the quality of your thoughts depends on the people you meet in your life

Three simple tips to play safe in the game of life :
Don't promise when you are **Happy.**
Don't reply when you are **Angry.**
Don't decide when you are **Sad.**

A good plan for today is better than a great plan for tomorrow.
Look backward with satisfaction
And look forward with confidance.

Silence between two unknown bodies
creates a relation
But, silence between two known bodies
breaks the relation

Five seconds smile can make your photo beautiful.
Then think, if you smile every time
How much you life will beautiful.

Miss- Patil Asmita
B. A. III

Modern Generations A, B, C, D.......................

A - Android
B - Blue tooth
C - Chatting
D - Download
E - E-mail
F - Face book
G - Google
H - Hotspot
I - Instagram
J - Java
K - Kingston
L - Laptop
M - Message
N - Nokia
O - Online
P - Print
Q - Quikr
R - Ram
S - Skyee
T - Twitter
U - USB
V - Virus
W - WiFi
X - Xender
Y - You tube
Z - Zero Makrs in Exam.................

- Walvekar Sarita Shivaji
B. A. III

What Means Life

Life is a gift given by god,
You must use it carefully,
Because it is so important.

Life is a flowing river,
There is flood every year
It is like a critical situation.
You must face it with adventure.

Life is a journey of few days,
You should travel it carefully.

Life is too short for chase,
Don't waste time for it.

Sacrifice life for immortal
We have been given only one chance.

Miss-Patil Smita Subhash
B. Sc. I

I am not gone :

I am not gone,
I remain here beside you,
Just in a different form,
Look for me in your heart,
And there you will find me.
In your love which forever to lives on.

In those moments when you feel alone,
Look for me in your thoughts,
And there your will find me,
In sweet memories,

Every time a tear,
For me in your beautiful eyes,
Look up to the heaven,
And, there you will see me,
Smiling down from Gods glorious skies.

I always miss you so much.......
Dedicated to Hon. Dr. Dighe Sir.

Miss-Priyanka Tanaji Magadum
B.Sc. II

Examination

As our examination is coming near
Our mind is trembling with fear
We start thinking as to why
Didn't we study throughout the year

In June, our year starts
We refresh our little hearts.

As July and August pass,
We Study for time pass.

In September & October a flower bloom,
We pass our time by sleeping in a room.

November & December bring cold
The books become too heavy to hold

January & February are bright and pleasant
We keep overs elvers busy in enjoyment

But as march comes marching
We become panic for our books
we start searching

So as exams come near
We start worrying with fear
Our eye are filled with tears

When we reach in examination hall
For help, we want to anyone cable
Apply the pressure on the mind for recall

So, All the best for coming Exams.

Miss- Priyanka Mohan Patil
B.Sc. II

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर)

पारंपारिक वेषभूषा दिन

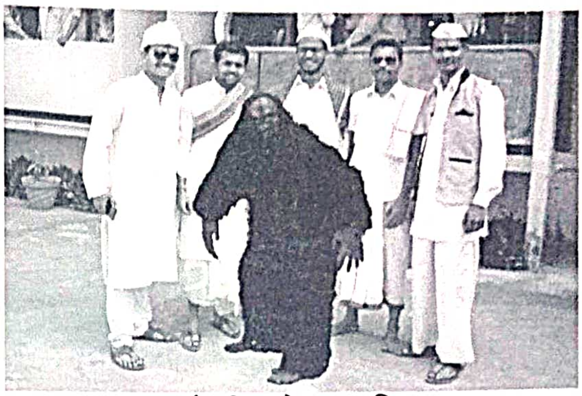

पारंपारिक वेषभूषा दिन

ग्रंथालय दिन – डॉ. रंगनाथन यांचे फोटो पूजन

वाचन प्रेरणा दिन : डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांची माहिती देताना डॉ. डी. एन. पाटील

२६ जाने. ध्वजपूजन करताना मा. प्रदिप मालगावे

वृक्षारोपण – संस्थेचे पदाधिकारी, प्राचार्य, प्राध्यापक, कर्मचारी वर्ग

शास्त्र विभाग : शिक्षक दिन विद्यार्थी, शिक्षक व प्राध्यापक

कला विभाग : शिक्षक दिन विद्यार्थी शिक्षकांचे मनोगत

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर)

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती– मार्गदर्शन करताना डॉ. अनिल माने

म. गांधी जयंती व लालबहादूर शास्त्री जयंती व माजी विद्यार्थी मेळावा

राजमाता जिजाबाई व स्वामी विवेकानंद जयंती प्रा. एस. आर. पाटील

पारंपारिक गीत कार्यक्रम गौरी गणपती विसर्जन

पारंपारिक दिन सायन्स मुली मुक्त चर्चा

मतदार जनजागृती पथनाट्याचे कलाकार

वाचन प्रेरणा दिन निमित्त ग्रंथ प्रदर्शन

वाचन प्रेरणा दिन – वाचन कट्टा उपक्रम

विविध समिती

व

वैयक्तिक अहवाल

समीतींचे अहवाल

क्रीडा समिती

शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ मध्ये महाविद्यालयाने शिवाजी विद्यापीठ Zonal, Inter zonal स्पर्धेत विविध खेळात (व्हॉलीबॉल, क्रॉसकंट्री, कबड्डी, ॲथलेटिक्स, जिमनाष्टिक, क्रिकेट, कुस्ती, तायक्वांदो) सहभागी होऊन स्पृहनीय यश संपादन केले.

१. देवचंद कॉलेज, अर्जुननगर या ठिकाणी झालेल्या व्हॉलीबॉल (पु.) स्पर्धेत आमच्या संघाने सलग सातव्यांदा उपविजेतेपद पटकावले.

२. संजीवनी इंजिनिअरीग कॉलेज, पन्हाळा येथे झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ आंतर विभागीय स्पर्धेत आमच्या संघाने उपविजेतेपद पटकावले व यामधून आकाश अनिल रणवरे व सागर प्रकाश पाटील या खेळाडूंची अनुक्रमे प. वि. आंतरविद्यापीठ व २० व्या महाराष्ट्र राज्य क्रिडा महोत्सव स्पर्धेसाठी गुजरात व परभणी या ठिकाणी निवड झाली.

३. टी. के. आय. टी. वारणानगर येथे झालेल्या विभागीय ॲथलेटिक्स स्पर्धेत आमच्या वैभव विठ्ठल राणे याने लांब उडी व तिहेरी उडी – सुवर्ण पदक, अक्षय दादासो माने याने ८०० मी. धावणे मध्ये रौप्य पदक, कु. दिपाली जाधव हिने ४०० मी. अडथळामध्ये सुवर्ण पदक. ४ × ४०० मी. रिले स्पर्धेत. आमच्या संघाने विजेतेपद पटकावत सुवर्ण पदकास गवसणी घातली. संघात- पाटील रोहित मारूती, खोत अरूण मारूती, चौगले किरण पांडूरंग, खोत निखिल एकनाथ यांचा समावेश होता.

४) राजे रामराव महाविद्यालय जत येथे झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ आंतर विभागीय स्पर्धेत वरील सर्व खेळाडूंनी 'उपविजेतेपद' मिळविले व राणे वैभव विठ्ठल यांने लांब व तिहेरी उडी मध्ये सुवर्ण पदक मिळवले.

५) विठ्ठलराव पाटील महाविद्यालय कळे आयोजित विभागीय कुस्ती स्पर्धेत यादव वैभव प्रकाश माने ६१ किलो गटात सुवर्ण तर पाटील उदयराज दत्तात्रय माने ओपन गटात रौप्य पदक पटकाविले व या दोघांचीही डी. पी. भोसले महाविद्यालय कोरेगाव येथे झालेल्या आंतरविभागीय कृषी स्पर्धेसाठी निवड होवून यामध्ये पैलवान यादव प्रकाश माने सुवर्ण पदक पटकावत 'पतियाळा' येथे होणाऱ्या आखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धेसाठी निवड झाली. पैलवान पाटील उदयराज दत्तात्रय याने रौप्यपदक पटकावले.

६) य. च. महाविद्यालय वारणानगर येथे झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ आंतर विभागीय जिमनाष्टिक स्पर्धेत आमच्या पुरूष संघाने 'विजेते पद' तर महिला संघाने 'उपविजेतेपद' पटकावले व यामधून पाटील

अनिकेत अरूण, पाटील अजय उत्तम, कु. डाफळे सोनल सुधाकर यांची 'चंदीगड' (पंजाब) येथे होणाऱ्या आखिल भारतीय विद्यापीठ स्पर्धेसाठी निवड झाली.

७) स. ब. वाडे महाविद्यालय कोपार्डे येथे झालेल्या विभागीय तॉयक्वांदो स्पर्धेत आमची खेळाडू कुमारी माने रूपाली राजेंद्र हिने सुवर्णपदक पटकावले व दहीवडी येथे झालेल्या आंतरविभागीय तायक्वांदो स्पर्धेत तृतीय क्रमांक पटकाविला.

८) महाविद्यालयाने शैक्षणिक वर्षात वार्षिक क्रीडा स्पर्धामध्ये क्रिकेट, व्हॉलीबॉल, बुद्धीबळ, ॲथलेटिक्स स्पर्धाचे आयोजन केले.

९) शैक्षणिक वर्ष २०१७-२०१८ सालचे शिवाजी विद्यापीठ झोनल स्पर्धांचे यजमान पद विद्यापीठाने आमच्या महाविद्यालयाकडे सोपविले असून यामध्ये विविध २० खेळांच्या स्पर्धांचे आयोजन करण्यात येणार आहे.

अहवाल वर्षात संस्थेचे प्रशासकीय अध्यक्ष मा. अरूणजी काकडे, सदस्य मा. प्रदीप मालगावे, मा. ए. एम. ससाणे, सचिव - मा. एस्. एस्. चौगले, मानद सचिव आर. डी. देसाई, प्रचार्य सर्व स्टाफ, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी व आजी माजी विद्यार्थ्यांचे सहकार्य लाभले.

- प्रा. पाटील एन. डी.

राष्ट्रीय सेवा योजना समिती

१) वृक्षारोपन महाविद्यालय परिसर दि. १/०७/२०१६

२) जागतिक लोकसंख्या दिन व्याख्यान प्रा. पांडूरंग सारंग दि. ११/०७/१६

३) वृक्षसंगोपन, भाग तन व परिसर स्वच्छता महाविद्यालयात दि. ११/०७/२०१६

४) ९ ऑगस्ट क्रांतीदिन - व्याख्यान श्री. रमेश वारके दि. ९/०८/२०१६

५) स्वच्छता अभियान व श्रमदान महाविद्यालय दि. १३/०८/२०१६

६) रक्षाबंधन कार्यक्रम मु. पो. चिमगाव ता. कागल, आश्रमशाला १८/०८/२०१६

७) पोलिस मित्र व्याख्यान- मा. राकेशकुमार हांडे- मुरगूड दि. २३/०८/२०१६

८) स्वच्छतेचे महत्व - व्याख्यान व शपथ - महाविद्यालय - २५/०८/२०१६

९) रक्तदान दिनानिमत्त रक्तदान शिबीर व व्याख्यान.

१०) श्रमदान - महाविद्यालय परिसर - १०/१०/२०१६

११) श्रमदान व स्वचछता अभियान- महाविद्यालय परिसर - १०/१०/२०१६

१२) सावित्रीबाई फुले जयंती २/०१/२०१६

१३) वित्तिय साक्षरता अभियान व रोकडरहित महाराष्ट्र कार्यशाळा ११/१/२०१७

१४) श्री. निशांत लिमकर, श्री. आदिश

तेंडूलकर, श्री. पराग जोकशी, श्री. संतोष देवकर - ठोण जिल्हा मध्यवर्ती सह. बँक शाखा, कोल्हापूर

१५) निवासी श्रमसंस्कार शिबिर - सुळंबी, ता. राधानगरी, दि. १९/०१/२०१७ ते २५/०१/२०१७

१६) सुळंबी येथे एकदिवसीय श्रमसंस्कार शिबिर दि. १०/२/२०१६

व्याख्याते : प्रा. पवन पाटील, प्राचार्य जी. बी. कमळकर, श्री. संदिप मगदूम, श्री. पी. के. पाटील प्राचार्य डॉ. टी. एस. पाटील, श्रीमती मृण्मयी सातवेकर.

१७) जिल्हा परिषद व पंचायत समिती निवडणूक मतदार जनजागृती अभियान जनजागरण फेरी - बिद्री-बोरवडे-कारखाना परिसर दि. ११/०२/२०१७

१८) मतदार जनजागरणासाठी पथनाट्य बिद्री-बोरवडे- कारखाना परिसर १४/२/२०१७

१९) मतदार जनजागरणासाठी अभियान प्रक्षेपण- महाविद्यालयात - दि. १८/२/२०१७

तसेच के. आय. टी. कॉलेज कोल्हापूर येथे आम्ही दोघे प्रकल्पाधिकारी व तीन विद्यार्थी एकदिवसीय संगणक प्रशिक्षणासाठी ---- रोजी उपस्थित, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर येथे विशेष श्रमसंस्कार शिबिरासाठी दि. १७/१२/२०१६ ते २३/१२/२०१६ अखेर २ विद्यार्थी पाठविले.

वरील सर्व कार्यक्रमासाठी मा. प्राचार्य राजगोळकर सर, मातृसंस्था, माझे सहकारी प्रा. डॉ. आर. एस. पाटील, प्रा. डॉ. श्रीकृष्ण साळोखे, प्रा. ए. बी. माने, प्रा. डॉ. शशिकांत सावंत, प्रा. सौ. जे. एम. पाटील, श्री. अशोक हवलदार, प्रा. वाय. एस. पाटील यांचे व सर्व सहकारी प्राध्यापक, प्रशासकीय सहकारी, छायाचित्रकार, पत्रकार यांचे विशेष सहकार्य लाभले.

- प्रा. डॉ. संजय पाटील

कार्यक्रम अधिकारी

सांस्कृतिक समिती

१) १५ ऑगस्ट स्वातंत्र्य दिन महाविद्यालयामध्ये साजरा. सांस्कृतिक विभागामार्फत राष्ट्रगीत व ध्वजगीत सादरीकरण.

२) युवा महोत्सव साठी कलाकार निवड करणेकरिता महाविद्यालयातील सर्व वर्गामध्ये मार्गदर्शन करून त्यातील स्पर्धेविषयी माहिती दिली. व महाविद्यालयाची युवा महोत्सवमधील उज्वल परंपरा सांगितली.

३) ३०/०९/२०१६ ते ०१/१०/२०१६ जिल्हास्तरीय युवा महोत्सवसाठी आजरा महाविद्यालय, आजरा येथे संघ व्यवस्थापक म्हणून उपस्थित. पथनाट्य, मुकनाट्य, लघुनाटिका, समुहगीत, लोककला, लोकनृत्य, भारतीय वाद्य वृंद, वादविवाद, प्रश्नमंजुषा व हिंदी, मराठी, इंग्रजी वकृत्व

स्पर्धेमध्ये सहभाग घेतला. मुकनाट्यामध्ये द्वितीय क्रमांक मिळविला.

४) २/१०/२०१६ ते ६/१०/२०१६ मध्यवर्ती युवा महोत्सवसाठी रहिमतपूर जि. सातारा, येथे संघ व्यवस्थापक म्हणून उपस्थित. मुकनाट्य, रांगोळी, स्थळचित्रण, फोटोग्राफी, मातीकाम, पाश्चिमात्य एकल इ. प्रकरात सहभाग घेतला. मुकनाट्यात प्रथम क्रमांक मिळविला.

५) २६ जानेवारी प्रजासत्ताक दिन महाविद्यालयामध्ये साजरा. सांस्कृतिक विभागामार्फत राष्ट्रगीत व ध्वजगीत सादरीकरण.

६) संक्रातीनिमित्त महाविद्यालयामध्ये पारंपारिक वेषभूषा दिन साजरा करण्यात आला. यामध्ये बी.ए. व बी. एस्सी. कडील युवा महोत्सव तसेच इतर विद्यार्थ्यांनी पारंपारिक वेषभूषेमध्ये तिळगूळ वाटपाचा कार्यक्रम केला.

७) जिल्हापरिषद तालुका पंचायत निवडणुक निमित्त शासनाच्या धोरणानुसार मतदार जनजागृतीसाठी बोरवडे व बिद्री बस स्थानक येथे युवा महोत्सवच्या कलाकारामार्फत पथनाट्य सादरीकरण केले.

८) दि. ३० जाने. २०१७ रोजी वार्षिक पारितोषिक समारंभामध्ये सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर केला.

वरील प्रमाणे कार्यक्रम सादर करत असताना पूर्वीचे प्रमुख बौद्धवासी डॉ. धनंजय दिघे माझे सहकारी डॉ. अनिल माने, डॉ. सावंत, डॉ. गंगावणे, डॉ. कोमेजवार तसेच माझे इतर सर्व सहकारी त्यावेळचे प्रभारी प्राचार्य एन. डी. पाटील व महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. राजगोळकर, संस्थेचे संचालक व पदाधिकारी व माझे चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी वर्ग यांचे विशेष सहकार्य लाभले.

– डॉ. देसाई एस. बी.

सांस्कृतिक समिती

स्पर्धा परिक्षा समिती

आपल्या महाविद्यालयामध्ये आपल्या विद्यार्थ्यांना यु. पी. एस. सी., एम. पी. एस. सी., स्टाफ सिलेक्शन, बँकिंग, संरक्षण, रेल्वे भरती व परीक्षांना प्रविष्ठ होण्यासाठी प्रेरणा व मार्गदर्शन करण्यासाठी स्पर्धा परीक्षा विभाग कार्यरत आहे. विभागाच्यावतीने स्पर्धा परीक्षांची तयारी करू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी सातत्याने विविध उपक्रमांचे व मार्गदर्शन वर्गांचे आयोजन केले जाते आतापर्यंत आजच्या अनेक विद्यार्थ्यांसाठी स्पर्धा परिक्षांमध्ये उत्तुंग यश संपादन केले आहे. शैक्षणिक वर्ष २०१६-२०१७ मध्ये विभागाच्या वतीने खालील उपक्रम राबविले.

१) दि. ०९/०७/२०१६ रोजी महाविद्यालयामध्ये स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. त्यामध्ये प्राचार्य व्ही. जी. पाटील व श्री.

भारत साबळे यांनी मार्गदर्शन केले.

२) शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर व दूधसाखर महाविद्यालय बिद्री यांच्या संयुक्त विद्यमाने राष्ट्रीय कौशल्य विकास दिनाच्या निमित्ताने दि. २३/०७/२०१६ रोजी 'लघू लेखनाचे व टंकलेखनाचे करीअरसाठी महत्व' या विषयावर श्री. भास्कर सांगावकर यांनी मार्गदर्शन केले.

३) मिशन --, नवी मुंबई या संस्थेमार्फत महाविद्यालयामध्ये दि. ०४/१०/२०१७ रोजी यु. पी. एस. सी. परीक्षा स्वरूप तयारी व अभ्यास या संदर्भात कार्यशाळा घेतली. त्यामध्ये संस्थेचे मार्गदर्शक डॉ. नरेशचंद्र काठाळे यांनी मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी संस्थेचे अध्यक्ष मा. अरूण काकडे होते तर सदस्य अजय ससाणे, प्रदीप मालगावे व सचीव एस्. एस्. चौगले उपस्थित होते.

४) शिवम् आध्यात्मिक व सांस्कृतिक विकास प्रतिष्ठान घारेवाडी, श्री. दूधगंगा - वेदगंगा सह. साखर कारखाना मर्या. बिद्री व दुधसाखर महाविदूलयत बिद्री यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयामध्ये भव्य अशा 'बलशाली युवा ह्दय संमेलनाचे आयोजन दि. २७/१२/२०१६ रोजी केले. त्यामध्ये श्री. निनाद काळे आता कसही नको....छानच बोलूया' या पल्लवी देसाई - 'यशस्वी करीअरकडे वाटचाल' मा. इंद्रजित देशमुख- चला देश घडवूया यांनी मार्गदर्शन केले शिबिराला मा. अरूण काकडे, मा. प्रदिप मालगावे, मा. अजय ससाणे, मा. आर. डी. देसाई, मा. एस्. एस्. चौगले उपस्थित होते.

५) सदाशिवराव मंडलिक महाविद्यालय मुरगूड येथै अग्रणी महाविद्यालय योजने अंतर्गत 'स्पर्धा परीक्षा तंत्र व मंत्र' या विषयावर कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली होती. त्यामध्ये कु. पुनम पाटील- बी. ए. १, प्रदीप चौगले - बी. ए. १, कु. पुजा गोसावी - बी. ए. १, कु. पुजा पताडे - बी. ए. १, कु. सुप्रिया पाटील - बी. एस्सी. १, कु. अश्वीनी जठार - बी. एस्सी. ३ सहभागी झाले.

६) शिवम् आध्यात्मिक व सांस्कृतिक विकास प्रतिष्ठान घारेवाडी ता. कराड येथे दि. १३/०१/२०१७ ते १५/०१/२०१७ दरम्यान व्यक्तिकत्व विकास शिबिर पार पडले. त्यामध्ये खालील विद्यार्थींनी सहभागी झाल्या.

१.	अश्विनी वारके	-	बी. एस्सी. १
२.	पल्लवी मगदूम	-	बी. एस्सी. १
३.	प्रियांका पाटील	-	बी. एस्सी. १
४.	संध्या पाटील	-	बी. एस्सी. १
५.	प्राजक्ता पाटील	-	बी. ए. १
६.	धनश्री फराकटे	-	बी. ए. १
७.	पुनम साठे	-	बी. ए. १
८.	पुनम पाटील	-	बी. ए. १

७) दि. ३०/०९/२०१६ रोजी आजरा

महाविद्याल, आजरा येथे शिवाजी विद्यापीठाच्या जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव संपन्न झाला. त्यामध्ये प्रश्नमंजुषा प्रकाशन, पुनम पाटील – बी. ए. १, सुप्रिया पाटील – बी. एस्सी. १ व अश्विनी जठार – बी. एस्सी. ३ या सहभागी झाल्या.

८) विविध स्पर्धा परीक्षांसाठी लागणाऱ्या नवीन पुस्तकांची व नियत कालीकांची खरेदी (२५०००/–) ग्रंथालयाकडे चालू शैक्षणिक वर्षाधमध्ये करण्यात आली.

वरील सर्व प्रकारचे उपक्रम राबवण्यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर यांचे मार्गदर्शन तर समिती सदस्य डॉ. एस्. एस्. पाटील, प्रा. एन्. एम्. पाटील यांचे सहकार्य लाभले.

– प्रा. डॉ. डी. एन्. पाटील

निमंत्रक, स्पर्धा परिक्षा विभाग

माजी विद्यार्थी व पालक संघ समिती

१) म. गांधी जयंती व लालबहाद्दुर जयंती निमित्त माजी विद्यार्थी संघटना मेळावे दि. ०२/१०/२०१६ रोजी मेळावा आयोजित केला होता. मेळाव्याचे अध्यक्ष प्रभारी प्राचार्य डॉ. एम. डी. पाटीलसर होते. एम. जी. फराकटे, युवराज डावरे, रामदास फराकटे यांनी मनोगते व्यक्त केली. समीर पाटील यांनी आभार मानले.

२) दि. २३/०१/२०१७ रोजी बी. एस्सी. भाग १ च्या सर्व विद्यार्थ्यांच्या पालकांच्या मेळावा आयोजित केला होता. अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर होते. मार्गदर्शन करताना ते महणाले की, ''विद्यार्थी गुणवत्तेत येण्यासाठी पालकही लक्ष देणे गरजेचे आहे.'' प्रास्ताविक डॉ. एस. एम. झेंडे यांनी केले. सूत्रसंचालन प्रा. ए. बी. माने, आभार प्रा. एच. डी. धायगुडे.,

कमिटी सदस्य : डॉ. एम. जी. पाटील, प्रा. एस. आर. पाटील, प्रा. वाय. एस. पाटील, प्रा. आर. बी. चोपडे, प्रा. एच. डी. धायगुडे, श्री. बाळासोा सुतार उपस्थित होते.

– प्रा. ए. बी. माने

माजी विद्यार्थी व पालक संघ

ग्रंथालय समिती

१) ग्रंथालय सुसज्ज करण्यासाठी तसेच कामकाज सुलभ व सुखकर करणेसाठी ग्रंथालय समितीच्या सभा घेण्यात आल्या.

२) विदयार्थ्यांसाठी आवश्यक असलेल्या पूर्वीच्या प्रश्नपत्रिका ई–फॉर्ममध्ये म्हणजेच सॉफ्टकॉपीमध्ये ग्रंथालयामार्फत उपलब्ध करून देण्यात आल्या.

३) स्पर्धा परिक्षेची पुस्तके खरेदी करण्यात आली यामध्ये ग्रंथालय समितीचे सहकार्य लाभले.

४) ग्रंथालयास आवश्यक असा बॅटरी बॅकअप उपलब्धता ग्रंथालयात व्हावी याबाबत चर्चा करण्यात आली व ग्रंथालयामार्फत बॅटरी बॅकअप विकत घेण्यात आला व ग्रंथालयास अखंड वीजपुरवठा सुरू झाला.

५) वाचकांना आवश्यक असा ग्रंथालय समितीच्या सहकाऱ्याने सुरू करण्यात आला.

६) ग्रंथालय विकासासाठी संस्थेचे मा. सचिव चौगुलेसाहेब, ग्रंथालय समितीचे अध्यक्ष मा. प्राचार्य डॉ. आर. एल.राजगोळकर सर तसेच मा. प्रभारी प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर सर तसेच मा. प्रभारी प्राचार्य डॉ. एन. डी. पाटील सर आणि ग्रंथालय समितीचे सदस्य प्रा. डॉ. खानापुरे एस. जी. प्रा. डॉ. एल. एस. करपे, हेडक्लार्क श्री. कंकाळ आर. एच. व ग्रंथालय परिचर श्री. डाकरे पी. आर. यांचे बहुमोल सहकार्य लाभले.

– श्री. ए. आर. नगरकर

सचिव, ग्रंथालय समिती

सामाजिक शास्त्र समिती

सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात सामाजिक शास्त्र कमिटीने पुढील कार्यक्रमाचे नियोजन केले.

१) २७ जून २०१६ राजर्षी शाहू जयंती

२) २८ जुलै २०१६ स्वागत समारंभ- वेलकम

३) ११/११/२०१६ मौलांना अब्दुल कलाम आझाद राष्ट्रीय शिक्षक दिन संपन्न केला.

४) ६ डिसे. २०१६ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिन.

५) ३ जाने. २०१७ सावित्रीबाई फूले जन्मदिन (बालिका दिन) साजरा झाल. (संयुक्त विद्यमाने एन. एस. एस.)

६) १२ जाने. २०१७ राजमाता जिजाबाई व स्वामी विवेकानंद जयंती सदिच्छा समारंभ बी. ए. ३ निरोप समारंभ

वरील अहवाल सालात कमिटी सदस्य डॉ. अनिल माने, प्रा. जानवे ए. डी., प्रा. माने ए. बी. व विशेष सहकार्य डॉ. श्रीकृष्ण साळोखे, प्रभारी प्राचार्य एन. डी. पाटील व सर्व स्टाफ व शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांचे सहकार्य लाभले.

– प्रा. एस. आर. पाटील

निमंत्रक

सामाजिक शास्त्र विभाग

स्टाफ सेक्रेटरी समिती

शैक्षणिक वर्ष सन २०१६ – १७ या वर्षात मी कला विभागाचा स्टाफ सेक्रेटरी म्हणून खालील प्रमाणे काम केलेले आहे.

१) मा. प्राचार्य सो. यांनी शैक्षणिक कामकाजा संबंधी केलेल्या सुचना दिलेले आदेश, काही महत्वाची माहिती, कला शाखेतील

प्राध्यापकांना सांगून मा. प्राचार्य व प्राध्यापकांमध्ये समन्वय साधण्याचा प्रयास केला.

२) कॉलेजच्या विद्यार्थ्यांसाठी नोटीस बोर्ड तयार करून घेण्यासाठी सिमेंट, वाळू, कलर व गवंडी काम. इ. मजुरीसाइभ १६३० रू. मंजूर करून घेवून नोटीस बोर्ड तयार करून घेतला या कामी प्रा. वारके यांचे सहकार्य लाभले.

३) दि. १५ सप्टेंबर २०१६ रोजी मा. प्राचार्यांकडून कलाविभागासाठी स्टाफ रूम मध्ये संगणक उपलब्ध करून घेतला व खालील साहित्य उपलब्ध करून घेतले. (१) मॉनिटर - एल. सी. डी. नग १, (२) सी. पी. यू. नग १, (३) की बोर्ड नग १ (४) माऊस नग १

४) कला विभागातील प्राध्यापकांच्या मागण्या मा. प्राचार्यांकडून पाठपूराव करून घेतल्या.

५) शैक्षणिक वर्ष सन २०१६ -१७ च्या द्वितीय सत्रामध्ये कला व शास्त्र विभाग स्टाफ ॲकॅडमीतर्फे व्याख्यानांचे आयोजन करण्याचा प्रयत्न करणार आहे.

- प्रा. जानवे ए. डी.

वृक्षारोपण आणि संवर्धन समिती

आपल्या दूधसाखर महाविद्यालयाच्या परिसरात सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात करंजी, गुलमोहर, कॅशिया, कांचन, निलमोहर, तांबशेंग, चिंच, शिसण या जातीचे ५० च्या झाडांचे वृक्षारोपण महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांच्या सहकार्याने केले तर १०० झाडांचे वृक्षारोपण हे महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या मदतीने करण्यात आले. या कार्यासाठी मा. प्राचार्य सर्व स्टाफ, शिक्षकेत्तर कर्मचारी आणि विद्यार्थी यांचे सहकार्य लाभले.

- प्रा. डॉ. लक्ष्मण शाहू करपे

अर्थशास्त्र विभाग

महिला सबलीकरण समिती

दूधसाखर महाविद्यालयात सन २०१६- २०१७ या शैक्षणिक वर्षात महिला सबलीकरण समितीमार्फत विद्यार्थीनीसाठी खालील उपक्रम आयोजित करण्यात आले.

१) १ जुलै ते ३१ ऑगस्ट - महिला सबलीकरण समिती व वनस्पतीशास्त्र विभाग- रानभाज्यांची ओळख, माहिती पाककृती, औषधी वनस्पती गुणधर्म- सहभाग बी. एस्सी. भाग ३ मधील सर्व विद्यार्थिनी.

२) ०७/०९/२०१६ गौरीगणपती सणानिमित्त पारंपारिक गीतांचा कार्यक्रम - नरतवडे गावातील 'अभिनंदन बचत गट' महिलांचे पारपांरिक गीते सादरीकरण.

३) १४/०१/२०१७ - मकर संक्रांतीनिमित्त

पारंपारिक दिन व हळदी कुंकू कार्यक्रम., सौ. अपर्णा कुरणे – विविध वेशभुषा व हेअर स्टाईल कलांचे प्रात्यक्षिक दाखविले.

४) २६/०१/२०१७ – रांगोळी प्रदर्शन.

५) २६/०१/२०१७ – वनस्पती शास्त्र व महिला सबलीकरण यांच्या संयुक्त विद्यमाने सॅलड डेकोरेशन व पुष्परचना स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या.

६) ३१/०१/२०१७ – वार्षिक पारितोषिक वितरण व गुणगौरव समारंभ निमित्त फनीगेम्स व खाद्य महोत्सव आयोजित करण्यात आला.

माहिती पत्रक

१) सन २०१६ ते २०१७ या शैक्षणिक वर्षासाठी माहिती पत्रक समितीचे निमंत्रक म्हणून काम केले.

२) सन २०१६ ते २०१७ या शैक्षणिक वर्षासाठी बी. ए. भाग १ या वर्गासाठी प्रवेश समिती सदस्य म्हणून काम केले.

३) सन २०१६ ते २०१७ या शैक्षणिक वर्षासाठी सर्व शिष्यवृत्ती माहिती प्रबोधन व पूर्तता समितीचे निमंत्रक म्हणून काम केले.

४) सन २०१६ ते २०१७ या शैक्षणिक वर्षासाठी बी. ए. भाग १ शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर परीक्षा उत्तरपत्रिका मूल्यमापन केंद्र संचालक म्हणून काम केले. तसेच वेळेत निकाल शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर येथील परीक्षा विभागाकडे पाठविला.

IQAC

1) Swiver by Bits pillani on NAAC submitted.

2) One day seminar organised on 'Role of Teachers in Assessment & Accreditation.' In this seminar Dr. Jagganath Patil advisor, Bangalore addressed the gathering Dr. Pravin Chougule, Principal, D. R. Mane Mahavidyalaya, Kagal also addressed the participant.

3) Annual report of IQAC submitted to NAAC.

4) For National ranking report submitted to National Institute of Ranking Framwork.

5) Udated information of College has been displayed on the website.

6) IQAC room developed.

Dr. Kulkarni S. N.

विभाग अहवाल

मराठी

१) मराठी विभागाच्यावतीने दि. २९.८.२०१६ रोजी 'प्रसारमाध्यमांमुळे' मानवी जीवनाचा पाया भुसभुसीत झाला आहे का? या विषयावर वादविवादाचे आयोजन केले.

२) दि. १८.८२०१६ या माजी राष्ट्रपती ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांच्या जन्म दिनी महाविद्यालयात ' वाचर प्रेरणा दिन' आयोजित केला.

३) दि. १३.१२.२०१६ रोजी जोतिबा पन्हाळा कोल्हापूर या ठिकाणी मराठी विभागाच्या सहलीचे आयोजन केले.

राज्यशास्त्र

सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षातील राज्यशास्त्र विषयाचा अहवाल

१) महाविद्यालयात राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने दि. ११ जुलै २०१६ रोजी 'जागतिक लोकसंख्या दिन' साजरा करण्यात आला. व उपस्थित विद्यार्थ्यांसमोर ''जागतिक लोकसंख्या वाढीची कारणे व उपाय'' या विषयावर प्रा. पांडूरंग साररंग, (सदाशिवराव मंडलिक महाविद्यालयाच्या मुरगूड) यांचे व्याख्यान घेण्यात आले.

२) महाविद्यालयात सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात प्रथम सत्रात बी. ए. भाग १, २, ३ या वर्गाचे २५ गुणांचे सराव वस्तुनिष्ठ प्रश्नांवर घटक चाचणी परीक्षा घेण्यात आली.

३) राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने मतदार जनजागरण फेरी दि. ११/०२/२०१७ रोजी मु. पो. बिद्री, बोरवडे, कारखाना येथे फेरी काढण्यात आली.

४) दूधसाखर महाविद्यालयामध्ये राज्यशास्त्र विभागाच्यावतीने दि. २३/०३/२०१७ रोजी शहिद भगतसिंग, सुखदेव व राजगुरू यांचे ''शहिददिन''साजरा केला. मार्गदर्शक प्रा. डॉ. अनिल माने होते.

-प्रा. माने ए. बी.

विभाग प्रमुख

ग्रंथालय विभाग

१) सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात सुमारे ४२० ग्रंथ खरेदी केले आहेत. ग्रंथालयात एकूण २२९९० ग्रंथ उपलब्ध आहेत यामध्ये संदर्भ व क्रमिक पुस्तकांचा समावेश आहे.

२) ग्रंथालयात मराठी, हिंदी व इंग्रजी भाषेमध्ये एकूण उपलब्ध मासिके २० आहेत.

३) शै. वर्ष २०१६-१७ मध्ये यु.जी.सी. च्या एंट्री इन सर्व्हिसेस आणि रीमिडीयल कोचिंग स्किम अंतर्गत ग्रंथ खरेदी करण्यात आले.

४) ग्रंथालयात एकूण आठ वर्तमानपत्रे या शैक्षणिक वर्षात घेतली गेली. यामध्ये सात

मराठी व एक इंग्रजी वर्तमानपत्राचा समावेश आहे.

५) शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ मध्ये ग्रंथालयाची सेवा घेणारे एकूण वाचक ११७१ होते यामध्ये १०९८ विद्यार्थी व ७३ स्टाफचा समावेश आहे.

६) ग्रंथालयास आवश्यक असलेला दुसरा संगणक सप्टेंबर २०१६ मध्ये ग्रंथालयास मिळाला प्रभारी प्राचार्य डॉ. एन. डी. पाटील सर यांचे सहकार्य लाभले.

७) संस्थेचे माननीय सचिव चौगुले साहेब व आदरणिय प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर यांच्या सहकार्याने ग्रंथालय विभागात e- Granthalaya लायब्ररी मॅनेजमेंट सॉफ्टवेअर इन्स्टॉलेशन करण्यात आले.

८) 'एन-लिस्ट' डेटाबेस वाचकांना ग्रंथालयामार्फत उपलब्ध करून देण्यात आला.

९) ग्रंथालय विभागातर्फे १२.०८.२०१५ रोजी 'ग्रंथालय दिन' साजरा केला.

१०) १५.१०.२०१५ रोजी 'वाचन प्रेरणा दिन' साजरा केला. विद्यार्थ्यांसाठी 'पुस्तक प्रदर्शन' आयोजित केले होते.

ग्रंथालय विकासामध्ये ग्रंथालयात काम करणारे श्री. प्रशांत डाकरे व संग्राम भोईटे तसेच श्री. जगन्नाथ कांबळे यांचे मी कौतुक करतो.

- श्री. ए. आर. नगरकर

ग्रंथपाल

वैयक्तिक अहवाल

प्रा. डॉ. आनंद वारके

१) दि. १८/८/२०१६ रोजी महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने चिमगाव ता. कागल येथील आश्रम शाळेत रक्षाबंधन व फराळ वाटप कार्यक्रम राबविला. या कार्यक्रमाच्या संयोजनात सहभाग घेतला.

२) दि. २७/०९/२०१६ रोजी सदाशिवराव मंडलिक महाविद्यालय मुरगूड येथे शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर प्रथम सत्र परीक्षांसाठी अंतर्गत व बहिस्थ वरिष्ठ पर्यवेक्षक नेमणूक सभा झाली. या सभेला प्राचार्य प्रतिनिधी म्हणून उपस्थित राहून काम केले.

३) "रोल ऑफ टिचर्स इन असेसमेंट अँड ॲक्रिडेशन" या विषयावर दि. २८/०९/२०१६ रोजी महाविद्यालयात आयोजित केलेल्या चर्चासत्रास उपस्थित.

४) दि. ४/१०/२०१६ रोजी महाविद्यालयातील स्पर्धा परिक्षा मार्गदर्शन समितीच्यावतीने आयोजित केलेल्या 'मिशन आय. ए. एस.' कार्यक्रमाच्या संयोजनात सहभाग घेतला.

५) दि. १०/१०/२०१६ रोजी महाविद्यालयातील विद्यार्थी कल्याण निधीतून गरीब व

होतकरू विद्यार्थी विद्यार्थिनींना मदत मिळवून देण्यासाठी सहकार्य.

६) सन २०१६ ते २०१७ या शैक्षणिक वर्षातील प्रथम सत्र परीक्षांसाठी कनिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.

७) दि. १५/११/२०१६ ते २३/११/२०१६ अखेर महाविद्यालयातील प्रथम सत्र परीक्षांसाठी अंतर्गत वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.

८) दि. ७/१२/२०१६ रोजी शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर प्रथम सत्र परीक्षांसाठी बी. ए. भाग १ आवश्यक मराठी या विषयाच्या उत्तरपत्रिका मूल्यमापनाचे काम केले.

९) दि. ७/१२/२०१६ ते १०/१२/२०१६ अखेर शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर प्रथम सत्र परीक्षांमधील बी. ए. भाग १ च्या उत्तरपत्रिका मूल्यमापनाचे काम उत्तरपत्रिका मूल्यमापन केंद्र संचालक म्हणून काम केले.

१०) दि. १५/१२/२०१६ रोज़ी महावीर महाविद्यालय कोल्हापूर येथे शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर प्रथम सत्र परीक्षामार्फत बी. ए. भाग ३ मराठी या विषयांच्या पेपर क्र. ७ च्या उत्तरपत्रिका मूल्यमापनाचे काम केले.

११) दि. १७/१२/२०१६ ते २३/१२/२०१६ अखेर सदाशिवराव मंडलिक महाविद्यालय मुरगूड येथे शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर प्रथम सत्र परीक्षांसाठी बहिस्थ वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.

१२) दि. ३/१/२०१७ रोजी देवचंद महाविद्यालय अर्जुननगर, ता. कागल येथे झालेल्या वक्तृत्व स्पर्धेसाठी परीक्षक म्हणून काम केले.

१३) दि. ११/१/२०१७ रोजी महाविद्यालयात झालेल्या 'रोकडरहित महाराष्ट्र' या विषयावरील व्याख्यानाच्या संयोजनात सहभाग.

१४) दि. १८/१/२०१७ रोजी सदाशिवराव मंडलिक महाविद्यालय मुरगूड येथे झालेल्या 'भाषा उपयोगन आणि भाषिक कौशल्ये' या विषयावरील कार्यशाळेला कु. अंकिता अनिल देवर्डेकर व कु. पाटील सुप्रिया शामराव बी.ए. भाग ३ या विद्यार्थिनीसह उपस्थित.

१५) दि. १९/१/२०१७ रोजी शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर येथे मराठी विभागाच्यावतीने झालेल्या 'राज्यस्तरीय मराठी विकिपिडीया' या विषयावरील कार्यशाळेला उपस्थित.

१६) दि. ३०/१/२०१७ रोजी विविध गुणदर्शन कार्यक्रमामध्ये फिशपाँड निवड व सादरीकरण समितीमध्ये सदस्य म्हणून काम केले.

१७) दि. ३१/०१/२०१७ रोजी वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभामध्ये पारितोषिक वितरण समितीमध्ये सदस्य म्हणून काम केले.

१८) कोल्हापूर जि. प. व पं. स. साठी केंद्राध्यक्ष

म्हणून दि. ९/०२/२०१७ व दि. ०५/०२/२०१७ रोजी प्रशिक्षण व दि. २०/०२/२०१७ व दि. २१/२/२०१७ रोजी जि. प. ३० व पं. स. ५९ सिद्धनेर्ली क्र. ४ या केंद्रावर प्रत्यक्ष कामकाज केले.

१९) दि. १६/०२/२०१७ रोजी सदाशिवराव मंडलिक महाविद्यालय मुरगूड येथे शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर प्रथम सत्र परीक्षेसाठी अंतर्गत व बहिस्थ वरिष्ठ पर्यवेक्षक नेमणूक सभा झाली. या सभेला प्राचार्य प्रतिनिधी म्हणून उपस्थित राहून काम केले.

२०) दि. २२/०३/२०१७ रोजी मराठी विभाग शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांच्या वतीने आयोजित 'आधुनिक मराठी काव्य परंपरा व प्रभाव क्षमता' या विषयावरील राज्यस्तरीय चर्चासत्रास उपस्थित.

२१) दि. २३/०३/२०१७ रोजी मराठी विभाग शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर व शिवाजी विद्यापीठ मराठी शिक्षक संघ यांच्या वतीने आयोजित 'महाविद्यालयीन स्तरावरील मराठी अध्यापन' या विषयावरील राष्ट्रीय चर्चासत्रात समारोप प्रसंगी प्रमुख पाहुणे म्हणून मार्गदर्शन केले.

२२) दि. ०४/०१/२०१७ रोजी सदाशिवराव मंडलिक महाविद्यालय मुरगूड येथे 'जाहिरात लेखन' या विषयावर मार्गदर्शन.

२३) सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात द्वितीय सत्र परिक्षेसाठी कनिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून काम.

२४) दि. ०३ व ०४ / २०१७ रोजी शहाजी महाविद्यालय कोल्हापूर येथे मराठी विषयाच्या उत्तरपत्रिकेचे मुल्यमापन.

२५) दि. १२/०४/२०१७ शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर प्रथम सत्र मधील बी. ए. भाग १ आवश्यक मराठी विषयाच्या उत्तरपत्रिकेचे मुल्यमापन.

२६) दि. १७ ते २२ -०४/२०१७ अखेर शिवाजी विदयापिठ कोल्हापूर द्वितीय सत्रमधील बी. ए. भाग १ च्या उत्तरपत्रिकेचे मुल्यमापनाचे केंद्रसंचालक म्हणून काम केले.

श्री. नगरकर ए. आर.

१) शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ मध्ये ग्रंथालय संगणकीकरणास आवश्यक असलेला बॅटरी बॅकअप ग्रंथालयामध्ये उपलब्ध करण्यात आला व लायब्ररी मॅनेजमेंट सॉफ्टवेअर e-Granthalaya इन्स्टॉलेशन करण्यात आले.

२) दि. ०२/१२/२०१६ ते २९.१२.२०१६ मध्ये उद्‌बोधन कार्यक्रम (orientation programme) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापिठाच्या वतीने शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथील डिपार्टमेंट ऑफ टेक्नॉलॉजी (DOT) येथे पूर्ण केला.

३) दि. ११/०२/२०१७ रोजी स्वामी विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर येथे संपन्न झालेल्या नॅशनल वर्कशॉप मध्ये सहभाग

घेतला.

४) दि. १६/०२/२०१७ व १७/०२/२०१७ मध्ये सिंहगड इन्स्टियुटयुट ऑफ मॅनेजमेंट, पुणे येथे संपन्न झालेल्या इंटरनॅशनल कॉन्फरन्समध्ये पेपर सादरीकरण केले.

५) दि. २२/०२/२०१७ रोजी जिल्हा परिषद व पंचायत समिती निवडणूक २०१७ अन्वये कागल तालुक्यतील 'शिंदेवाडी' या मतदान केद्रावर अधिकारी नं. १ म्हणून कार्य केले.

६) स्वामी विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर येथे बी. लिब. व सेट/ नेट शिबिरामध्ये संसाधन व्यक्ती (Resource Person) म्हणून मार्गदर्शनाचे कार्य केले.

प्रा. डॉ. संजय पाटील

१) विद्यार्थ्यांना स्वच्छतेचे महत्व व्याख्यान व शपथ २५/०८/२०१६

२) PBAS वर कार्यशाळा - मार्गदर्शन - दि. ८/९/२०१६ दूधसाखर महा. बिद्री.

३) दूधसाखर महा. बिद्री येथील अग्रणी कार्यशाळेचे सूत्रसंचालन- २५/०९/२०१६.

४) राष्ट्रीय चर्चासत्र - निबंधवाचन- कला व वाणिज्य महा. मायणी, जि. सातारा दि. २२/१०/२०१६

५) राष्ट्रीय चर्चासत्र - निबंधवाचन- राणी चन्नमा विद्यापीठ बेळगाव दि. २२/१०/२०१६

६) अग्रणी कार्यशाळा सत्राध्यक्ष शहाजी महा. कोल्हापूर ११/११/२०१६

७) बी. ए. २ उत्तरपत्रिका तपासणी शहाजी महा. कोल्हापूर दि. ११/११/२०१६ ते २६/११/२०१६

८) वक्तृत्व स्पर्धा परिक्षण शा. कृ. पंत वालावलकर हायस्कूल, कोल्हापूर शनिवार दि. १७/१२/२०१६

९) एम. ए. उत्तरपत्रिका तपासणी शि. वि. कोल्हापूर दि. १८ ते २० /१२/ २०१६

१०) बी. ए. ३ च्या उत्तरपत्रिका तपासणी शहाजी महा. कोल्हापूर २१ ते २७

११) राष्ट्रीय चर्चासत्र - निबंध वाचन नाईट कॉलेज, कोल्हापूर दि. ४/०२/२०१६

१२) जिल्हापरिषद चिमगाव ता. कागल जि. कोल्हापूर.

१३) मराठी राजभाषा दिन व्याख्यान - जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर दि. २७/०२/२०१७

१४) दि. १८ मार्च २०१७ रोजी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६ या विषयावर सुटा संघटनेने आयोजित केलेल्या कार्यशाळेसाठी उपस्थित.

प्रा. करपे एल. एस.

१) स्पर्धा परीक्षा आणि रोजगार मार्गदर्शन कमिटी सदस्य.

२) ग्रंथालय कमिटी सदस्य.

३) झाडे लावा व झाडे जगवा कमिटीचे प्रमुख.

४) शिवाजी विद्यापीठ अर्थशास्त्र असोशिएशन चे कार्यकारणी सदस्य.

५) मराठी अर्थशास्त्र परिषदेचा अजीव सदस्य.

६) 'Infrastructural Need of Fast, Sustainable & Inclusive Growth in india' या विषयावरील देवचंद महाविद्यालय अर्जुननगर येथे भरविलेल्या दोन दिवशीय परिसंवादामध्ये उपस्थित आणि ग्रामीण भागाच्या विकासात रस्ते विकासाची भुमिका या विषयावर पेपर सादर केला.

७) मराठी अर्थशास्त्र परिषदेचे ४० वे वार्षिक अधिवेशन दि. ६/११/२०१६ ते ८/११/२०१६ या कालावधीत चांदवड जि. नाशिक येथे उपस्थित होतो.

८) शिवाजी विद्यापीठ अर्थशास्त्र परिषदेच्या २७ वे वार्षिक अधिवेशन दि. २०/११/२०१६ कालावधीत दहिवडी महाविद्यालय दहिवडी येथे उपस्थित होतो.

९) डी. आर. माने महाविद्यालय कागल येथे दि. २४/१२/२०१६ या दिवशी निमुद्रीकरण या विषयावरील एक दिवशीय राष्ट्रीय परिसंवादा मध्ये सहभागी आणि एका सत्राचे अध्यक्ष म्हणून कार्यभार सांभाळला.

१०) Participated one day workshop on Psychological And Psychosomatic Diseases and Healing Techniques organized by Doodhsakhar Mahavidyalaya Bidri hild on 6/10/2016

११) Participated one day seminar on Role of Teachers IN Assessment and Accreditation organized by Doodhsakhar Mahavidyalaya Bidri hild on 28/10/2016

१२) दि. २४/११/२०१६ ते ३/१२/२०१६ या कालावधीत डॉ. डी. वाय. पाटील शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय गारगोटी येथे बहिस्थ वरीष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून काम पाहिले.

१३) दि. १६/११/२०१६ ते २२/११/२०१६ या कालावधीत बी. ए. भाग २ सेमी, ३ ऑक्टोंबर २०१६ या लेखी परीक्षेच्या उत्तर पत्रिकेचे मुल्यमापण केले.

१४) बी. ए. भाग १ सेमी. १ या परिक्षेच्या अर्थशास्त्र विषयाच्या लेखी परीक्षेच्या उत्तर पत्रिकेचे मुल्यमापण केलेले आहे.

१५) दि. १८ मार्च २०१७ रोजी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६ या विषयावर सुटा संघटनेने आयोजित केलेल्या कार्यशाळेसाठी उपस्थित.

प्रा. ए. बी. माने

१) बी. ए. भाग ३ या वर्गात प्रवेश कमिटीमध्ये सहभाग.

२) महाविद्यालयामध्ये २१/०६/२०१६ रोजी जागतिक योग दिन संपन्न झाले त्यात

सहभाग.

३) सामाजिक शास्त्र कमिटीच्या वतीने २६/०६/२०१६ रोजी महाविद्यालयामध्ये शाहू महाराज यांची जयंतीचा कार्यक्रम संपन्न झाले त्या कार्यक्रमात 'सुत्र संचालनाचे' काम पाहिले.

४) एन. एस. एस. कमिटीच्या वतीने ०१/०७/२०१६ रोजी महाविद्यालयात परिसरात वृक्षारोपणाचे कार्यक्रम करण्यात आले त्यात सहभाग.

५) एन. एस. एस. कमिटीच्या वतीने दि. ११/०७/२०१६ रोजी महाविद्यालयामध्ये जागतिक लोकसंख्या दिनानिमित्त प्रा. पांडूरंग सारंगसर यांचे व्याख्यान झाले त्यात सहभाग.

६) सामाजिक शास्त्र कमिटीच्या वतीने महाविद्यालयास दि. २८/०७/२०१६ रोजी बी. ए. भाग १ या वर्गाचे स्वागत समारंभ कार्यक्रम संपन्न झाले त्यात आभाराचे काम पाहिले.

७) एन. एस. एस. कमिटीच्या वतीने दि. ०४/०८/२०१६ रोजी महाविद्यालयामध्ये ''१ ऑगस्ट क्रांतीदिना'' निमित्त गारगोटीचा क्रांती लढा या विषयावर रमेश वारके यांचे व्याख्यान झाले त्यात सहभाग.

८) एन. एस. एस. कमिटीच्या वतीने महाविद्यालयामध्ये दि. १३/०८/२०१६ रोजी स्वच्छता अभियान राबविण्यात आले त्यात सहभाग.

९) स्थायी समितीच्या वतीने दि. ३१/०८/२०१६ रोजी महाविद्यालयामध्ये स्कॉलरशिप व जातीचे दाखले या विषयावर बी. ए. १, बी. एस्सी - १, २, ३ या वर्गातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

१०) स्थायी समितीच्या वतीने दि. १५/०४/२०१६ रोजी (१) २०१६-१७ मधील प्रवेश (२) स्कॉलरशिप फॉर्म, (३) शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांच्या प्रमोशन व सेवा शर्ती इ. विषयावर चर्चा करण्यासाठी प्राचार्य केबीनमध्ये बैठक झाली. त्यात सहभाग.

११) दूधसाखर महाविद्यालय बिद्री येथे दि. २८/०९/२०१६ रोजी अग्रणी महाविद्यालय अंतर्गत घेण्यात आलेल्या ''Role of Teachers in Assessment & lect'' या विषयावरील एक दिवशीय कार्यशाळेत सहभाग घेतला.

१२) सामाजिक शास्त्र कमिटीच्या २६/०९/२०१६ रोजी विद्यार्थी शिक्षक दिन संपन्न झाले त्या कार्यक्रमात मनोगत व्यक्त केले.

१३) एन. एस. एस. कमिटीच्या व सी. पी. आर. च्या वतीने दि. ०१/१०/२०१६ रोजी रक्तदान शिबीर संपन्न झाले त्यात सहभाग.

१४) दूधसाखर महाविद्यालय बिद्री येथे दि. ०६/१०/२०१६ रोजी अग्रणी महाविद्यालयाच्या अंतर्गत घेण्यात आलेल्या

''मानसिक व मनोशारीरिक विकार आणि त्यावरील उपचार पद्धती'' या विषयावरील एक दिवसीय कार्यशाळेत सहभाग घेतला.

१५) एन. एस. एस. कमिटीच्या वतीने दि. १०/१०/२०१६ रोजी महाविद्यालयातील झाडांना कुंपन बांधण्याचे काम पाहिले.

१६) वित्तीय साक्षरता अभियान व रोकडरहीत व्यवहार या विषयावर दि. ११/१/२०१७ रोजी एक दिवसीय कार्यशाळेत महाविद्यालयात संपन्न झाले त्यात सहभाग.

१७) छत्रपती शहाजी कॉलेज, कोल्हापूर येथे दि. १५/११/२०१६ ते ०७/१२/२०१६ रोजी बी. ए. २, सेमी ३ पे. नं. ३ व ४ राज्यशास्त्र विषयाचे उत्तरपत्रिका मुल्यांकनाचे काम पूर्ण केले.

१८) दूधसाखर महाविद्यालय बिद्री येथे दि. ०७/१२/२०१६ ते १०/१२/२०१६ रोजी बी. ए. १ सेमी १ पे नं. १ राज्यशास्त्राचे विषयाचे उत्तरपत्रिका मुल्यांकनाचे काम पूर्ण केले.

१९) दूधसाखर महा. बिद्री येथे दि. ०९/१२/२०१६ रोजी बी. ए. १ सेमी. १ पें. नं. २ राज्यशास्त्र विषयाचे उत्तरपत्रिका मुल्यांकानाचे काम पूर्ण केले.

२०) छत्रपती शहाजी कॉलेज, कोल्हापूर येथे दि. १९/१२/२०१६ ते ०६/०१/२०१७ रोजी बी. ए. ३ सेमी ३ पेनं. राज्यशास्त्र विषयाचे उत्तरपत्रिका मुल्यांकानाचे काम पूर्ण केले.

२१) राष्ट्रीय सेवा योजना श्रम संस्कार शिबीर मु. पो. सुळंबी, ता. राधानगरी, गुरूवार दि. १९/०१/२०१६ रोजी संपन्न झाले त्यात सहभाग.

२२) शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे दि. ०६/०२/२०१७ ते ०७/०२/२०१७ रोजी बी. ए. ३ सेमी. ५ पे.नं. --राज्यशास्त्र विषयाचे पेपर सिटींगचे काम पूर्ण केले.

२३) कागल जिल्हापरिषद व पंचायत समिती निवडणूक साठी तहसिलदार कार्यालय कागल येथे पहिले प्रशिक्षण दि. ०९/०२/२०१७ रोजी संपन्न झाले त्या प्रशिक्षणास उपस्थिती.

२४) एन. एस. एस. कमिटीच्या वतीने मतदार जनजागरण फेरी शनि. दि. ११/०२/२०१७ बिद्री, बोरवडे, कारखाना परिसर.

२५) एन. एस. एस. कमिटीच्या वतीने मतदार जगजागृती करण्यासाठी पथनाट्य सादरीकरण दि. १४/०२/२०१७ रोजी बिद्री, बोरवडे, कारखाना परिसर.

२६) कागल जिल्हापरिषद व पंचायत समिती निवडणुकीसाठी तहसिलदार कार्यालय, कागल येथे दुसरे प्रशिक्षण दि. १५/०२/२०१७ रोजी संपन्न झाले त्या प्रशिक्षणास उपस्थिती.

२७) भोगावती महाविद्यालय, कुरूकली येथे दि. ०६/०१/२०१७ रोजी अग्रणी महाविद्यालयाच्या अंतर्गत घेण्यात आलेल्या ''सामाजिक समस्या आणि सामाजिक परिवर्तन'' या विषयावर एक दिवशीय

कार्यशाळेत सहभाग घेतला.

२८) कागल जिल्हापरिषद व पंचायत समिती निवडणूकीसाठी मु. पो. लिंगनूर कापशी येथे दि. २१/०१/२०१७ रोजी मतदानादिवशी केंद्राध्यक्षाचे काम पाहिले..

२९) दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री येथे दि. २७/०२/२०१७ रोजी ''कामाच्या ठिकाणी महिलांचे लैंगिक छळापासून संरक्षण'' या विषयावर एक दिवशीय कार्यशाळेत सहभाग घेतला.

३०) दि. १८ मार्च २०१७ रोजी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६ या विषयावर सुटा संघटनेने आयोजित केलेल्या कार्यशाळेसाठी उपस्थित.

प्रा. जानवे ए. डी.

१) सन २०१६ या शै. वर्षात कला विभागाचा स्टाफ सेक्रेटरी म्हणून काम पाहिले.

२) दि. ३० व ३१ डिसें. २०१६ रोजी झालेल्या वार्षिक गुणगौरव समारंभात शेला-पागोटे कमीटीचा प्रमुख म्हणून काम केले.

३) बी. ए. भाग १ या वर्गामध्ये शै. वर्ष २०१६-१७ साठी नवीन प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यासाठी कॉलेज मधील प्रवेश कमीटीमध्ये काम केले.

४) दि.२६ सप्टेंबर २०१६ रोजी कॉलेजच्या विद्यार्थ्यांचा 'शिक्षकदिन' पार पाडण्यासाठी सामाजिक शास्त्र कमीटीचा सदस्य म्हणून सहकार्य केले.

५) गुरूवार दि. २८ जुलै २०१६ सामाजिक शास्त्र कमिटी प्रमुख म्हणून बी. ए. भाग १ च्या वर्गातील विद्यार्थ्यांचा 'स्वागत समारंभ' कार्यक्रमाचे आयोजन केले. सदर कार्यक्रमाचा कमिटी सदस्य प्रा. ए. बी. माने, प्रा. ए. आर. माने व मा. प्राचार्यांचे सहकार्य व मार्गदर्शन लाभले.

६) दि. २६ जून २०१६ रोजी रविवार असल्यामुळे सोम. २७ जून रोजी कॉलेजमध्ये सामाजिक शास्त्र कमिटी च्या वतीने छ. शाहूमहाराज जयंती साजरी केली. या कामी कमिटी सदस्यांचे सहकार्य लाभले.

७) दि. ३०/०९/२०१६ ते २०/१०/२०१६ या कालावधीमध्ये कॉलेज डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठामध्ये समाजशास्त्र विषयाचा रिफ्रेशर कोर्स पूर्ण केला.

८) दि. ३१ ऑगस्ट २०१६ रोजी य.च.म. मुक्त विद्यापीठ नाशिक येथे एम. फिल व्हायवा झाला. विषय : 'राधानगरी तालुक्यातील हिंदू खाटीक समाज : एक समाजशास्त्रीय अभ्यास'

९) दि. २४/०८/२०१६ रोजी महागांव ता. गडहिंग्लज येथे हिंदू खाटीक मागासवर्गीय मंडळ महागांव तर्फे आयोजित केलेल्या हिंदू खाटीक मेळाव्यात मार्गदर्शन केले. विषय : हिंदू खाटीक समाज व भटक्या व्यवसायिकांच्या समस्या.

१०) दि. २७/१२/२०१६ ते २९/१२/२०१६ या कालावधीमध्ये डॉ. डी. वाय. पाटील शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयामध्ये गारगोटी येथे बहिस्थ पर्यवेक्षक म्हणून काम पाहिले.

११) दि. ७/१२/२०१६ ते १०/१२/२०१६ या कालावधीमध्ये बी. ए. भाग १ ऑक्टोंबर या परिक्षेचे समाजशास्त्र विषयाचे पेपर तपासले.

१२) दि. ६ जाने. २०१७ रोजी शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर व डी. आर. माने कागल या अग्रणी महाविद्यालयातर्फे भोगावती महाविद्यालयात कुरूकली ता. करवीर जि. कोल्हापूर येथे ''सामाजिक समस्या व सामाजिक परिवर्तन'' या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळेत बी. ए. भाग ३ समाजशास्त्र विषयाच्या १० विद्यार्थ्यांसह सदर कायशाळेत सहभाग घेतला.

१३) जि. प. समिती सार्वजनिक निवडणूक २०१७ निवडणूक निर्णय अधिकारी यांच्या आदेशानुसार दि. ९ फेब्रु. रोजी (पहिले प्रशिक्षण) दि. १५ फेब्रुवारी (दुसरे प्रशिक्षण) व दि. २० फेब्रु. (तिसरे प्रशिक्षण) कागल तहसिलदार कार्यालय येथे उपस्थित राहून प्रत्यक्ष प्रशिक्षण घेतले. व दि. २१ फेब्रु. २०१७ रोजी 'सुरू पाडळी, ता. कागल' या केंद्रावर निवडणूकीचे प्रत्यक्ष काम करण्यासाठी केंद्राधिकारी म्हणून काम केले.

१४) शुक्र. दि. ६ जाने. २०१७ रोजी शिक्षक परिवार, अर्जुनवाडातर्फे श्री. दत्त मंदिर, अर्जुनवाडा येथे सायंकाळी ६.३० वां. श्री. संपत गायकवाड (माजी शिक्षक सह. संचालक कोल्हापूर) यांचे गावातील पालकांसाठी व्याख्यान आयोजित केले. विषय : ''मुलींच्या पौंगडावस्थेतील समस्या व त्यावरील उपाय.''

१६) दि. ८ डिसेंबर २०१६ रोजी दत्त सांप्रदायिक मंडळातर्फे साजऱ्या केल्या जाणाऱ्या दत्तजयंती उत्सवासाठी स्व खर्चाने प्रवचनाचा कार्यक्रम आयोजित केला.

वक्ते : कु. रूपाली रघुनाथ शिंदे (नंदगाव)
विषय : प्रवचन वेळ सायं. ७ ते ८

१७) शुक्र. दि. १० मार्च २०१७ रोजी बी. ए. भाग ३ च्या विद्यार्थ्यांच्या सदिच्छा समारंभ कार्यक्रमात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

१८) दि. १८ मार्च २०१७ रोजी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६ या विषयावर सुटा संघटनेने आयोजित केलेल्या कार्यशाळेसाठी उपस्थित.

प्रा. एस. आर. पाटील

सन २०१६-१७ मध्ये पुढील कार्यक्रम केले आहे. त्यामध्ये वर्षभर साजरी होणारी जयंती व पुण्यतिथी तसेच इतर कामकाजामध्ये सहभागी झालो आहे

१) शाहू जयंती २६ जून २०१६ सामाजिक शास्त्र निमंत्रक म्हणून सहभागी.

२) वेलकम - स्वागत समारंभ- सहभागी

३) शिक्षक दिन - २६/०९/२०१६ निमंत्रक या

नात्याने कामकाज पाहिले.

४) ६ डिसें. २०१६ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरीनिर्वाण दिन साजरा केला. - सहभागी

५) १२ जाने. २०१७ राजमाता जिजाबाई व विवेकानंद जयंती साजरी मुख्य मार्गदर्शक.

६) १० मार्च २०१७ सदिच्छा समारंभ आयोजनामध्ये सक्रिय सहभाग.

७) ११/०२/२०१७ मतदान जन जागृती फेरी - सहभागी.

८) १३ फेब्रु ते १४ फेब्रु. डी. पी. भोसले कॉलेज कोरेगाव येथे इंटरनॅशनल कॉन्फरन्समध्ये पेपर वाचन व प्रकाशन. गोवा मुक्ती आंदोलनातील कोल्हापूर जिल्ह्याची भूमिका.

९) २१ फेब्रु. २०१७ कोल्हापूर जिल्हापरिषद, निवडणूक केंद्राध्यक्ष म्हणून कामकाज.

१०) ६ मार्च २०१७ कोल्हापूर जिल्हापरिषद निवडणूक केंद्राध्यक्ष म्हणून कामकाज.

११) २८ सप्टें. २०१६ रोजी दूधसाखर महाविद्यालयामध्ये Role of Teachers In Assessment and one day सेमीनार उपस्थिती.

१२) दि. १८ मार्च २०१७ रोजी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६ या विषयावर सुटा संघटनेने आयोजित केलेल्या कार्यशाळेसाठी उपस्थित.

प्रा. डॉ . गंगावणे एस. ए.

१) मॅगेझिन व भितीपत्रक समिती सदस्य शास्त्र विभाग.

२) ट्रीप व हायकिंग समिती सदस्य शास्त्र विभाग.

३) सांस्कृतिक समिती सदस्य शास्त्र विभाग

४) बी.एस्सी. भाग २ अॅडमिशन कमिटी

तसेच २८ जुलै २०१६ रोजी बी. एस्सी. भाग १ च्या विद्यार्थ्यांसाठी स्वागत समारंभाचे आयोजन केले.

युवा महोत्सवासाठी विद्यार्थ्यांचा सराव करून घेतला. तसेच शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ यामध्ये बी. एस्सी. भाग २ च्या विद्यार्थ्यांच्या साठी नियमाप्रमाणे अॅडमिशन देण्याचे काम केले. वरील सर्व कमिटीमध्ये काम करत असताना प्राचार्य डॉ. राजगोलकर तसेच सांस्कृतिक कमिटी निमंत्रक डॉ. एस. बी. देसाई तसेच नॉन टिचिंग स्टाफ यांचे सहकार्य मिळाले.

५) दि. १८ मार्च २०१७ रोजी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६ या विषयावर सुटा संघटनेने आयोजित केलेल्या कार्यशाळेसाठी उपस्थित.

प्रा. डॉ. अनिल माने

१) विश्वभूषण डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर शतकोत्तर रौप्यमहोत्सवी जयंती वर्षानिमित्त

१२५ व्याख्यांनाचा प्रबोधन संकल्प केला आहे. त्यातील जिल्हा, कोकण, महाराष्ट्रात आणि महाराष्ट्राबाहेर विविध गावांत विविध ठिकाणी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक, आर्थिक, राजकीय, सांस्कृतिक योगदान, धम्मक्रांती, आरक्षणधोरण, शिक्षण व्यवस्था, छ. शिवाजी महाराज, छ. शाहू महाराज, म. फुले संत तुकाराम, संत गाडगेबाबा तसेच सर्वच महापुरूषांचे परिवर्तनाचे कार्य अंधश्रद्धा निर्मुलन इ. विषयावर आतापर्यंत ११० व्याख्याने दिली आहेत. पुढील महिन्यात प्रबोधन संकल्प पूर्ण होईल.

२) दूधसाखर महाविद्यालय येथे, 'शाहू जयंती' २७.६.२०१६, स्वागत समारंभ (२८.७.२०१६), विद्यार्थी शिक्षक दिन (२२.७.२०१६), महापरिनिर्वाण दिन (६.१२.२०१६), जिजाऊ व विवेकानंद जयंती (१२ जाने. २०१७) सदिच्छा समारंभ (१०.३.२०१७), शहिद दिन (२३.३.२०१७) वरील सर्व कार्यक्रमात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

प्रा. एन. एम. पाटील

१) माहिती अधिकार कमिटीमध्ये सदस्य म्हणून काम केले.

२) स्पर्धा परिक्षा मार्गदर्शन विभागाकडे सदस्य म्हणून काम केले.

३) सदर वर्षामध्ये पाच संशोधन पेपर वेगवेगळ्या मासिकांमध्ये प्रसिद्ध झाले.

४) कै. शिवा रामा पाटील सहकारी पाणीपुरवठा संस्था कारभारवाडी, ता. करवीर, यांच्या माध्यमातून स्वयंचलित ठिबक सिंचन प्रकल्प राबवला यात अध्यक्ष म्हणून कार्यरत.

५) गावात इफ्को सहकारी संस्थेच्या माध्यमातून २३ हायट्रोफोनीक युनिटची उभारणी करून ट्रेमधील मका उत्पादनास सुरवात यामार्फत दुभत्या जनावरांना सकस चाऱ्याचा पुरवठा, यामध्ये सक्रीय सहभाग.

६) या वर्षापासून कारभारवाडीतील शेतकऱ्यांना एकत्र करून ५० एकर क्षेत्रावरती सेंद्रीय शेती संकल्पनेची सुरवात केली.

७) कारभारवाडी पाणीपुरवठा संस्था व दूधसाखर महाविद्यालय व भोगावती महाविद्यालय कुरूकली संस्थामध्ये सामंजस्य करार केला व यामध्यमातून विविध कार्यक्रम केले.

८) गावातील महिला मंच बचत गटांना एकत्र करून लघुद्योग प्रशिक्षण व त्यासाठी सहाय्य केले. यातून सेंद्रीय भाजीपाला (कुंडीतील) पिकवण्यासाठी त्यांना प्रोत्साहन दिले तो प्रकल्प सुरू आहे.

९) कारभारवाडी ता. करवीर येथे सार्वजनिक वाचनालयाची नोंदणी करून घेऊन त्याला अध्यक्ष म्हणून कार्यरत.

१०) WALMI औरंगाबाद संस्थेमध्ये ५ दिवसाचे 'पाणी व्यवस्थापन' विषयावरील शिबीरास

उपस्थित.

११) ठिबक सिंचन व पाणी व्यवस्थापन या विषयावर विविध ठिकाणी व्याख्याने दिली.

१२) कै. बाळासाहेब पाटील कौलवकर स्मृती कृषी पुरस्कार २०१६ - ठिबक सिंचनाबद्दलच्या कार्याबद्दल मिळाला.

१३) सकाळ वर्धापन दिनाच्या कार्यक्रमाच्यावेळी ठिबक सिंचन प्रकल्पाबाबत पारितोषिक देऊन गौरव चिन्ह प्रदान केले.

१४) दि. १८ मार्च २०१७ रोजी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६ या विषयावर सुटा संघटनेने आयोजित केलेल्या कार्यशाळेसाठी उपस्थित.

डॉ. देसाई एस. बी.

१) २३/०८/२०१६ विद्यापीठ परिक्षा साठी नियुक्त.

२) १५/११/२०१६ ते १७/११/२०१६ विद्यापीठ परिक्षा साठी नियुक्त.

३) १९/११/२०१६ ते २२/११/२०१६ विद्यापीठ परिक्षा साठी नियुक्त.

४) १४/१२/२०१६ ते १७/१२/२०१६ विद्यापीठ परिक्षा साठी नियुक्त.

५) २४ डिसेंबर २०१६ नोटाबंदी राष्ट्रीय चर्चासत्रासाठी डी. आर. माने कॉलेज, कागल येथे उपस्थित.

६) २४ नोव्हें ते ३ डिसें. २०१६ आंतर्गत वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.

७) ५ डिसेंबर २०१६ रोजी डॉ. डी. वाय. पाटील. शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, गारगोटी येथे वरिष्ठ बहिस्थ पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.

८) ९ फेब्रु. २०१७ पंचायत समिती जिल्हा परिषद निवडणूकीसाठी कार्यशाळेला उपस्थित.

९) १५ फेब्रु. २०१७ पंचायत समिती जिल्हा परिषद निवडणूकीसाठी कार्यशाळेला उपस्थित.

१०) २१ फेब्रु. २०१७ प्रत्यक्ष निवडणूकीसाठी कागल तालुक्यातील हमीदवाडा येथे केंद्राध्यक्ष म्हणून कार्यरत.

११) २३ फेब्रु. २०१७ विद्यापीठ परिक्षा साठी नियुक्त.

१२) २४ मार्च २०१७ विद्यापीठ परिक्षा साठी नियुक्त.

१३) ६ एप्रिल ते १० एप्रिल विद्यापीठ परिक्षेचे मुल्यमापनाचे काम केले.

१४) १२ एप्रिल २०१७ बी. ए. भाग १ चे विद्यापीठ परिक्षेचे मूल्यमापनाचे काम केले.

१५) सन २०१६ -१७ महाविद्यालयाचा वार्षिक अंक 'स्पंदन' यासाठी कार्यकारी व विभागीय संपादक म्हणून काम पूर्ण.

PROF. JADHAV C. Y .

1) I have been working as a converner

of the text book for B. A. I English (Comp.) of Shivaji University, Kolhapur, Presently the work of text book preparation is going on.

2) I worked as a member of the Review-committee of Oct./ Nov. 2016 examinations of B. A. faculty of Shivaji University, Kolhapur. I availaed very contributive recommendations regarding B. A. Exam time table.

3) I attended 'One day National Seminar on Teaching of English Language and Literature : Experiments, Strategies and Methods in Indian Contexts' organized by SVETA at Mudhoji college, Phaltan on 8th October 2016.

4) I was appointed as a member of Local Inquiry Commitee by Shivaji University, Kolhpaur for granting affilication to Arts, Commerce and Science Mahila Mahavidyalaya, K. Beed, Tal- Karveer, Dist. Kolhapur. So I visited the college on 18th Jan. 2017 as a LIC member.

5) I worked as a Chairman of Paper setting Committee for B. A. II (English SPl) and B. A. III (English Comp. and 5 Spl Eng. Papers) of Shivaji University's Oct/ Nov. 2016 and March / April 2017 Examinations.

6) I attended One Day National Seminar on 'Strengthening ELT in Conceptional Education Systems' organized by S. M. Mahavidyalaya, Murgud. In the seminar I presented a paper entitled , "Uses of Smartphones in ELT situation in Rural Maharashtra."

Dr. PATIL D. N.

1) I worked as the convener of the Competitive examinations committee in this academic year and organised many important activities for the student in the college.

2) I participated in the faculty Development program for "Global Business Foundation skills." conducted by Infosys BPO Ltd. at Mysor form 22nd Aug. to 30th Aug. 2016.

3) I also participated in One Day Workshop on "Psychological and Psychosomatic Diseases and Healing Techniques" organised by Doodhsakhar Mahavidyalya, Bidri Kolhpaur on 6th Oct. 2016

4) I participated in "Skill and Entrepreneurship Development workshop" organised by Centre for Skill and Entrepreneurship Development, Shivaji University, Kolhapur.

5) I participated in "One day National Seminar on Teaching of English language and literature at Under Graduate Level" and presented

paper entitled "The Role of Teacher in Teaching English in Rural Area." organised by Ardhanari Nateshrour Mahavidyalaya, Velapur on 7th Jan. 2017.

6) I Worked as the Director of CAP at Shivaji University of Kolhapur from 20/12/2016 to 3/01/2017.

7) I also participated in "Abhigyan 2017" International Student Conference conducted at KIT's College of Engineering Kolhapur on 5th March, 2017.

8) दि. १८ मार्च २०१७ रोजी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६ या विषयावर सुटा संघटनेने आयोजित केलेल्या कार्यशाळेसाठी उपस्थित.

Dr. SALOKHE S. A.

1) I have been elected as a director of Karveer Nagar Wachan Mandir and have been selected unanimously as a Deputy Executive.

2) I have been appointed as a Referee of Central Youth Festival of Shivaji University Kolhapur and worked as a member of Debating and Elocution Competition.

3) I worked as a CAP director of M.A. Examination at Shivaji University Kolhapur during the period 5/12/2016 to 19/12/2016.

4) I worked as a chairman of B.A.I English compulsory paper at Shivaji University, Kolhapur.

5) I worked as a paper setter of B.A.II English Compulsory at Shivaji University, Kolhapur.

7) I also participated in One Day Workshop on "Psychological and Psychosomatic Diseases and Healing Techniques" organised by Doodhsakhar Mahavidyalya, Bidri Kolhpaur on 6th Oct. 2016

8) I have been actively participated one day multi-disciplinary National Seminar on Demonetisation and its impact on Indian economy on 24th December, 2016 at D.R.Mane Mahavidyalaya, Kagal.

9) I have been actively participated one day National Seminar on Teaching of English language and literature at under graduate level on 7th January, 2017 at Ardhanari Nateshwar Mahavidyalaya, Velapur dist- Solapur and presented a paper entitled "The Role of ICT in ELLT"

10) I have been actively participated one day National Seminar on Strengthening ELT in Conventional Education System on 25th Feb, 2017 at Sadashivrao Mandlik Mahavidyalaya, Murgud and presented a paper entitled "Problems of Evaluation System at UG level"

11) I have been actively participated one

day Workshop on The Maharashtra Public Universities Act, 2016 organised by SUTA on 25th Feb, 2017 at Bhasha Bhavan, Shivaji University, Kolhapur and anchored the workshop.

Pro. KHANAPURE S. G.

1) During Academic year 2016-17. As a co-ordinator activities, I have worked as a

   1) Member of science forum.

   2) Member of UGC planning committee.

   3) Member of Staff academy and

   4) Staff secretary of Science faculty.

2) Through there communitees, I have participated and arranged various funtional in the college such as Teachers Day, Science day etc.

3) I have also delevared a lectral on B. Sc. II & B. Sc. III students on various subject like -

   1) Personality development.

   2) Scientific study techniques.

   3) Concentration and memory.

   4) Use of mind power.

   5) How to set and acheive Goah, etc

4) Under lead college scheme on 6/10/16. I had conducted one day workshop on 'Mental health & treatment teeching use' more than 20 teachers and 160 students were participated in this workshop.

5) During thir academic year. As a great I have delivered a lecture in Halkarni Mahavidyalaya and at MPSC - UPSC training academy Islampur

6) As a part of humanity during this year I have helped to many poor student by donating some money & I also given 13 Journal to B. Sc. III Studnets.

7) As a social responsibility I have worked as "Presiding officer" for Zillaparishad & Panchyat Samiti elections.

प्राध्यापक वृंद
सन २०१६-२०१७

मा. प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर
एम. एस्सी., पीएच. डी.

मराठी

प्रा. डॉ. ए. जे. वारके
एम. ए., बी. एड., पीएच. डी. (सेट)

प्रा. डॉ. एस. डी. पाटील
एम.ए.,बी.एड., एम.फिल, पीएच.डी

हिंदी

प्रा. डॉ. एस. बी. देसाई
एम.ए., एम. फिल., पीएच. डी.

इंग्रजी

प्रा. सी. वाय. जाधव
एम.ए., पी.जी.डी.टी.ई.

प्रा. डॉ. डी. एन. पाटील
एम. ए., एम. फिल., पी.एचडी.

प्रा. डॉ. एस. ए. साळोखे
एम.ए., एम. एड., एम. फिल., पी.एचडी.

इतिहास

प्रा. डॉ. ए. आर. माने
एम. ए., बी. एड.,
पीएच. डी. (सेट)

प्रा. एस. आर. पाटील
एम. ए.

समाजशास्त्र

प्रा. डी. के. शिंदे
एम. ए., एम. फिल

प्रा. ए. डी. जानवे
एम. ए., बी. एड., एम. फिल

राज्यशास्त्र

प्रा. ए. बी. माने
एम. ए

प्रा. पी. एस. पाटील
एम. ए.

भूगोल

प्रा. एन. एम. पाटील
एम. ए. सेट

अर्थशास्त्र

प्रा. डॉ. एल. एस. करपे
एम. ए., बी. एड., एम. फिल.,
पी. एचडी.

शारीरिक शिक्षण

प्रा. डॉ. एन. डी. पाटील
एम. पी. एड., पी. एचडी.

ग्रंथपाल

श्री. नगरकर अे. आर.
एम.ए. एम. लिब., एम.फिल
(नेट, सेट)

भौतिकशास्त्र

प्रा. एच .डी. धायगुडे
एम. एस्सी.
(संशोधनासाठी रजेवर)

प्रा. डॉ. एस. एन. कुलकर्णी
एम. एस्सी., पीएच. डी.

प्रा. डॉ. एस. ए. गंगावणे
एम. एस्सी., पीएच. डी.

संख्याशास्त्र

प्रा. वाय. एस. पाटील
एम. एस्सी.

प्रा. एस. एच. पाटील
एम. एस्सी., एम. फिल.

रसायनशास्त्र

प्रा. डॉ. एस. एन. झेंडे
एम. एस्सी., पीएच. डी.

प्रा. आर. बी. चोपडे
एम. एस्सी.

प्रा. डॉ. एस. के. सावंत
एम. एस्सी., पीएच. डी.

प्रा. एस. जी. खानापुरे
एम. एस्सी.

प्रा. डॉ. के. आर. सनदी
एम. एस्सी., पीएच. डी.(सेट)

वनस्पतीशास्त्र

प्रा. डॉ. एस. एस. पाटील
एम.एस्सी., एम.फिल,
पीएच. डी.

प्रा. जे. एम. पाटील
एम. एस्सी.

प्राणीशास्त्र

प्रा. डॉ. आर. एस. पाटील
एम. एस्सी., पीएच. डी.

गणित

प्रा. डॉ. डी. डी. कोमेजवार
एम. एस्सी., एम. फिल, पीएच. डी.

संगणक

प्रा. एस. एस. मिठारी
एम. सी. ए.

प्रा. ए. डी. पाटील
एम. सी. ए.

प्रा. एस. जी. पाटील
एम. सी. ए.

संगणक विभाग प्रशासकीय कर्मचारी

श्री. रणजीत पाटील
एम. ए.

श्री. सागर पाटील
बी. ए.

प्रशासकीय कर्मचारी

अधिक्षक

श्री. पी .व्ही. पाटील
एम. कॉम.

मुख्य लिपिक

श्री. आर. एच. कंकाळ
बी. कॉम.

वरिष्ठ लिपिक

श्री. एस. के. पाटील
बी. ए.

कनिष्ठ लिपिक

श्री. आर. एम. देसाई
बी. ए.

श्री. व्ही. डी. तळेकर
बी. ए.

ग्रंथालय परिचर

श्री. वारके एन. एस.
एम. ए. बी. एड., एम. फिल.

श्री. जोशी एस. टी.

श्री. कांबळे जे. डी.

प्रयोगशाळा परिचर

श्री. सुतार बी. एस.

श्री. घुंगरे पाटील ए. एम.

श्री. पाटील एन. व्ही.

श्री. हवालदार ए. वी.

शिपाई

श्री. कांबळे एस. एन.

श्री. डाकरे पी. आर.

श्री. गुरव एस. आर.
बी. ए.

रजि. नं. केपीआर/केजीएल/आरएसआर (सीआर) २२६६/९९ स्थापना : १५/१०/१९९९

श्री दूधसाखर शिक्षण सेवकांची सहकारी पतसंस्था

बिद्री मर्या., ता. कागल, जि. कोल्हापूर

आकर्षक व्याज दर (द. सा. द. शे.)
मुदत बंद ठेव
४६ दिवस ते १२ महिने........८ %
१३ महिने ते ३६ महिने ....९ %
३७ महिने ते ६० महिने ......१० %
६० महिने ते पुढे...............८%
रिकरिंग ठेव ८%
सेव्हिंग ठेव ४%

सभासद हित तत्पर सेवा

सभासद व बिगर सभासद यांचेकडून ठेवी स्विकारल्या जातील.

ठेव : ....१९८.४२ लाख
कर्जे : ....२४६.५५ लाख
फंडस्: ....३०.६१ लाख
गुंतवणूक:............३९.६३ लाख
वसुल भागभांडवल: ..७३.२७ लाख
खेळते भांडवल .....३४२.०४ लाख

मॅनेजर
श्री. शिवाजी आप्पासो पाटील

व्हा. चेअरमन
श्री. सुभाष श्रीपती कोळी

चेअरमन
प्रा. डॉ. श्रीकृष्ण आनंदा साळोखे

सर्व संचालक मंडळ, सर्व सभासद व ठेवीदार

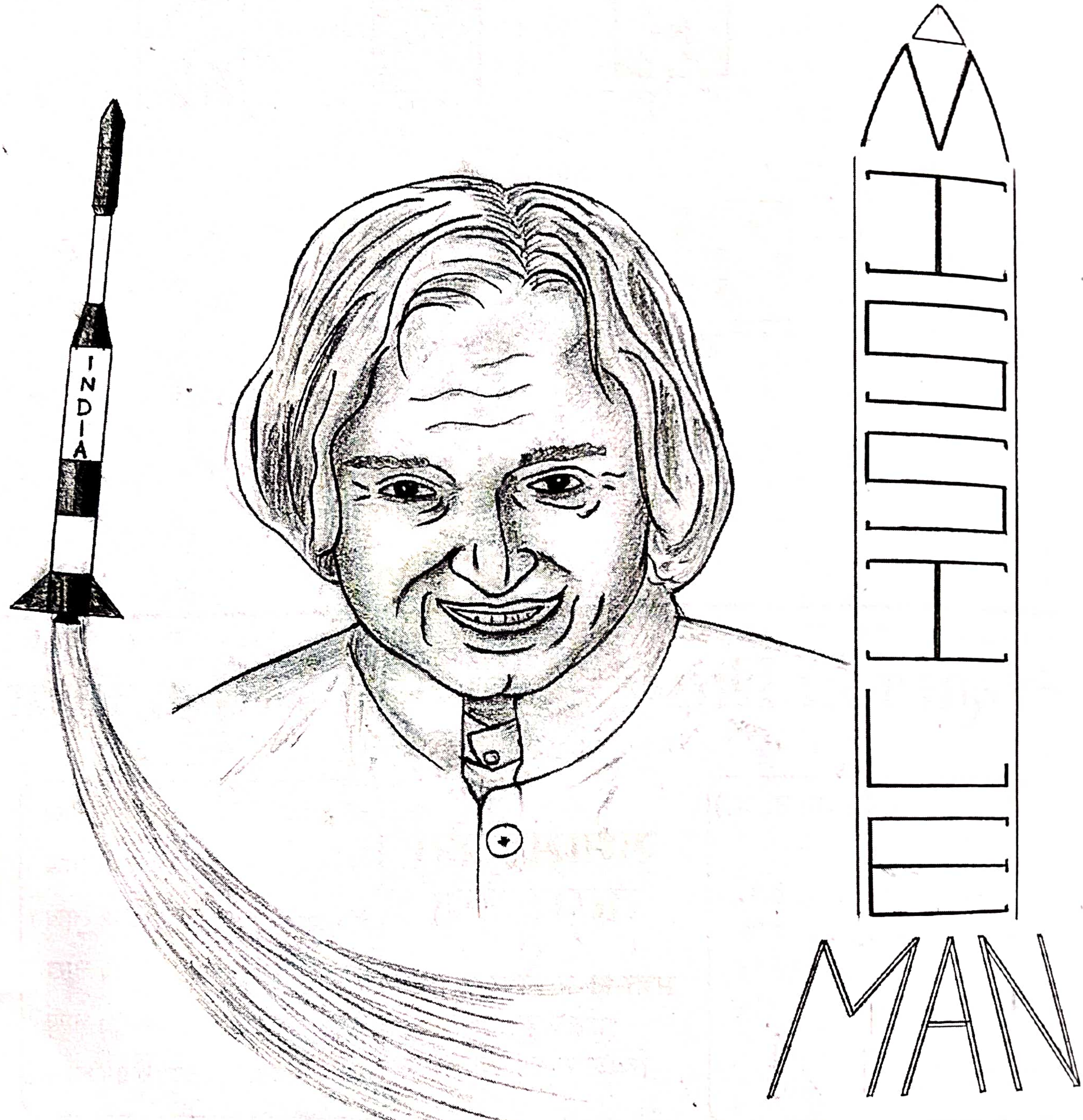

लोहान विनायक विष्णू
बी. एस्सी. २

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर) राष्ट्रीय सेवा योजना

विशेष श्रमसंस्कार शिबीर उद्‌घाटन सरपंच प्रा. प्रा. वाय, एस. पाटील

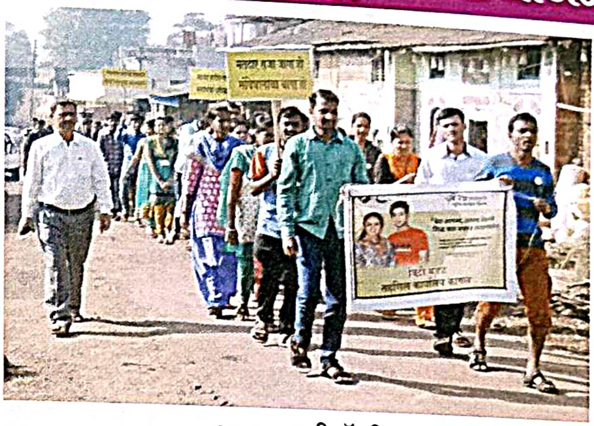

जनजागृती रॅली

ग्रामस्वच्छता

गटार स्वच्छता

ग्रामस्वच्छता

रस्ता दुरूस्ती व रूंदीकरण

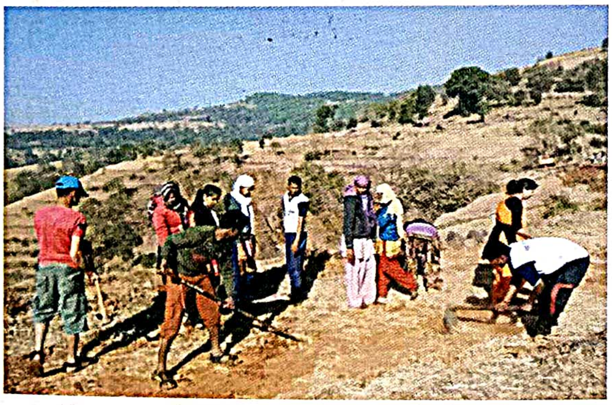

रस्ता दुरूस्ती व रूंदीकरण

रस्ता दुरूस्ती व रूंदीकरण

श्री दूधगंगा-वेदगंगा सहकारी साखर कारखाना लि., बिद्री (मौनीनगर)

ता. कागल, जि. कोल्हापूर - महाराष्ट्र

तार : दूधसाखर, बिद्री
फोन : (०२३२५) २५४८२२ ते २५४९२६

कोल्हापूर ऑफिस : ०२३१-२६६१५७८, २६६०५९
फॅक्स : (०२३२५) २५४९७२

आमच्या कारखान्याची ठळक वैशिष्ट्ये

- कारखान्याच्या गळीताची सुरवात सन १९६३ साली १२५० मे. टन दैनंदिन ऊस गाळप क्षमतेने झाली. सद्याची गाळप क्षमता प्रतिदिनी ४५०० मे. टन आहे.
- कारखान्याचे कार्यक्षेत्र राधानगरी, भुदरगड, कागल आणि करवीर या तालुक्यातील २१८ गावांमध्ये सुमारे ३५ कि. मी. परिसरामध्ये विस्तारलेले आहे.
- सन १९९४-९५ च्या गळीत हंगामात मे. वसंतदादा साखर संशोधन संस्था पुणे यांनी तांत्रिक कार्यक्षमता प्रस्थापित केल्याबद्दल महाराष्ट्र राज्यातील ''द्वितीय क्रमांकाचे'' पारितोषिक देऊन कारखान्यास गौरविले आहे.
- सन १९९६-९७ च्या गळीत हंगामात मे. वसंतदादा इन्स्टिटयुट, मांजरी बु.।। जिल्हा पुणे यांनी आमच्या कारखान्याचे महाराष्ट्र राज्यात सर्वाधिक रिड्युसड ओव्हर ऑल रिकव्हरी मिळविल्याबद्दल तांत्रिक कार्यक्षमतेचे महाराष्ट्र राज्यात ''प्रथम क्रमांकाचे'' बक्षिस देऊन कारखान्यास गौरविले आहे.
- सन २००९-२०१० च्या गळीत हंगामात मे. वसंतदादा साखर संशोधन संस्था पुणे यांनी तांत्रिक कार्यक्षमता प्रस्तापित केल्याबद्दल महाराष्ट्र ''द्वितीय क्रमांकाचे'' पारितोषिक देऊन कारखान्यास गौरविले आहे.
- कारखान्याचे वीस मेगावॅट क्षमतेचा सहवीज निर्मिती प्रकल्प उभारला असून प्रत्यक्ष वीज निर्मितीस सुरवात केली आहे.
- सन २०१३-१४ या गळीत हंगामात मे. वसंतदादा साखर संशोधन संस्था पुणे यांनी तांत्रिक कार्यक्षमता प्रस्तापित केल्याबद्दल महाराष्ट्र राज्यातील ''द्वितीय क्रमांकाचे'' पारितोषिक देऊन कारखान्यास गौरविले आहे.
- कारखाना कार्यस्थळावर बालवाडीपासून कला विज्ञान आणि संगणक शाखांच्या पदवी पर्यंतचे शिक्षणाची सोय केलेली असून पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सुरु करणेसाठी कारखाना व्यवस्थापकीय मंडळ प्रयत्नशील आहे.

मा. आर. डी. देसाई
कार्यकारी संचालक

मा. श्री. अरुण काकडे
अध्यक्ष प्रशासकीय मंडळ

आणि

सर्व सन्माननीय संचालक मंडळ, सभासद, बंधू-भगिनी, खाते अधिकारी व सर्व सेवक वर्ग